

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผล
ของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด

จุฑาวดี ศรีเชียงสา

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ตุลาคม 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

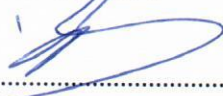
คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ จุฑาวดี ศรีเชียงสา ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(ดร.ชนวิน ทองแดง)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

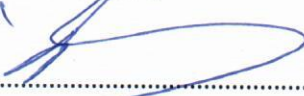
(ดร.สมุทร ชำนาญ)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน

(ดร.ชนวิน ทองแดง)

.....กรรมการ

(ดร.สมุทร ชำนาญ)

.....กรรมการ

(ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่ ๒๑ เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2560

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ดร.ชนวิน ทองแพง อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ ดร.สมุท ชำนาญ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และ ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู กรรมการสอบงานนิพนธ์ ที่กรุณาให้แนวคิด คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนช่วยเหลือในการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อีกทั้งยังส่งเสริมให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาวิจัย และการเขียนงานนิพนธ์ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวัสดิ์ ดร.สมชาย อรุณธัญญา และ ดร.สุกิจ โพธิ์ศิริกุล ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ รวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ ยังได้รับความอนุเคราะห์จากผู้บริหาร และครูทุกโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ทำให้งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นอย่างสูง ที่ให้คุณค่าและประโยชน์ของงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้เป็นกตัญญูตาแก่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ เป็นกำลังใจตลอดระยะเวลาในการทำวิจัยนี้จนประสบความสำเร็จด้วยดี

จุฑาวดี ศรีเชียงสา

58950117: สาขาวิชาการบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ/ ประสิทธิภาพของโรงเรียน/ เขตเศรษฐกิจพิเศษ

อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด

จุฑาวดี ศรีเชียงสา: ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร

สถานศึกษากับประสิทธิภาพของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด

(THE RELATIONSHIP BETWEEN ACADEMIC ADMINISTRATOR AND EFFECTIVENESS OF SCHOOLS IN ECONOMIC ZONE OF KLONGYAI DISTRICT TRAT PROVINCE)

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: ธนวิน ทองแพง, กศ.ด., สมุทร ชำนาญ, กศ.ด. 134 หน้า.

ปี พ.ศ. 2560.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู โรงเรียนในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด จำนวน 148 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .31-.86 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 กับประสิทธิภาพของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .36-.72 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r)

ผลการศึกษาพบว่า

1. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิภาพของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก
3. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

58950117: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: ACADEMIC ADMINISTRATOR/ EFFECTIVENESS OF SCHOOLS/ ECONOMIC ZONE KLONGYAI DISTRICT TRAT PROVINCE
 JUTHAWADEE SRICHEANGSA: THE RELATIONSHIP BETWEEN ACADEMIC ADMINISTRATOR AND EFFECTIVENESS OF SCHOOLS IN ECONOMIC ZONE OF KLONGYAI DISTRICT TRAT PROVINCE. ADVISORY COMMITTEE: THANAWIN THONGPANG, Ed.D., SAMUT CHUMNAN, Ed.D. 134 P. 2017.

This research aims to examine the educational relationship between academic administration and effectiveness of school in economic zone of Klongyai District, Trat Province. The study surveyed 148 school teacher in the special economic zone of Klongyai District, Trat Province. The instrument used to collect the data was a questionnaires using a 5 level scale which was about the academic administrator in economic zone of Klongyai District Trat Province. Its item discrimination power was between .31 and .86 and its reliability was .96 and the effectiveness in economic zone of Klongyai District Trat Province had item discrimination power between .36 and .72 and its reliability was .95. The obtained data were analyzed by using percentage, Mean (\bar{X}), standard deviations (SD) and Pearson to product-moment correlation coefficient.

The research findings were as follows:

1. The academic administration of school administrators in the economic zone of Klongyai District Trat Province, in overall, was at a high level.
2. The effectiveness of school in the economic zone of Klongyai District Trat Province, in overall, was at a high level.
3. The academic administrator and the effectiveness of schools in the economic zone of Klongyai District Trat Province. Showed a positive relationship at the level of statistical significance of .01 ($p < .01$).

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
คำถามการวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย	6
กรอบแนวคิดการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
สภาพการจัดการศึกษาของ โรงเรียนในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด.....	12
แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา.....	20
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ	24
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของ โรงเรียน	53
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	68
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	74
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	74
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	75
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	76
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	78

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	78
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	80
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	81
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	81
ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	82
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	82
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	94
สรุปผลการวิจัย	94
อภิปรายผล	97
ข้อเสนอแนะ	104
บรรณานุกรม	107
ภาคผนวก	118
ภาคผนวก ก	119
ภาคผนวก ข	123
ภาคผนวก ค	131
ประวัติย่อของผู้วิจัย	134

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างครู โรงเรียนในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด จำแนกตาม โรงเรียน	75
2	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด โดยรวมและรายด้าน	82
3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	83
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ด้านการเรียนการสอน	84
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ด้านงานการวัดผลและประเมินผล	86
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ด้านการนิเทศการศึกษา	87
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ประสิทธิภาพผลของโรงเรียน ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด โดยรวมและรายด้าน	88
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ประสิทธิภาพผลของโรงเรียน ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ด้านความสามารถในการผลิต นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	89
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ประสิทธิภาพผลของโรงเรียน ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ด้านความสามารถ ในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก	90

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
10	91
ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ประสิทธิภาพผลของโรงเรียน ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ด้านความสามารถ ในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน.....	
11	92
ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ประสิทธิภาพผลของโรงเรียน ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ด้านความสามารถ ในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน	
12	93
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิภาพผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด.....	
13	132
ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหาร งานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด	
14	133
ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพ ของโรงเรียน ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด	

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตราด.....	19

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาถือเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของมนุษย์เพื่อการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน โรงเรียนซึ่งเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ จึงต้องพัฒนาองค์กรให้พร้อมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา แต่ปัจจุบันพบว่า การจัดการศึกษาทุกระดับประสบปัญหาสำคัญ คือ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ หลักสูตรมีเนื้อหาสาระแน่นเกินไป และใช้เหมือนกันหมดโดยไม่คำนึงถึงบริบทของสถานศึกษา กระบวนการเรียนการสอนยังยึดหลักการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนสู่ผู้เรียน เน้นการท่องจำมากกว่า การฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาจากสถานการณ์หรือประสบการณ์จริง หนังสือเรียนเป็นเพียงแบบฝึกหัดที่มีคำตอบเพียงคำตอบเดียวแทนที่จะเป็นคำถามแบบปลายเปิด ครูผู้สอนยังยึดติดกับวัฒนธรรมการสอนแบบเดิม ๆ ทั้งที่หลักสูตรปัจจุบันเน้นการคิดวิเคราะห์ แต่วิธีสอนยังไม่สอนให้ผู้เรียนมีทักษะดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วนยังไม่ได้รับการอบรม ให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารงาน ทำให้ขาดทักษะ ในการบริหารและการจัดการด้านการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553, หน้า 10)

การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายชัดเจน คือการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม ค่านิยม ความคิด การประพฤติปฏิบัติ ฯลฯ โดยคาดหวังว่า คนที่มีคุณภาพนี้จะทำให้สังคมมีความมั่นคง สงบสุข เจริญก้าวหน้าทันโลก แข่งขันกับสังคมอื่นในเวทีระหว่างประเทศได้ คนในสังคมมีความสุข มีความสามารถประกอบอาชีพการงานอย่างมีประสิทธิภาพ และอยู่ร่วมกันได้อย่างสมานฉันท์ การจัดการศึกษามีหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการศึกษาในสถานศึกษา นอกสถานศึกษา ตามอัธยาศัย ย่อมขึ้นกับความเหมาะสมสำหรับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มที่แตกต่างกันไป เนื่องจากการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่เป็นระบบ โดยมีปัจจัยหลายอย่าง ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ทำให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารงานสถานศึกษา ประกอบด้วยงาน 4 งาน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานงบประมาณ งานบริหารทั่วไป ซึ่งงานวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญ คือ ผู้บริหารต้องให้ความสนใจและตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบ รู้จักปรับปรุงตนเองให้รู้และเข้าใจงานวิชาการ สามารถเป็นผู้นำทางวิชาการตามขอบเขตของงานวิชาการ คือ งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

งานด้านการวัดผลและประเมินผล และงานนิเทศการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 34) ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบ เข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน กติกาและวิธีการดำเนินการ มีทรัพยากรต่าง ๆ สนับสนุน และต้องมีกระบวนการประเมินผลการจัดการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้ด้วย ทั้งนี้ ผลผลิตของการจัดการศึกษาได้แก่ผู้ที่ได้รับการศึกษา ส่วนผลลัพธ์หรือผลสะท้อนสุดท้าย คือ การมีพลเมืองที่มีคุณภาพ และสังคมมีสภาพที่พึงประสงค์

ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในตำแหน่งผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่หรืออาจเรียกชื่อเป็นอย่างอื่นก็ได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับหน่วยงาน ต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น ๆ จะเป็นผู้ที่มีบทบาทในการกำหนดแบบแผน วิธีการ และขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานบริหารวิชาการไว้อย่างเป็นระบบ รู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา มีความสามารถในการทำงานตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นที่รับรู้โดยทั่วไปของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมไปถึงงานที่เป็นความคาดหวังของสังคมว่า ผู้บริหารควรทำ และงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาคิดด้วยตนเองจากความรู้ความสามารถและประสบการณ์ว่าเป็นงานในความรับผิดชอบที่ต้องทำโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องทำหน้าที่ในฐานะของผู้นำ ทางวิชาการ ถ้าผู้บริหารโรงเรียนมีการบริหารงานวิชาการที่ถูกต้องตามหลักทฤษฎี การบริหารที่ดีแล้ว การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนก็จะประสบความสำเร็จ คือ ได้ทั้งคน ได้ทั้งงาน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความสามารถในการบริหาร มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งหากผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้นำด้านวิชาการเพื่อให้ผู้ร่วมงานเกิดความศรัทธาได้แล้ว การบริหารงานวิชาการก็จะบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546, หน้า 8)

ประสิทธิผลโรงเรียน เกิดจากการ โรงเรียนที่มีสภาพทางสังคม บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวผู้เรียน ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม มีความพร้อมในด้านทรัพยากรต่าง ๆ เอกสาร สื่อวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีงบประมาณเพียงพอ และมีทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างดี ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในด้านต่าง ๆ เพื่อให้กระบวนการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เห็นคุณค่าของการดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม อยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข ก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศชาติได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน โดยองค์ประกอบประสิทธิผลของโรงเรียนเป็นระบบสังคมมนุษย์ที่จะต้องจัดความสัมพันธ์ภายนอกกับกระบวนการภายในองค์กรให้สอดคล้องกับเงื่อนไขของกระบวนการศึกษาของสังคม ระบบของโรงเรียนจะมั่นคงก็ต่อเมื่อสร้างผลผลิต

ให้เป็นที่ยอมรับและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม วัตถุประสงค์ของโรงเรียน คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการปรับเปลี่ยน ต่อสถานะแวดล้อมที่กระทบทั้งภายในและภายนอก และสามารถสร้างความพึงพอใจในการทำงาน ของครู (พิมพ์พรณ สุริโย, 2552, หน้า 27) กล่าวโดยสรุป ประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา ย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ ภายใต้ข้อจำกัดของการบริหาร โรงเรียน เป็นแนวทางหนึ่ง ที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานของผู้บริหารบรรลุตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนด คือ การพัฒนาผู้บริหาร โรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหาร โรงเรียน มีฐานะเป็นนักบริหาร มีหน้าที่ทำให้ โรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ที่จะต้องส่งเสริมให้เกิดเป็นระบบความร่วมมือ ในการปฏิบัติงาน

ในสภาพที่สังคมมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การจัดการบริหารองค์การต่าง ๆ จะต้องตามความเปลี่ยนแปลงให้ทัน มิเช่นนั้นจะถูกทิ้งให้ล้าหลัง และจะประสบความล้มเหลว ในการบริหารองค์การนั้น ๆ เพราะความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์การขึ้นอยู่กับ ศักยภาพของผู้บริหาร องค์การทุกองค์การไม่ว่าจะเป็นองค์การภาครัฐ หรือเอกชน ต่างต้องการ ที่จะให้องค์การของตนมีนักบริหารมืออาชีพมาบริหารในส่วนของการบริหารจัดการศึกษา ก็เช่นเดียวกัน ผู้บริหารนับเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของ การจัดการศึกษา คำว่า “ผู้บริหารสถานศึกษา” ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของภาครัฐและเอกชน ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง ตามนโยบายการกระจายอำนาจ ทางการศึกษา ซึ่งสิ่งที่นักบริหารการศึกษา และบุคคลทั่วไปมีความคาดหวังต่อการเป็นผู้บริหาร สถานศึกษา คือ การเป็น “ผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ” นั่นเองการศึกษาไทยในยุคปฏิรูปการศึกษา ต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็น “ผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ” ที่มีความรู้และประสบการณ์ สมกับที่เป็นวิชาชีพชั้นสูง เป็นบุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษา ที่นอกจาก จะบริหารบุคลากรครูผู้สอนแล้ว ผู้บริหารมืออาชีพจะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ เป็นผู้นำการปฏิรูป การเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กล่าวคือ มีความสามารถที่จะประสานการมี ส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ในการระดม ความสามารถและทรัพยากร เพื่อการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ตลอดจน จัดให้มีกระบวนการประกันคุณภาพเพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในทุกด้านเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนา ประเทศชาติต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

เขตเศรษฐกิจพิเศษ หมายถึง เขตพื้นที่ที่จัดตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะตามกฎหมาย เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมสนับสนุน และอำนวยความสะดวก รวมทั้งให้สิทธิพิเศษบางประการ ในการดำเนินกิจการต่าง ๆ เช่น การอุตสาหกรรม การพาณิชย์กรรม การบริการ หรือกิจการอื่นใด ที่เป็นประโยชน์แก่การเศรษฐกิจของประเทศ (พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551, 2550, หน้า 2) การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ ควรรอออกเป็นพระราชบัญญัติเช่นเดียวกับ พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 และพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรม แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 โดยการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติศุลกากร พระพุทธศักราช 2496 เพิ่มบทบัญญัติในหมวด 10 ตรี “เขตเศรษฐกิจพิเศษ” การจัดตั้งให้ออกเป็นประกาศกระทรวงการคลัง โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี และผู้ที่ประกอบการในเขตดังกล่าวได้รับสิทธิประโยชน์ เช่นเดียวกับผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 ผู้ประกอบการในนิคมอุตสาหกรรม ตามพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 และผู้ประกอบการในเขตปลอดอากร ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พระพุทธศักราช 2469 (สุมาลี วงษ์วิจิตร, 2550, หน้า 10) เขตเศรษฐกิจพิเศษตราด มีพื้นที่ชายแดน 3 ตำบล คือ อำเภอคลองใหญ่ทั้งอำเภอ ได้แก่ ตำบลคลองใหญ่ ตำบลหาดเล็ก ตำบลไม้รุุด รวม 50.2 ตร.กม. รวมมีพื้นที่ทั้งหมด (31,375 ไร่) ตราดมีระยะทางห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 420 กิโลเมตร สามารถเดินทางโดยทางหลวงพิเศษหมายเลข 7 344 3 และ 31 มีด่านชายแดนบ้านเล็กเป็นจุดผ่านแดนถาวร เชื่อมต่อกับจังหวัดเกาะกง ของกัมพูชา ตราดมีสินค้าขนส่งแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศจะเป็นพวก อุตสาหกรรมการเกษตร โลจิสติกส์ นิคมต่าง ๆ สามารถขนส่งทางสายการบินบางกอกแอร์เวย์ ทำเรือแหลมฉบัง และท่าเรือสีหนุวิลล์ ของกัมพูชา (ดำรง แสงกวีเลิศ และนันทิกา ทั้งสุพานิช, 2545, หน้า 42-43)

โรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด เป็นโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตราด ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ในการกำกับดูแล ประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาในสังกัดสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามนโยบาย กฎเกณฑ์ มาตรฐานและเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยเฉพาะในเรื่องของการจัดการศึกษา มีทั้งหมด 12 โรงเรียน แบ่งเป็น โรงเรียนมัธยมที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 โรงเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่จัดการศึกษาระดับ ปฐมวัยและประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 2 โรงเรียน และโรงเรียนประถม ที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 9 โรงเรียน (โรงเรียน คลองใหญ่วิทยาคม, 2559, หน้า 13-15)

จากผลการประเมินคุณภาพของนักเรียน ปีการศึกษา 2558 ทำให้ทราบถึงคุณภาพของนักเรียนในระดับชั้นเรียนต่าง ๆ พบว่า นักเรียนมีคุณภาพ อยู่ในระดับดี ร้อยละ 22 อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 54 และอยู่ในระดับที่ต้องพัฒนา ร้อยละ 24 ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องนำมาพัฒนา และต้องเร่งหาทางแก้ไขให้มีคุณภาพดีขึ้น ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาต่องานวิชาการ ยังต้องมีบทบาทหน้าที่ในการควบคุมดูแลการผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดี และพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้ตรงกับความต้องการ ทำให้การศึกษามีความมั่นคง และมีคุณภาพ ซึ่งการศึกษาจะมีประสิทธิผลหรือไม่นั้น มักจะพิจารณาที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา, 2558)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา โดยคาดหวังว่าผลของการวิจัยจะเป็นข้อมูลเบื้องต้น สำหรับผู้บริหาร โรงเรียนนำไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานวิชาการ รวมทั้งเป็นประโยชน์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาผู้บริหาร โรงเรียนให้สามารถบริหารงานวิชาการอันจะส่งผลถึงคุณภาพ เพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการของนักเรียนอย่างสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา

คำถามการวิจัย

1. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับใด
2. ประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับใด
3. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา มีความสัมพันธ์กันอย่างไร

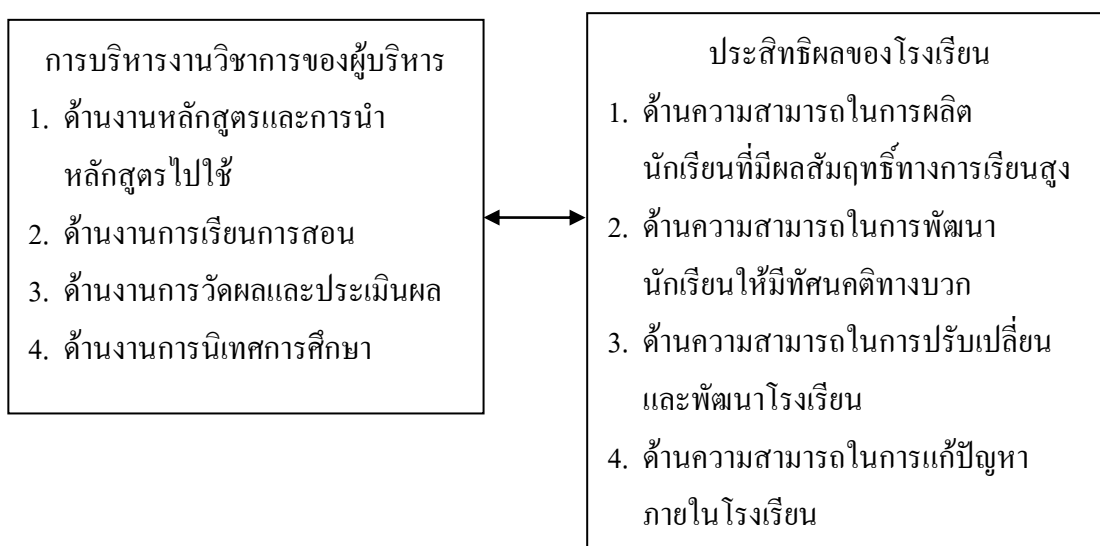
สมมติฐานการวิจัย

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน
ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด มีความสัมพันธ์ในทางบวก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการ
ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่
จังหวัดตราด โดยใช้แนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 144) ซึ่งจำแนกขอบข่าย
การบริหารงานวิชาการ ออกเป็น 4 แบบ ได้แก่ 1) ด้านงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
2) ด้านงานการเรียนการสอน 3) ด้านงานการวัดผลและประเมินผล 4) ด้านงานการนิเทศการศึกษา
ส่วนประสิทธิผลของโรงเรียน ได้อาศัยแนวคิดของ Mott (1972, p. 97) ได้กล่าวว่า การที่โรงเรียน
จะมีประสิทธิผลเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับ องค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1) ด้านความสามารถในการผลิต
นักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติ
ทางบวก 3) ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน 4) ด้านความสามารถ
ในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงกำหนดแนวคิด ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถใช้ประโยชน์ได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด โดยเฉพาะครูผู้สอนใน โรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการต่อไปศึกษา
2. ครูและผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน นำไปปรับใช้ เพื่อที่จะได้ปรับปรุงและพัฒนาให้การบริหารงานวิชาการไปสู่เป้าหมาย คือ ผลสำเร็จของโรงเรียน
3. ครูและผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด นำไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิผลยิ่งขึ้น
4. ครูและผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด นำไปปรับใช้ เพื่อช่วยกำหนดแนวทางการพัฒนาทางด้านวิชาการให้เกิดประสิทธิผลกับโรงเรียนในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ และพัฒนาคุณภาพการเรียนของนักเรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้น ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนใน 4 ด้าน ได้แก่ งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ งานการเป็นเรียนการสอน งานการวัดผลและประเมินผล และงานการนิเทศการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ตามแนวคิดการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 33) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาใน 4 งาน คือ 1) งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

2) งานการเรียนการสอน 3) งานการวัดผล 4) งานการนิเทศการศึกษา กับประสิทธิผลของโรงเรียน ได้อาศัยแนวคิดของ Mott (1972, p. 97) ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1) ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน 4) ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ครูโรงเรียน ในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ปีการศึกษา 2559 จำนวน 242 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียน ในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ปีการศึกษา 2559 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607-609) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารวมทั้งสิ้น 148 คน จากนั้นจึงดำเนินการสุ่มตัวอย่างจากประชากรโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามขนาดโรงเรียนเทียบกับเกณฑ์

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน ในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ได้แก่

- 3.1.1 ด้านงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
- 3.1.2 ด้านงานการเรียนการสอน
- 3.1.3 ด้านงานการวัดผลและประเมินผล
- 3.1.4 ด้านงานการนิเทศการศึกษา

3.2 ประสิทธิผลของโรงเรียน 4 ด้าน ประกอบด้วย

- 3.2.1 ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
- 3.2.2 ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก
- 3.2.3 ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน
- 3.2.4 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ในครั้งนี้ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจความหมายเฉพาะของคำที่ใช้ในการศึกษาที่ตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้นิยามศัพท์เฉพาะไว้ ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ซึ่งสามารถวัดได้โดยการสอบถามความคิดเห็นของครูที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับงานวิชาการในโรงเรียน และเกี่ยวข้องกับ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ใน 4 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การกระทำของผู้บริหารโรงเรียนที่มีการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ในอันที่จะทำให้หลักสูตรที่สร้างขึ้นดำเนินไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำหลักสูตรไปใช้ ส่งเสริมการวางแผน การใช้หลักสูตร การจัดอบรม กระตุ้นและส่งเสริมครูในการใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง นิเทศติดตามและประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้

1.2 ด้านงานการเรียนการสอน หมายถึง การกระทำที่ผู้บริหารโรงเรียนแสดงออกในเรื่องที่เกี่ยวกับการรวบรวม วิเคราะห์ และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การกำหนด การเตรียมการ และการจัดหาสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ เครื่องใช้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน การควบคุมดูแล และส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ การร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอน

1.3 ด้านงานวัดผลและประเมินผล หมายถึง การกระทำที่ผู้บริหารโรงเรียนแสดงออกในการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้รายวิชา และกิจกรรมการเรียนการสอน การกำหนดวิธีการและเครื่องมือที่จะต้องใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การควบคุมดูแล และส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียนตามวิธีการ และเครื่องมือที่ได้กำหนดไว้ การจัดทำ หลักฐานการศึกษาตามที่หน่วยงานต้นสังกัด กำหนดไว้ การนำผลการประเมินไปใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนแต่ละคนอย่างสม่ำเสมอ

1.4 ด้านงานนิเทศการศึกษา หมายถึง การกระทำที่ผู้บริหารโรงเรียนแสดงออกในการส่งเสริมสนับสนุน แนะนำครูและบุคลากรของโรงเรียน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุง

และแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู ตลอดจนถึงการกระตุ้นให้ครูมีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารและครูในโรงเรียน ที่ทำงานร่วมกันจนสามารถทำให้นักเรียนมีความใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ความพึงพอใจในการทำงานของครู ความสามารถในการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู ความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่มากระทบทั้งภายในและภายนอก เกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพโรงเรียน 4 ด้าน คือ

2.1 ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง ความสามารถในการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งการบริหาร การจัดการเรียนการสอนจนสามารถทำให้นักเรียนในโรงเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ซึ่งพิจารณาได้จากเกรดเฉลี่ยโดยรวมของนักเรียน จำนวนร้อยละของนักเรียนที่สามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ความสามารถทางวิชาการ และความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู

2.2 ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก หมายถึง ความสามารถในการดำเนินงานในโรงเรียนทั้งในการบริหาร และการอบรมสั่งสอนนักเรียน ให้เป็นคนที่มีคุณลักษณะที่ดีโดยมีความรู้สึกรัก และการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ ที่พึงประสงค์ของสังคมโดยรวม มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม เห็นความสำคัญและคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในสังคม มีความสามารถในการควบคุมจิตใจตนเองได้ และมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษา

2.3 ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ร่วมมือกันพัฒนา ปรับเปลี่ยนการดำเนินงานด้านบริหาร ด้านการเรียนการสอน การปรับหลักสูตรเพื่อให้โรงเรียนก้าวหน้าทันกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

2.4 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารและครูในโรงเรียนร่วมมือกันในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งด้านการเรียนการสอน การปกครองนักเรียนและงานรับผิดชอบอื่น ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้จนบรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียน

3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา ในสถานศึกษาที่อยู่ในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ อำเภอกลองใหญ่ จังหวัดตราด รวมทั้งบุคคลซึ่งรักษาการในตำแหน่งดังกล่าวด้วย

4. ครู หมายถึงข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานงานวิชาการในโรงเรียนในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ
อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด

5. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาทั้งระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา
ในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด

6. เขตเศรษฐกิจพิเศษตราด หมายถึง พื้นที่ชายแดน 3 ตำบล คือ อำเภอคลองใหญ่
ทั้งอำเภอ ได้แก่ ตำบลคลองใหญ่ ตำบลหาดเล็ก ตำบลไม้รูด รวม 50.2 ตร.กม. รวมมีพื้นที่ทั้งหมด
(31,375 ไร่) ตราดมีระยะทางห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 420 มีด่านชายแดนบ้านเล็กเป็นจุดผ่าน
แดนถาวร เชื่อมต่อกับจังหวัดเกาะกง ของกัมพูชา ตราดมีสินค้าขนส่งแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ
จะเป็นพวกอุตสาหกรรมเกษตร โลจิสติกส์ นิคมต่าง ๆ สามารถขนส่งทางสายการบิน
บางกอกแอร์เวย์ ทำเรือแหลมฉบัง และทำเรือสีหนุวิลล์ ของกัมพูชา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด โดยนำเสนอเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. สภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด
2. แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา
3. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ
4. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด

การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการศึกษาเริ่มแรกของคนในชาติ ดังนั้น เพื่อให้การศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย มีคุณภาพมาตรฐานระดับสากลบนพื้นฐานของความเป็นไทย ให้นักเรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพสูงสุดในตน มีความรู้และทักษะที่แข็งแกร่งและเหมาะสมเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ระดับสูงขึ้นไป และการดำรงชีวิตในอนาคต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ดังนี้ (โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม, 2559, หน้า 1-3)

1. เร่งรัดปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบและกระบวนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระบบให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย ทันเหตุการณ์ ทันโลก ให้สำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม
2. เร่งพัฒนาความแข็งแกร่งทางการศึกษา ให้ผู้เรียนทุกระดับทุกประเภท รวมถึงเด็กพิการ และด้อยโอกาส มีความรู้ และทักษะแห่งโลกยุคใหม่ควบคู่กัน ไป โดยเฉพาะทักษะการอ่าน เขียน และการคิด เพื่อให้มีความพร้อมเข้าสู่การศึกษาระดับสูง และโลกของการทำงาน

3. เร่งปรับระบบสนับสนุนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน มีการประสานสัมพันธ์กับเนื้อหา ทักษะ และกระบวนการเรียนการสอน ประกอบไปด้วย มาตรฐาน และการประเมิน หลักสูตรและการสอน การพัฒนาทางวิชาชีพ สภาพแวดล้อม การเรียนรู้

4. ยกกระดับความแข็งแกร่งมาตรฐานวิชาชีพครูและผู้บริหารสถานศึกษา ให้ครูเป็นผู้ที่มีความสามารถและทักษะที่เหมาะสมกับการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษา มีความสามารถในการบริหารจัดการ และเป็นผู้นำทางวิชาการ ครูและผู้บริหารสถานศึกษา ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน สร้างความมั่นใจและไว้วางใจ ส่งเสริมให้รับผิดชอบ ต่อผลที่เกิดกับนักเรียนที่สอดคล้องกับวิชาชีพ

5. เร่งสร้างระบบให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นองค์กรคุณภาพที่แข็งแกร่ง และมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การให้บริการที่ดีมีความสามารถรับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีคุณภาพ และมาตรฐาน ได้เป็นอย่างดี

6. เร่งรัดปรับปรุง โรงเรียนให้เป็นองค์กรที่มีความเข้มแข็ง มีแรงบันดาลใจ และมีวิสัยทัศน์ ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ชัดเจน เป็นสถานศึกษาคุณภาพ และมีประสิทธิภาพที่สามารถ จัดการเรียนการสอน ได้อย่างมีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล

7. สร้างระบบการควบคุมการจัดการการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่มีข้อมูล สารสนเทศ และข่าวสาร เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนอย่างพร้อมบริบูรณ์ และมีนโยบาย การติดตามประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรม

8. สร้างวัฒนธรรมใหม่ในการทำงาน ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การให้บริการที่ดี ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เร่งรัดการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบ ส่งเสริม การพัฒนา เชิงพื้นที่ที่ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม ปรับปรุงระบบของโรงเรียน ให้เป็นแบบร่วมคิดร่วมทำ การมีส่วนร่วม และการประสานงาน สามารถใช้เครือข่ายการพัฒนาการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับ โรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ กลุ่มบุคคล องค์กร เอกชน องค์กรชุมชน และองค์กรสังคมอื่น

9. เร่งปรับระบบการบริหารงานบุคคลมุ่งเน้นความถูกต้อง เหมาะสม เป็นธรรม ปราศจากคอร์รัปชัน ให้เป็นปัจจัยหนุนในการเสริมสร้างคุณภาพและประสิทธิภาพ ขวัญและ กำลังใจ สร้างภาวะสูงใจ แรงบันดาลใจ และความรับผิดชอบต่อความสำเร็จตามภาระหน้าที่

10. มุ่งสร้างพลเมืองดี ที่ตื่นตัว และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมพหุวัฒนธรรมได้ และทำให้ การศึกษานำการแก้ปัญหาสำคัญของสังคม รวมทั้งปัญหาการคอร์รัปชัน

11. ทุ่มหามาตรการเพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษาที่พัฒนาแล้ว และ โรงเรียน ขนาดเล็กที่ไม่ได้คุณภาพ เพื่อไม่ให้ผู้เรียนต้องเสียโอกาสได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ

ดังนั้น เพื่อให้การศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย พัฒนาไปในทิศทางที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของประเทศ และของโลก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

วิสัยทัศน์

การศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย มีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย

พันธกิจ

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณ ธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร และค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ
3. พัฒนาระบบบริหารจัดการ ที่เน้นการมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบ ต่อคุณภาพการศึกษา และบูรณาการการจัดการศึกษา

เป้าประสงค์

เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย มีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดเป้าประสงค์ ดังนี้

1. นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน มีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย และมีคุณภาพ
2. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และเป็นธรรม
3. ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น มีทักษะที่เหมาะสม และทำงานมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และสถานศึกษา มีประสิทธิภาพ และเป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่คุณภาพระดับมาตรฐานสากล
5. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เน้นการทำงานแบบบูรณาการ การบริหารแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา และกระจายอำนาจและความรับผิดชอบ สู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

6. พื้นที่พิเศษ ได้รับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ โดยมียุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียน ให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และมีคุณภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาระบบการบริหารจัดการ

แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดตราด พ.ศ. 2558-2560

การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ ควรออกเป็นพระราชบัญญัติเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 และพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 โดยการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติศุลกากร พระพุทธศักราช 2496 เพิ่มบทบัญญัติในหมวด 10 ตรี “เขตเศรษฐกิจพิเศษ” การจัดตั้งให้ออกเป็นประกาศกระทรวงการคลัง โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี และผู้ที่ประกอบการในเขตดังกล่าวได้รับสิทธิประโยชน์เช่นเดียวกับผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 ผู้ประกอบการในนิคมอุตสาหกรรม ตามพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 และผู้ประกอบการในเขตปลอดอากร ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พระพุทธศักราช 2469 (สุมาลี วงษ์วิจิต, 2550, หน้า 10)

วิสัยทัศน์

มุ่งจัดการศึกษา พัฒนาความเป็นไทย ก้าวไกลสากล บนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง
พันธกิจ

1. พัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล
2. ขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
3. สนับสนุนการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อความเป็นไทย
4. ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษากับทุกภาคส่วน

เป้าประสงค์

ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานสากล มีความเป็นไทย ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็นยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล

กลยุทธ์ที่ 1 ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การขยายโอกาสทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ตลอดชีวิต

กลยุทธ์ที่ 1 ขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสนับสนุนการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เพื่อความเป็นไทย

กลยุทธ์ที่ 1 สร้างความรู้ความตระหนักในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียง

กลยุทธ์ที่ 2 ร่วมขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

กลยุทธ์ที่ 3 ปลูกจิตสำนึกและเสริมสร้างความเป็นไทยตามหลักค่านิยม 12 ประการ

กลยุทธ์ที่ 4 เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษากับทุกภาคส่วน

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมสนับสนุนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมการบูรณาการด้านการจัดการศึกษากับทุกภาคส่วน

กลยุทธ์ที่ 3 การระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วน

ทิศทางการพัฒนาการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17

วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 บริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม
อย่างมีคุณภาพระดับมาตรฐานสากลบนพื้นฐานขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมไทย

พันธกิจ

1. ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาให้ทั่วถึงและมีคุณภาพ
2. พัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ระดับมาตรฐานสากล
3. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สู่ทักษะอาชีพ
4. ส่งเสริม สนับสนุน ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมไทย
และค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ
5. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาล

เป้าประสงค์

1. ประชากรวัยเรียนในเขตพื้นที่บริการทุกคน ได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพ และเสมอภาค
2. ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีคุณภาพสู่มาตรฐานสากล
3. ผู้เรียน มีศักยภาพตามแนวทางการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สู่ทักษะอาชีพ
4. ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมไทย และค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ
5. สถานศึกษา บริหารจัดการศึกษาสู่ระดับมาตรฐานสากล
6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเพิ่ม โอกาส และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 1 การส่งเสริมการรับนักเรียน สร้างทางเลือกและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ระดับมาตรฐานสากล

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาการจัดการศึกษาสู่ระดับมาตรฐานสากล

กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาคุณภาพ ครู และบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สู่ทักษะอาชีพ

กลยุทธ์ที่ 1 การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

กลยุทธ์ที่ 2 เสริมสร้างทักษะสู่อาชีพ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมไทย

และค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ

กลยุทธ์ที่ 1 การปลูกฝังให้ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมไทย และค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ

กลยุทธ์ที่ 2 การส่งเสริม สนับสนุน ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา สู่ระดับมาตรฐานสากล

กลยุทธ์ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์โรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดตราด

โรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด เป็นโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตราด ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ในการกำกับดูแล ประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาในสังกัดสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามนโยบาย กฎเกณฑ์ มาตรฐานและเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยเฉพาะในเรื่องของการจัดการศึกษา มีทั้งหมด 12 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนมัธยมที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 โรงเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่จัดการศึกษาระดับ ปฐมวัยและ ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 2 โรงเรียน และ โรงเรียนประถมที่จัดการศึกษา ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 9 โรงเรียน (โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม, 2559, หน้า 13-15)

วิสัยทัศน์

มุ่งพัฒนาการจัดการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษด้วยระบบคุณภาพตามมาตรฐานสากล บนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พันธกิจ

1. ส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาการจัดการศึกษาให้ทั่วถึงและมีคุณภาพระดับมาตรฐานสากล
2. ส่งเสริมการจัดการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยเน้นทักษะอาชีพและภาษาเพื่อการสื่อสาร
3. พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้พร้อมอาชีพ เพื่อจัดการเรียนรู้ และส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนตามมาตรฐานสากล
4. ส่งเสริมให้นักเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีวิต

เป้าประสงค์

1. บริหารจัดการมีคุณภาพตามมาตรฐานสากล
2. ผู้เรียนได้รับการจัดการศึกษาโดยเน้นทักษะอาชีพและภาษาเพื่อการสื่อสาร
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ
4. ผู้เรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต

กลยุทธ์ของโรงเรียน

1. ส่งเสริม สนับสนุนการบริหารจัดการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล
2. ส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนได้รับการจัดการศึกษาโดยเน้นทักษะอาชีพและภาษาเพื่อการสื่อสาร

3. ส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ
4. ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้

ในการดำรงชีวิต

เอกลักษณ์

โรงเรียนพหุภาษา

อัตลักษณ์

นักเรียนมีสุนทรียภาพด้านดนตรีและกีฬา

ภาพที่ 2 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตราด

แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา

ความหมายของการบริหาร

คำว่า การบริหาร (Administration) หมายถึง การดำเนินงานทุกชนิดให้สำเร็จลุล่วงไป ใช้กับการบริหารทุกชนิดในส่วนที่เป็นของรัฐบาล เช่นเดียวกับคำว่า การจัดการ ซึ่งหมายถึง การดำเนินงานทุกชนิดในหน่วยงานให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยเช่นกัน แต่นิยมใช้ต่างสถานการณ์และใช้ในงานที่เกี่ยวกับธุรกิจเอกชน การบริหาร คือ การกำหนดนโยบายการจัดการ หมายถึง การนำนโยบายไปปฏิบัติ กล่าวโดยรวม การบริหารจัดการ คือ การกำหนดนโยบายแล้วนำไปปฏิบัตินั่นเอง การบริหารจึงเป็นกระบวนการทำงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการ ผู้บริหารควรจะต้องเข้าใจความหมายของเรื่องนั้น ๆ ก่อนเป็นอันดับแรก ซึ่งได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลาย เช่น

ประพันธ์ เม้าเวียงแก (2548, หน้า 12) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานของหน่วยงานในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งซึ่งเป็นการร่วมมือกันของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน ใต้องใช้กระบวนการทั้งศาสตร์และศิลป์มาประกอบในการบริหาร เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

วันชัย มีชาติ (2548, หน้า 5) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารเป็นการวางแผนร่วมแรงร่วมใจของคนตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป เพื่อกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง การบริหารจึงมีองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการ คือ การมีวัตถุประสงค์ (Objective) และการร่วมแรงร่วมใจของคน (Cooperative group effort) ในทำงาน

สมพร จำปานิล (2548, หน้า 12) ให้ความหมายของการบริหาร คือ การทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้วยวิธีการดำเนินงานตามกระบวนการบริหาร ซึ่งผู้บริหารจะต้องอาศัยทั้งอำนาจ หน้าที่ ภาวะผู้นำทักษะการบริหาร และความรู้ทางการบริหารด้วย

Drucker (1980, p. 6) กล่าวว่า การบริหารคือ ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น การทำงานต่าง ๆ ให้ลุล่วงไป โดยอาศัยผู้อื่นเป็นผู้ทำภายในสภาพองค์การที่กล่าวนั้น ทรัพยากร ด้านบุคคลจะเป็นทรัพยากรหลักขององค์การที่เข้ามาาร่วมกันทำงานในองค์การ ซึ่งคนเหล่านี้จะเป็นผู้ใช้ทรัพยากรด้านวัตถุอื่น ๆ เครื่องจักร อุปกรณ์ วัตถุดิบ เงินทุน รวมทั้งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อผลิตสินค้าหรือบริการออกจำหน่ายและตอบสนองความพอใจให้กับสังคม

Robbins (1982, p. 9) ให้ความหมายว่า การบริหารเป็นกระบวนการทำกิจการที่สมบูรณ์และมีประสิทธิผล โดยผ่านการกระทำของบุคลากรอื่น

Collins (1998, p. 6) ให้ความหมายว่า การบริหารเป็นกลุ่มของกิจกรรมที่ร่วมกัน
ในองค์กรและแนะแนวทางให้เห็นถึงหน้าที่ให้กับประเทศ บริษัท หรือสถาบัน

Fesler and Kettl (1991, p. 7) กล่าวว่า การบริหาร เป็นการจัดการทำให้เกิดความสำเร็จ
และเห็นว่าการบริหารเป็นการระดมให้บุคลากรดำเนินการให้ไปสู่เป้าหมายได้ผลสำเร็จสูงสุด

Bartol and Martin (1997, p. 6) ให้ความหมายการบริหารว่า เป็นกระบวนการทำให้
เป้าหมายขององค์กรประสบผลสำเร็จโดยการวางแผน การจัดการองค์การการใช้ภาวะผู้นำ
และการควบคุม

Holt (1993, p. 3) กล่าวว่า การบริหาร เป็นศิลปะของการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย
ซึ่งพร้อมด้วยกระบวนการวางแผน การจัดองค์การ กาเป็นผู้นำและการควบคุม

จากความหมายของการบริหาร ดังกล่าวสรุปได้ว่า การบริหาร คือ การใช้ศาสตร์และศิลป์
เพื่อการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยมีกระบวนการวางแผน การดำเนินงานตามแผน
การตรวจสอบประเมินผล การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงานอย่างมีประสิทธิภาพ และใช้ทรัพยากร
อย่างเหมาะสม

ความหมายของการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษา ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหาร
การศึกษา ดังนี้

กิติมา ปรีดีดิถก (2532, หน้า 4) ได้ให้ความหมายการบริหารการศึกษาว่า หมายถึง
ความพยายามที่จัดดำเนินงานที่เกี่ยวข้องของการศึกษา ได้แก่ โรงเรียน หลักสูตร ครู นักเรียน วัสดุ
อุปกรณ์ ตำราเรียน และอาคารสถานที่ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยให้มีผลผลิต คือ ผู้เรียน
ที่มีคุณภาพ

ธร สุนทรยุทธ (2537, หน้า 2) กล่าวว่า การบริหารการศึกษาเป็นการจัดการศึกษา
ที่มุ่งทิศทางการควบคุม และการจัดทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมทางการศึกษาและ
เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน

ปราณี บัวสูง (2548, หน้า 11) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การร่วมมือกัน
ของบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อให้การดำเนินกิจกรรม เพื่อพัฒนาเยาวชน
ประชาชน สมาชิกของสังคมให้เจริญก้าวหน้า และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

Good (1973, p. 14) ได้อธิบาย ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ 2 นัย คือ หมายถึง
การนำทาง ควบคุม และการจัดการเรื่องต่าง ๆ ทุกด้านของโรงเรียน รวมทั้งการบริหารธุรการ
โดยมุ่งไปสู่เรื่องของโรงเรียนที่จะนำมาซึ่งจุดมุ่งหมายของการศึกษาและหมายถึงการควบคุมและ
จัดกระบวนการทั้งหลายของโรงเรียน เช่น การบริหารบุคลากรที่เป็นครู นักเรียนและบุคลากรอื่น ๆ

งานจัดโครงการเรียนการสอน การวางแผนกิจกรรม การปฏิบัติตามหลักสูตรการจัดวิธีสอน การบริหารวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน และการแนะแนว

จากความหมายของการบริหารการศึกษา สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การร่วมมือกันของบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อให้การดำเนินกิจกรรม เพื่อพัฒนาเยาวชน ประชากร และสมาชิกของสังคมให้เจริญก้าวหน้า และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

การบริหารโรงเรียน

การบริหารโรงเรียน เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผนวิธีการ และขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารงานไม่ดีก็จะกระทบกระเทือนส่วนอื่น ๆ ของโรงเรียน ผู้บริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารงานที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อที่จะให้ผลงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ในการบริหารโรงเรียนนั้น จะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ เพราะการดำเนินงานต่าง ๆ มิใช่เป็นเพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะทำเพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนร่วมทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ ผู้ร่วมงานแต่ละคนมีความแตกต่างกันจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะนำเทคนิควิธีและกระบวนการบริหารที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2545, หน้า 22)

ผู้บริหารงานโรงเรียนเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในการบริหารโรงเรียน ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องเป็นบุคลากรหลัก คุณภาพของการศึกษาจะดีหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับสมรรถภาพในการบริหารงานของผู้บริหารของผู้บริหารงานเป็นสำคัญ ผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการมีบทบาทสำคัญต่อการบริหารการศึกษามาก เพราะว่าโรงเรียนเป็นสถานศึกษา ซึ่งเป็นระบบย่อยของระบบการศึกษา และระบบสังคม การจัดการศึกษาในโรงเรียนจึงต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และยังคงเป็นผู้ชำนาญการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพด้วย ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีขอบข่ายหน้าที่การบริหารงานตามโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษา

โครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษา สถานศึกษากำหนดเป้าหมายทางการศึกษา ให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตของท้องถิ่นให้มากที่สุด โดยผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน องค์กรศาสนา และองค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีการกระจายอำนาจและจัดการบริหารการศึกษา ไปให้เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ตามมาตรา 39 เป็น 4 ด้าน คือ

1. งานบริหารวิชาการ เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารจะต้องใช้เวลามากกว่างานอื่น การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา การจัดการศึกษาจะมี

ประสิทธิภาพหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการทั้งสิ้น ผู้บริหารจำเป็นต้องมีหลักการในการบริหารด้านนี้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. งานงบประมาณ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับงานอื่น ๆ ผู้บริหารจะต้องบริหารงานด้านนี้ให้โปร่งใส ถูกต้องตามระเบียบ มติคณะรัฐมนตรี

3. การบริหารงานบุคคล มีขอบข่ายการบริหารงาน ได้แก่ การสรรหาบุคลากร บำรุงรักษา งานพิจารณาความดีความชอบ งานวินัยข้าราชการครู งานพัฒนาและอบรมบุคลากร

4. การบริหารงานทั่วไป มีขอบข่ายการบริหารงาน ได้แก่ งานอาคารสถานที่ งานความสัมพันธ์กับชุมชน งานกิจการนักเรียน และงานการบริหารเฉพาะกิจ

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า งานวิชาการ เป็นงานที่มีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง หรือเป็นงานหลัก เพราะเป็นงานที่ทำให้นักเรียนบรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ส่วนงานอื่น ๆ มีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับ วัตถุประสงค์ นโยบาย เป้าหมาย และความจำเป็นของแต่ละโรงเรียน เป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 7) ดังที่มีผู้ให้ความหมายของการบริหาร โรงเรียนไว้หลายท่าน ดังเช่น

สมคิด บางโม (2544, หน้า 153) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนเป็นแหล่งพัฒนาประชากรของประเทศที่สำคัญยิ่ง เป็นหน่วยงานที่ใช้ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ จำนวนมากมาย หากการจัดการบริหารงานในโรงเรียนขาดประสิทธิภาพ ผลผลิตของโรงเรียน คือ นักเรียนที่สำเร็จออกไปย่อมมีประสิทธิภาพต่ำ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาประเทศย่อมล่าช้าตามไปด้วย

ไพโรจน์ โตะเทศ (2545, หน้า 16-17) ได้กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนจะต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแนวคิดทางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงขับเคลื่อนอยู่ตลอดเวลา ความทันสมัยกับการแปรสภาพใหม่ซึ่งได้กำหนดแนวคิดไว้ 6 ประการ คือ

1. หลักนิติธรรม หมายถึง การออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับและเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ถูกต้องเป็นธรรม การบังคับบัญชาเป็นไปตามกติกาที่กำหนด

2. หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้อง การส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันในความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบ

3. หลักความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

4. หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลอื่น ๆ ที่มีใช้สมาชิกมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจในปัญหาที่สำคัญขององค์กร

5. หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักถึงในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบ การใส่ใจในปัญหาขององค์กร การกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา

6. หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

บุญจันทร์ จันทรเจียม (2548, หน้า 13) ได้ให้ความเห็นว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติการกิจของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบในด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไปให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้

นิคม แก้วสา (2548, หน้า 13) ให้ความหมาย การบริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ คือ การบริหารศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ จะยึดเป้าหมาย คือ คุณภาพการศึกษาของนักเรียน โดยมีงานวิชาการเป็นหลัก งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุดในการที่จะทำให้นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ส่วนงานอื่นเป็นงานสนับสนุนและเป็นงานเสริมให้งานวิชาการประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น

มนทิพย์ ทรงกิตติพิศาล (2552, หน้า 33) ได้กล่าวถึง การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดการส่งเสริม ช่วยเหลือกันของผู้เกี่ยวข้องที่จะผลักดันให้แผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้

Good (1973, p. 54) ได้ให้ความหมายของการบริหารโรงเรียนไว้ 2 ประการว่า หมายถึง การอำนวยความสะดวก และการควบคุม และการดำเนินการเกี่ยวกับภาระหน้าที่ทั้งหมดของโรงเรียนโดยจะต้องคำนึงถึงผลสุดท้ายของการศึกษา เป็นหลักสำคัญจัดการเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน และประการที่สอง หมายถึง การนำการควบคุมและการจัดการเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ภายในโรงเรียนซึ่งเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน เช่น เรื่องเกี่ยวกับตัวครู นักเรียน แผนการสอน หลักสูตร กิจกรรม วิธีการสอน สื่อการเรียนการสอนและการแนะแนว

สรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียนนั้น เป็นกระบวนการของผู้บริหารโรงเรียนในการดำเนินงานร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ และสนองตามนโยบายของรัฐ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอย่างเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจที่สำคัญของโรงเรียน เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา คือ การจัดการศึกษา คุณภาพ และมาตรฐานของสถานศึกษาจึงอยู่ที่การทำงานด้านวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย งานด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน การจัดบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การจัดสิ่งส่งเสริมงานด้านวิชาการ รวมถึงงานด้านการวัดและประเมินผล ขั้นตอนการดำเนินงานด้านวิชาการ จะมีขั้นตอนการวางแผนงานด้านวิชาการ ขั้นตอนการจัดการและดำเนินการ

และขั้นส่งเสริมและติดตามผลด้านวิชาการ ดังนั้น โรงเรียนทุกระดับต้องให้ความสำคัญด้านวิชาการ ทั้งนี้เพราะ หน้าที่ของโรงเรียน คือ การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียน เป็นผู้นำด้านวิชาการ โดยการทำงานร่วมกับครู กระตุ้นและจูงใจให้ครูปฏิบัติหน้าที่อย่างมีคุณภาพ พยายามหาทางส่งเสริมและสนับสนุนให้ครู ก้าวหน้าในการเรียนการสอน โดยเน้นงานวิชาการ เป็นสำคัญ เพราะงานวิชาการเป็นหัวใจของการบริหาร โรงเรียน ให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร (เพียงเพ็ญ เพียรสันเทียะ, 2553, หน้า 14)

ความหมายเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นการบริหารกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนที่เกี่ยวกับการพัฒนา การเรียนการสอนให้มีคุณภาพบรรลุตามจุดมุ่งหมายการศึกษาของชาติ งานวิชาการเป็นงานหลัก ที่สำคัญที่สุดของโรงเรียนและผู้บริหารสถานศึกษา มีนักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา ให้ความหมายของการบริหารวิชาการ ไว้ดังนี้

เกรียงไกร ปริธรรมมัง (2551, หน้า 15) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินกิจการหรือการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สามารถทำให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ตามพันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียนที่ได้ตั้งไว้ เป็นงานที่ทุกฝ่ายต้องเกี่ยวข้อง และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ให้ถือว่าการบริหารงานวิชาการนี้ เป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียน

นันทพร สุกะพันธุ์ (2551, หน้า 20) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินการในการบริหารงานทางวิชาการ ในโรงเรียนเกี่ยวกับงาน ด้านหลักสูตรและการนำ หลักสูตรไปใช้ ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านห้องสมุด ด้านการนิเทศภายใน และด้านการอบรมทางวิชาการ หรือกิจกรรมทุกชนิด ในโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนนักเรียน ให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด

ถาวร ศรีเกตุ (2551, หน้า 33) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหาร สถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

วิไลพร อภิบาลศรี (2551, หน้า 13) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การจัด กิจกรรมและประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน รวมถึงกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่าง ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้ความสามารถตามจุดมุ่งหมาย ของการศึกษาและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2552, หน้า 29) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่ การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผล การสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

สมใจ ไชยโกฏี (2553, หน้า 15) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหาร กิจกรรมหรืองานต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอน รวมถึง การพัฒนาครู และนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพมากที่สุด

อิทธิเดช สิทธิจันทร์ (2553, หน้า 18) ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งภายในห้องเรียนนอกห้องเรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความประพฤติที่ดี สามารถประกอบอาชีพและดำรงตน ให้เป็นพลเมืองที่ดีได้

สายชล พลานนท์ (2553, หน้า 13) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหาร กิจกรรมทุกกิจกรรมในสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร เพื่อให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

นพรัตน์ ตรีชัยญา (2553, หน้า 20) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหาร สถานศึกษาโดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน ให้ได้ผลดี บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

เพียงเพ็ญ เพียรสันเทียะ (2553, หน้า 15) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดที่สถานศึกษาจัดขึ้นอย่างสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ ปรัชญา และเป้าหมายของการศึกษาและหลักสูตรการเรียนการสอนที่ร่วมกันจัดทำขึ้น เพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นคนดีมีความรู้ ความสามารถและอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินกิจกรรมทุกชนิด ในสถานศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักที่เป็นหัวใจของการบริหาร โรงเรียนทุกประเภท มาตรฐาน และคุณภาพของโรงเรียน พิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ มีนักการศึกษาและหน่วยงาน ทางการศึกษาให้ทัศนะเกี่ยวกับความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 33) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของงานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการ เป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการ ไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการ ได้โดยอิสระคล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนร่วมได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็งในการบริหาร และการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดประเมินผล รวมทั้ง จัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชนท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546, หน้า 163) ให้ความสำคัญกับ งานวิชาการ โดยถือว่าเป็นงานหลักของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของ ผู้เรียนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ส่วนงานอื่นถือว่าเป็นงานที่มีความสำคัญรองลงมา และเป็น งานสนับสนุน ผู้บริหารที่ยึดเองงานวิชาการเป็นหลักในการบริหาร และมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ จะนำโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จ

ปิยนุช ทองพรม (2550, หน้า 17) การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญอย่างยิ่ง และจัดว่าเป็นงานหลักในการบริหารการศึกษา ทั้งนี้เพราะการจัดการศึกษาเป็นการวางพื้นฐาน ในการพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถ ปรับตัวอยู่กับสังคมได้อย่างมีความสุข โรงเรียน จะสามารถจัดการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้ จะต้องสามารถบริหารงานวิชาการ ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

เกสร ใจชื่น (2551, หน้า 15) กล่าวว่า งานด้านวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญที่สุด ในการบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ขอบข่ายการบริหารงานด้านวิชาการอย่างลึกซึ้ง

วิไลพร อภิบาลศรี (2551, หน้า 14) กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการว่า เป็นงาน ที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำครุในด้านการ ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เจริญงอกงามในทุกด้าน และเป็นพลเมืองดีของสังคม ให้เกิดผลตามจุดมุ่งหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ

ถาวร ศรีเกตุ (2551, หน้า 34) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการถือเป็นงานหลักที่มี ความสำคัญของโรงเรียนซึ่งมีขอบเขตงานอย่างกว้างขวาง จำเป็นที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องกระจาย อำนาจในการบริหารงานวิชาการอย่างชัดเจน มีการวางแผนในการทำงานอย่างเป็นระบบ ผู้บริหาร ต้องทำงานอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารต้องทำงานให้เป็นอย่างดีที่ดีของครู และเป็นผู้นำทางวิชาการ ปฏิบัติงานร่วมกันในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพสูงสุด

นพรัตน์ ตรีชัยญา (2553, หน้า 23) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ประถมศึกษาเป็นงานที่สำคัญที่สุด ใช้เวลาในการบริหารมากที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องบริหารงานวิชาการเพื่อให้เกิดคุณภาพและเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบงานวิชาการเป็นอันดับแรกและต้องให้การสนับสนุน ส่งเสริมติดตามการทำงานของครู เพื่อให้เกิดการเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

สมใจ ไชยโกฏี (2553, หน้า 17) ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจของการบริหาร ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ เพราะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน และควรใช้เวลาในการบริหารมากกว่าการบริหารด้านอื่น ๆ ส่วนงานด้านอื่น ๆ เป็นงานสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และการบริหารงานวิชาการจะเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จให้เห็นถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษานั้น

เพียงเพ็ญ เพียรสันเทียะ (2553, หน้า 17) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญ และเป็นงานหลัก การดำเนินงานทุกงานทางวิชาการที่ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ตรงตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา การปฏิบัติงานวิชาการอย่างมีคุณภาพของบุคลากร แสดงถึงประสิทธิภาพของการบริหารงานในสถานศึกษา ที่จะส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การบริหารงานวิชาการถือว่ามีความสำคัญเป็นอันดับแรก เพราะการบริหารงานวิชาการนั้นจะเป็นตัวชี้วัดให้เห็นถึงการมีมาตรฐานและคุณภาพของการจัดการศึกษา ดังนั้น ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา จะต้องตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบในงานวิชาการเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนให้มากที่สุด

สายชล พลานนท์ (2553, หน้า 13) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเป็นงานที่มีความสำคัญมาก เพราะงานวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เป็นการวางพื้นฐานในการพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถ สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะผู้บริหารเป็นบุคคลที่จะดำเนินงานวิชาการให้เป็นไปอย่างราบรื่น

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญและเป็นงานหลัก การดำเนินงานทุกงานทางวิชาการที่จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพตรงตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา เป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา การปฏิบัติงานวิชาการอย่างมีคุณภาพแสดงถึงประสิทธิภาพของการบริหารงานในสถานศึกษาที่จะส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สามารถสะท้อนถึงคุณภาพของโรงเรียน และความสามารถในการบริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการเป็นอย่างยิ่ง ถือว่ามีความสำคัญเป็นอันดับแรก ดังนั้นผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา จะต้องตระหนักถึงหน้าที่ และความรับผิดชอบ ในงานวิชาการเพื่อให้เกิดประโยชน์กับนักเรียนให้มากที่สุด

หลักการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการมีหลักการบริหาร (Francis, 1978, p. 1192 อ้างถึงใน สมใจ ไชยโกฏิ, 2553) ดังนี้

หลักแห่งประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การได้มีผลผลิตเพิ่มขึ้นโดยไม่เพิ่มขึ้น โดยไม่เพิ่มการลงทุน นั่นคือ ผู้เรียนสามารถสำเร็จการศึกษาตามกำหนดของหลักสูตรโดยไม่ออกกลางคัน เรียนเกินเวลา และช้ากว่ากำหนด

หลักแห่งประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ผลผลิตที่ได้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ นั่นคือ ผู้เรียนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ความสามารถ ทักษะคุณภาพ และการจัดการได้

ชุมศักดิ์ อินทร์รัช (2545, หน้า 9) หลักการบริหารงานวิชาการที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1. หลักการพัฒนาคูณภาพ (Quality management) เป็นการบริหารเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการองค์ประกอบของคุณภาพที่เป็นตัวชี้วัดคือผลผลิตและกระบวนการเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคลากรและผู้บริหารได้รับความพึงพอใจพัฒนาศักยภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมในระดับสากลมากขึ้นโดยอาศัยกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาได้แก่ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพและการประเมินผล

2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) การปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการบริหารได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ โดยหลักการมีส่วนร่วมการเสนอแนะและการพัฒนาในงานวิชาการต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายจึงอาจดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการวิชาการ โดยมีเป้าหมายนำไปสู่การพัฒนาคูณภาพได้มากขึ้น การมีส่วนร่วมต้องเริ่มจากการร่วมคิดร่วมทำ และร่วมประเมินผล

3. หลักการ 3 องค์ประกอบ (3-E) ได้แก่ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และประหยัด

3.1 หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ เป็นไปตามขั้นตอนและกระบวนการ มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรในขณะดำเนินการก็สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ มีประสิทธิภาพเน้นไปที่กระบวนการ (Process) การใช้กลยุทธ์และเทคนิควิธีต่าง ๆ ที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุด

3.2 หลักประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ได้ผลผลิต (Outputs) ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ความสามารถ มีทักษะเพิ่มขึ้น รวมทั้ง

การคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้รับ อย่างไรก็ตามมักใช้คำสองคำนี้ควบคู่กันคือมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3.3 หลักประหยัด (Economy) หมายถึง การใช้เวลาน้อย การลงทุนน้อย การใช้กำลังหรือแรงงานน้อย โดยไม่ต้องเพิ่มทรัพยากรทางการบริหาร แต่ได้ผลผลิตตามที่คาดหวัง ดังนั้นการลงทุนในทางวิชาการจึงต้องคำนึงถึงความประหยัดด้วยเช่นเดียวกัน ผู้บริหารจะใช้กลวิธีอย่างไรในการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพโดยอาศัยความประหยัดบุคลากร งบประมาณ วัสดุและเทคโนโลยี และใช้เวลาน้อยอีกด้วย

4. หลักความเป็นวิชาการ (Academic) หมายถึง ลักษณะที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระของวิชาการ ได้แก่ หลักการพัฒนาหลักสูตร หลักการเรียนรู้ หลักการสอน หลักการวัดผลประเมินผล หลักการนิเทศการศึกษาและหลักการวิจัย เป็นต้น หลักการต่าง ๆ เหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญก่อให้เกิดลักษณะความเป็นวิชาการที่ต้องอาศัยองค์ความรู้เพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์

จันทรานี สวงนาม (2545, หน้า 139) กล่าวว่า โดยทั่วไปแล้วงานบริหารสถานศึกษานั้นไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ ภาระหน้าที่ของผู้บริหารและงานที่ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติย่อมต้องมีงานทุกอย่างที่เหมือนกันทั้งนั้น โดยถือว่างานวิชาการเป็นหลักและเป็นงานเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียน ส่วนงานอื่น ๆ นั้น ถือเป็นงานที่สำคัญรองลงมา และเป็นงานที่สนับสนุนงานวิชาการให้สามารถดำเนินการได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2552, หน้า 32) กล่าวว่า การบริหารจัดการของสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ในการให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ในการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งซึ่งเรียกว่า ธรรมนูญ มาบูรณาการให้เข้ากับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ การบริหารงานวิชาการ ก็ต้องมีหลักธรรมนูญ คือ

หลักความคุ้มค่า คือ การได้ผลผลิตคุ้มค่าแก่การลงทุนแก่การลงทุน นั่นคือ ผู้เรียนสามารถสำเร็จการศึกษาตามกำหนดของหลักสูตร ไม่ลาออกกลางคัน เรียนเกินเวลา และซ้ำกว่ากำหนด

หลักนิติธรรม หมายถึง ความถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ทุกคนต้องปฏิบัติเป็นไปในทางเดียวกัน

สรุปได้ว่า หลักการบริหารงานวิชาการต้องคำนึงถึงการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ ทำให้ดีที่สุด นำไปสู่คุณภาพที่คาดหวัง คำนึงถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษา โดยให้บุคลากรทุกฝ่ายได้รับผิดชอบร่วมกันทำให้ผลผลิตมีคุณภาพ คำนึงถึงประสิทธิภาพประสิทธิผลและความประหยัด การดำเนินงานทางวิชาการ โดยอาศัยหลักการดังกล่าวย่อมจะสามารถบรรลุความสำเร็จคือ ความเป็นเลิศทางวิชาการ (Academic excellence)

กระบวนการบริหารงานวิชาการ

มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารงานวิชาการไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546, หน้า 2-35) ได้กำหนด

กระบวนการบริหารงานวิชาการ จำนวน 4 ขั้นตอน คือ

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ เป็นขั้นที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นพื้นฐานของการวางแผน จะต้องศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันศึกษา

2. การวางแผน เป็นการคิดคาดการณ์ล่วงหน้าหรือเป็นการตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร จะทำอะไร ใครทำ ที่ไหน เมื่อไร การวางแผนบริหารโรงเรียนจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของโรงเรียน มีรายละเอียดขั้นตอนการทำงานชัดเจน มีระบบระเบียบสะดวกแก่การปฏิบัติ

3. การดำเนินการตามแผน ประกอบด้วย การควบคุม กำกับติดตามและนิเทศ เป็นกิจกรรมที่ต้องกำหนดผู้ปฏิบัติและวิธีปฏิบัติไว้อย่างชัดเจนเป็นระบบ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ได้รับมอบหมายต้องปฏิบัติอย่างจริงจังตามที่กำหนด

4. การประเมินผล เป็นขั้นตอนที่ช่วยให้ทราบผลการดำเนินงานว่าบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

กมล ภูประเสริฐ (2545, หน้า 7-8) ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วนคือ

1. การวางแผนพัฒนา หรือการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ซึ่งเป็นการวางแผนที่มีพื้นฐานมาจากสภาพที่เป็นปัญหา หรือความต้องการที่จะพัฒนางาน และกำลังงบประมาณ ในขั้นตอนนี้ประกอบด้วยงานต่อไปนี้

- 1.1 การกำหนดวิสัยทัศน์
- 1.2 การกำหนดภารกิจ หรือพันธกิจ
- 1.3 การกำหนดจุดมุ่งหมาย
- 1.4 การกำหนดกลยุทธ์
- 1.5 การกำหนดแผนงาน/ โครงการ

2. การนำแผนไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ในขั้นตอนนี้ ประกอบด้วย

2.1 การจัดองค์กร หรือจัดบุคลากรเข้ารับผิดชอบงาน ได้แก่ การกำหนดหัวหน้างาน/ หัวหน้าโครงการ ผู้ดำเนินงาน และภารกิจของผู้รับผิดชอบ

- 2.2 การสั่งการหรือมอบหมายงาน

2.3 การควบคุมงาน

2.4 การติดตามกำกับ

2.5 การประสานงาน

2.6 การนิเทศงาน

3. การประเมินผลการปฏิบัติตามแผน เพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินงานสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ ประกอบด้วยงานดังต่อไปนี้

3.1 การประเมินระหว่างการทำงาน

3.2 การประเมินเมื่อสิ้นสุดงาน

3.3 การรายงาน

ซุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2545, หน้า 37-39) ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารงานวิชาการไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการวางแผน เป็นขั้นเตรียมการโดยเริ่มจากการวิเคราะห์ สภาพปัญหาและความต้องการ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั่วไป รวมทั้งวิเคราะห์ความเป็นไปได้ แล้วจึงหาทางเลือกที่ดีที่สุด กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ จัดแผนงาน โครงการ จัดกิจกรรมที่นำไปสู่การปฏิบัติการวางแผนงานวิชาการจะเกี่ยวข้องกับการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์ต่าง ๆ การวิเคราะห์จุดเด่น หรือจุดแข็ง หาจุดอ่อนหรือสิ่งที่ต้องปรับปรุง พัฒนาการวิเคราะห์โอกาส และการจัดการเชิงรุก รวมทั้งสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่าง ๆ

2. ขั้นการจัดองค์การในสายงานวิชาการมีการจัดองค์การและระบบโครงสร้าง โดยที่ผู้บริหารมอบความรับผิดชอบให้กับผู้ช่วยหรือรองผู้บริหารให้ทำหน้าที่งานวิชาการ และแบ่งงานไปตามลักษณะงาน ในแต่ละกลุ่มวิชา หมวดวิชา แผนกวิชา ภาควิชา คณะวิชา เป็นต้น อย่างไรก็ตามการบริหารงานวิชาการจะต้องมีคณะกรรมการหรือสภาวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนของหน่วยงานภายใน ดูแล ควบคุม ส่งเสริม ให้การปฏิบัติงานวิชาการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในการบริหารงานวิชาการ จำเป็นต้องจัดฝ่ายรับผิดชอบแต่ละงาน ไว้อย่างชัดเจน ได้แก่ 1) ฝ่ายทะเบียนและประเมินผล ซึ่งจะเกี่ยวกับการรับนักเรียนหรือผู้เรียน จัดทำทะเบียนผลการเรียนจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา ฝ่ายหลักสูตรและการสอน เกี่ยวข้องกับการจัดตารางสอน จัดชั้นเรียน จัดห้องเรียน จัดครูประจำวิชา ครูประจำชั้น จัดเอกสารและคู่มือ หรือหนังสือประกอบการสอน 2) ฝ่ายโสตทัศนูปกรณ์การศึกษา เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกในการจัดทำสื่อและอุปกรณ์ บริการเครื่องมือและเทคโนโลยี ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ตามลักษณะวิชา 3) ฝ่ายนิเทศงานวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อม พัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง โดยการประชุม อบรม สัมมนา จัดระบบควบคุมมาตรฐานและประเมินผล 4) ฝ่ายส่งเสริมเกี่ยวกับการจัดบริการห้องสมุด ศูนย์สารสนเทศ ศูนย์วิจัยและพัฒนาศึกษา เป็นต้น

3. **ขั้นการจัดดำเนินงาน** เป็นขั้นดำเนินงานตามแผนและโครงการหรือกิจกรรมที่วางไว้ ตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายในขั้นของการวางแผนและการจัดองค์การผู้บริหารทำหน้าที่คอย กำกับให้คำปรึกษา ติดตามประเมิน ให้ขวัญกำลังใจ ส่งเสริมให้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดกิจกรรมให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการ และผู้บริหารจะทำหน้าที่เป็นผู้นิเทศงาน ภายใน ตามกระบวนการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และคุณภาพของผลผลิตอีกด้วย

4. **ขั้นการนิเทศภายใน** ในการบริหารงานวิชาการจำเป็นต้องอาศัยการนิเทศภายใน ซึ่งผู้บริหารต้องควบคุม กำกับ ติดตาม และประเมินผล พร้อมทั้งให้ขวัญกำลังใจ และกระตุ้นให้ บุคลากรปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารทำกิจกรรมร่วมกับผู้สอน หรือผู้ปฏิบัติงาน การนิเทศภายในมีความหมายรวมถึงการนิเทศเรื่องหลักสูตรและการสอน โดยการพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพสูงขึ้น และเป้าหมายที่ต้องการ คือคุณภาพของผลผลิต ดังนั้น กระบวนการนิเทศภายใน ได้แก่ การค้นหาวิเคราะห์ปัญหา และความต้องการ การเลือกและกำหนด ทางเลือก การให้ข้อมูลข่าวสาร การปฏิบัติตามแผน การประเมินผล และการให้ขวัญกำลังใจ

5. **ขั้นการประเมินผล** เป็นขั้นตรวจสอบความก้าวหน้า ความเปลี่ยนแปลง และการพัฒนา งานวิชาการเป็นระยะ ๆ เป็นการตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ ว่ามีปัญหา มีความสำเร็จหรือไม่ มีอุปสรรคอะไรบ้างที่ต้องแก้ไข ควรดำเนินการแก้ไขปรับปรุง อย่างไร โดยการประเมินทั้งตัวป้อน กระบวนการ ผลผลิต และสภาพบริบททั่วไป เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานครั้งต่อไป

Deming (2003 อ้างถึงใน อารีวรรณ อ่วมธานี, 2546, หน้า 1) กล่าวถึง กระบวนการ พัฒนาคุณภาพไว้ดังนี้

1. **การวางแผน (Plan)** หมายความว่ารวมถึงการกำหนดเป้าหมาย/ วัตถุประสงค์ ในการดำเนินงานวิธีการและขั้นตอนที่จำเป็นเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายในการวางแผน จะต้องทำความเข้าใจกับเป้าหมาย วัตถุประสงค์ให้ชัดเจน เป้าหมายที่กำหนดต้องเป็นไปตาม นโยบาย วิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กรเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ทั้งทั้งองค์กร การวางแผนในบางด้านอาจจำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานของวิธีการทำงานหรือเกณฑ์ มาตรฐานต่างๆ ไปพร้อมกันด้วยข้อกำหนดที่เป็นมาตรฐานนี้จะช่วยให้การวางแผนมีความสมบูรณ์ ยิ่งขึ้น เพราะใช้เป็นเกณฑ์ในการตรวจสอบได้ว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานที่ได้ระบุไว้ในแผนหรือไม่

2. **การปฏิบัติ (Do)** หมายถึง การปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งก่อนที่จะ ปฏิบัติงานใด ๆ จำเป็นต้องศึกษาข้อมูลและเงื่อนไขต่าง ๆ ของสภาพงานที่เกี่ยวข้องเสียก่อน ในกรณีที่เป็นงานประจำที่เคยปฏิบัติหรือเป็นงานเล็กอาจใช้วิธีการเรียนรู้ ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง

แต่ถ้าเป็นงานใหม่หรืองานใหญ่ที่ต้องใช้บุคลากรจำนวนมาก อาจต้องจัดให้มีการฝึกอบรมก่อนที่จะปฏิบัติจริง การปฏิบัติจะต้องดำเนินการไปตามแผน วิธีการ และขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ และจะต้องเก็บรวบรวมและบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไว้ด้วย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานในขั้นต่อไป

3. การตรวจสอบ (Check) เป็นกิจกรรมที่มีขึ้นเพื่อประเมินผลว่ามีการปฏิบัติงานตามแผนหรือไม่มีปัญหาเกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงานหรือไม่ ขั้นตอนนี้มีความสำคัญ เนื่องจากในการดำเนินงานใด ๆ มักจะเกิดปัญหาแทรกซ้อนทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนอยู่เสมอ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของการทำงาน การติดตามการตรวจสอบและการประเมินปัญหาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องกระทำควบคู่ไปกับการดำเนินงาน เพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพของการดำเนินงานต่อไปในการตรวจสอบและการประเมินการปฏิบัติงาน จะต้องตรวจสอบด้วยการปฏิบัตินั้นเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของงาน

4. การปรับปรุง (Act) เป็นกิจกรรมที่มีขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากได้ทำการตรวจสอบแล้ว การปรับปรุงอาจเป็นการแก้ไขแบบเร่งด่วนเฉพาะหน้า หรือการค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำรอยเดิม การปรับปรุงอาจนำไปสู่การกำหนดมาตรฐานของวิธีการทำงานที่ต่างจากเดิมเมื่อมีการดำเนินงานตามวงจร PDCA ในรอบใหม่

ทัศนีย์ วงศ์ยืน (2547, หน้า 217) กล่าวว่า กระบวนการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาประกอบด้วย ขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผนบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา จะต้องสอดคล้องเกี่ยวเนื่องกับเรื่องสำคัญ 3 เรื่อง คือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขอบข่ายของงานวิชาการ และหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาภายใต้กรอบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีความสำคัญอยู่ที่กระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาที่มีหลักสูตรเป็นแม่บท

2. การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ ในเชิงของการบริหารงานวิชาการประกอบด้วย กิจกรรม 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการประสานแผนเพื่อขจัดความซ้ำซ้อนของงาน การบูรณาการเนื้อหาสาระของงานแต่ละโครงการ การสั่งการเพื่อมอบหมายงาน การจัดสรรทรัพยากร และขั้นตอนการกำกับติดตาม และประเมินผลเพื่อตรวจสอบการปฏิบัติงานว่าจะเป็นไปตามแผนหรือไม่ จึงจะบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของแผน

3. การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการบริหารงานวิชาการ ต้องดำเนินการต่อเนื่องสม่ำเสมอ อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่การแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาต่อไป

4. การแก้ไขปรับปรุงการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาระดับคุณภาพมาตรฐานของสถานศึกษาให้สูงขึ้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2549, หน้า 30) ได้กำหนดกระบวนการบริหารงานวิชาการจำนวน 4 ขั้นตอน คือ

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ
2. การวางแผน
3. การดำเนินการตามแผน
4. การประเมินผล

สุนีย์ เหมะประสิทธิ์ (2551, หน้า 1) กล่าวว่า กระบวนการบริหารงานวิชาการ ไว้ดังนี้

1. ขั้นระบุปัญหา
 - 1.1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน
 - 1.2 การค้นหาปัญหา
 - 1.3 การค้นหาความต้องการและความคาดหวัง
2. ขั้นการวางแผน
 - 2.1 จัดกิจกรรม/ โครงการ
 - 2.2 จัดทีม/ ผู้รับผิดชอบ
 - 2.3 จัดทำปฏิทิน
 - 2.4 จัดเตรียมแหล่งทรัพยากร
3. ขั้นปฏิบัติ
 - 3.1 การกระตุ้น/ ส่งเสริม/ สนับสนุน
 - 3.2 กำกับติดตาม ตรวจสอบ
 - 3.3 สะท้อนกลับ
 - 3.4 ปรับปรุงแก้ไข
4. ขั้นประเมิน
 - 4.1 ประเมินกิจกรรม/ โครงการ
 - 4.2 ประเมินอะไร
 - 4.3 ประเมินใคร
 - 4.4 ประเมินอย่างไร

4.5 ใครให้ข้อมูล

4.6 ใครเป็นผู้ประเมิน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2552, หน้า 5-6) การบริหารงานวิชาการ เป็นงานหลักของสถานศึกษา และมีขอบข่ายค่อนข้างกว้างขวาง หลักการบริหารงานวิชาการ จะแบ่งเป็นขั้นตอนของกระบวนการการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. **ขั้นก่อนดำเนินการ** จะเป็นการกำหนดนโยบายและวางแผนงานด้านวิชาการ โดยมีงานต่อไปนี้
 - 1.1 จัดทำแผนงานวิชาการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
 - 1.2 จัดสภาพงานวิชาการและวิธีการทำงาน
 - 1.3 จัดครูอาจารย์เข้าสอน
 - 1.4 จัดทำโครงการสอน
 - 1.5 จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน
 - 1.6 จัดตารางสอน
 - 1.7 ปรุมนิเทศนักเรียน
 - 1.8 การลงทะเบียนเรียน
2. **ขั้นการดำเนินงาน** เป็นขั้นที่จัดและดำเนินงาน รวมทั้งการควบคุมดูแลให้ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ให้
 - 2.1 การดำเนินการสอนตามหลักสูตร โดยการดูแลให้การสอนเป็นไปตามโครงการสอนในแต่ละวิชา เป็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ
 - 2.2 การดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางด้านวิชาการ ได้แก่ การจัดโครงการสอนซ่อมเสริม โครงการส่งเสริมเด็กเรียนดี โครงการส่งเสริมการค้นคว้าด้วยตนเอง การจัดชุมนุมต่าง ๆ ลูกเสือและเนตรนารี การแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ตลอดจนการให้คำปรึกษาในการแก้ปัญหาต่าง ๆ จัดให้มีห้องสมุดโรงเรียนเพื่อเป็นแหล่งค้นคว้า
 - 2.3 งานเกี่ยวกับการบริการ การส่งเสริมให้มีการบริการเกี่ยวกับสื่อการสอน เพื่อช่วยเหลือครูในด้านการสอนและอุปกรณ์ต่าง ๆ มีการจัดรวบรวมเอกสารคำสอน คู่มือครู รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น อาคารสถานที่ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น
3. **ขั้นส่งเสริมและติดตามผลในด้านวิชาการ** เพื่อให้ได้มาตรฐานของงานวิชาการ ผู้บริหารควรมีการส่งเสริม ปรับปรุง พัฒนา และประเมินผลงานด้านวิชาการ ดังนี้
 - 3.1 ส่งเสริมให้ครูอาจารย์ได้ปรับปรุงตนเองด้านวิชาการ
 - 3.2 ส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานทางวิชาการ ได้แก่ การกำหนดจุดมุ่งหมาย และนโยบายที่เหมาะสมกับโรงเรียน และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

3.3 ริเริ่มและสร้างสรรค์ในการปรับปรุงงานด้านวิชาการ

3.4 จัดบรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษา เช่น การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทางด้าน
วิชาการ

3.5 จัดให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษางานวิชาการ

3.6 จัดตั้งคณะทำงานทางวิชาการขึ้น ลักษณะของคณะอาจจัดรวมกันเป็นคณะครู
ในแผนกเดียวกัน มาร่วมกันทำงานแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

3.7 ส่งเสริมให้จัดตั้งชุมนุมหรือชมรมทางวิชาการ เพื่อจัดกิจกรรมและเผยแพร่งาน
ด้านวิชาการ

3.8 ส่งเสริมให้มีการเข้าร่วมประชุมสัมมนาฝึกอบรม เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้
และเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ

3.9 ส่งเสริมให้ศึกษาต่อเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ

สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอน คือ
การวางแผนงานวิชาการ การดำเนินการตามแผนงานวิชาการ การประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ
และการแก้ไขปรับปรุง

ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษานั้นมีหลากหลาย ซึ่งอาจจะมีจำนวนมากหรือน้อย
แตกต่างกันไปตามสภาพและขนาดของสถานศึกษา

Miller (1965 อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2545, หน้า 50) ได้กล่าวว่า งานวิชาการ
ประกอบด้วย สิ่งสำคัญ 4 ประการ คือ

1. การจัดโปรแกรมการเรียน
2. การปฏิบัติตามโปรแกรม
3. การติดตามการเรียนการสอน
4. การจัดบริการการสอน

บรรเทา กิตติศักดิ์ (2538, หน้า 1) ได้สรุปเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการไว้ว่า
การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียน โรงเรียนที่มีคุณภาพงานวิชาการต้องเข้มแข็ง
และผู้บริหารต้องสร้างบรรยากาศทางวิชาการ พฤติกรรมการทำงาน และพฤติกรรมการเรียนการสอน
ให้มีลักษณะเป็นนักค้นคว้า วิจัย แก้ปัญหาการเรียนการสอน

การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียน มีขอบข่าย คือ

- การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

- การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
- การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี
- การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- การนิเทศการศึกษา
- การแนะแนวการศึกษา
- การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน
- การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
- การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน

และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

อุทัย บุญประเสริฐ (2540, หน้า 35) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 6 งาน

ดังนี้

1. การวางแผนงานวิชาการ
2. การบริหารงานวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอน
4. การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ
5. การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน
6. การประเมินผลทางวิชาการ

กมล ภูประเสริฐ (2545, หน้า 9-18) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน 9 ประการดังนี้

1. การบริหารหลักสูตร

1.1 การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางระดับประเทศ ที่ได้กำหนดเกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ โดยจัดเป็นกลุ่ม ๆ ไว้ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

1.2 การกำหนดสาระมาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ทรัพยากร สภาพการดำรงชีวิตและปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและท้องถิ่น โดยตรง แต่เนื่องจากมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางจะเขียนไว้ครอบคลุมค่อนข้างมาก ถ้าสถานศึกษาเห็นว่ามาตรฐานการเรียนรู้ที่อยู่แล้วก็อาจกำหนดเฉพาะสาระการเรียนรู้เฉพาะท้องถิ่นที่จำแนกตามช่วงชั้น

1.3 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เป็นการนำผลงานในข้อ 1.1 และข้อ 1.2

มาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้เป็นรายปี กำหนดเวลาเรียนให้เหมาะสมสำหรับระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จะต้องกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้เป็นรายภาคและกำหนดหน่วยกิตให้เหมาะสม

1.4 จัดทำหน่วยการเรียนรู้โดยเฉพาะ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต้องนำเอกสารสาระการเรียนรู้ตามข้อ 1.3 ที่เกี่ยวเนื่องกันมาบูรณาการเป็นหน่วยการเรียนรู้ย่อย ๆ เพื่อสะดวกแก่การจัดการเรียนการสอนที่สัมพันธ์กัน แต่ละหน่วยการเรียนรู้จะประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และเวลาเรียน ซึ่งเมื่อรวมทุกหน่วยเข้าด้วยกันจะสมบูรณ์ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้เป็นรายภาคหรือรายปี แต่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ต้องทำรายวิชานอกจากนั้น ยังต้องดำเนินงานอื่น ๆ ตามที่กำหนดด้วย

2. การบริหารการเรียนการสอน

2.1 การรวบรวม วิเคราะห์ และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยคำนึงกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ กิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง การให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้

2.2 การกำหนด การเตรียมการ และการจัดการหาสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ สื่ออุปกรณ์ก็จะเป็นสิ่งที่นักเรียนปฏิบัติ เช่น หนังสือค้นคว้าที่จัดมาให้ในการสอนแต่ละหน่วย การเรียนรู้ การเตรียมห้องปฏิบัติการต่าง ๆ การเตรียมขั้นตอนการปฏิบัติที่จะช่วยพัฒนาความคิด การเตรียมคำถามที่ใช้กระตุ้นความคิด เนื่องจากโรงเรียนทั้งหลายมีสื่อการเรียนการสอนอยู่มากจากการจัดหา รวบรวมและสะสมมาตลอด จึงควรมีการสำรวจสิ่งที่มีอยู่แล้ว ก่อนที่จะเตรียมการจัดการหาสิ่งที่ยังขาดแคลนตามกำลังของสถานศึกษา ควรจะเน้นสื่อที่มีในท้องถิ่น

2.3 การกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียน ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้หรือรายวิชาตามแนวความคิดในปัจจุบันต้องการให้มีการประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง ซึ่งเป็นการประเมินที่สอดคล้องกับจุดเน้นของกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนค้นคว้า ทดลองปฏิบัติในสิ่งต่าง ๆ ก็ควรประเมินจากการปฏิบัติและผลงานที่เกิดขึ้น

2.4 การจัดทำแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนแต่ละคนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-มัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรสถานศึกษา จัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ซึ่งมีลักษณะของการบูรณาการอยู่แล้ว ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จัดแผนการสอนเป็นรายวิชา

2.5 การควบคุมดูแล และส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอน หรือแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเชื่อมชั้นเรียน หรือการประชุมปรึกษาหารือกันเป็นระยะ

2.6 การร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอน โดยการนิเทศภายใน การพัฒนาบุคลากร การส่งเสริมด้านสื่อการเรียนการสอน และการแสวงหาความช่วยเหลือจากแหล่งภายนอกสถานศึกษา

3. การบริหารการประเมินผลการเรียน มีการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ รายวิชาและกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งการร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อการพิจารณาในการเตรียมการขั้นตอนต่อไป ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงตัวบ่งชี้ที่กำหนดในมาตรฐานการเรียนรู้ด้วย

3.2 การกำหนดวิธีการและเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และเตรียมการในการสร้างเครื่องมือและกำหนดวิธีการที่เป็นระบบในขั้นนี้ควรกำหนดช่วงเวลาในการประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างดำเนินการสอน การประเมินปลายภาคเรียนและปลายปี เพื่อสะดวกในการสังเกตการณ์ปฏิบัติงานของผู้เรียนและรวบรวมผลงานของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ เพื่อแสดงถึงความก้าวหน้าหรือพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน

3.3 การควบคุมดูแล และส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียนตามวิธีการและเครื่องมือที่ได้กำหนดไว้ รวมทั้งการดูแลให้มีการบันทึกผลการเรียนการสอน การบันทึก การสังเกต และรวบรวมผลงานของนักเรียนตามช่วงชั้นที่กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอ

3.4 การจัดทำหลักฐานการศึกษาตามที่กระทรวง กรม งานต้นสังกัดกำหนดไว้

4. การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา

4.1 การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในที่มีหลักการให้บุคลากรทุกคนร่วมรับผิดชอบ ในการนำสถานศึกษาไปสู่มาตรฐานการศึกษาร่วมกัน ทุกคนจึงต้องร่วมกันคิดร่วมกันทำ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถพึ่งตนเองได้ในทางวิชาการ แต่ละคนเป็นผู้นิเทศ และเป็นผู้รับการนิเทศตามความสามารถเฉพาะตัวในแต่ละด้าน

4.2 การกำหนดวิธีการและระยะเวลาการนิเทศภายใน วิธีการที่จะนำไปใช้ควรเป็นวิธีการที่มีลักษณะกัลยาณมิตรต่อกัน เช่น การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิด การแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจจากการอ่าน การค้นคว้า การได้ไปประชุมอบรม สัมมนา ปฏิบัติการในระดับต่าง ๆ การสาธิตรูปแบบการสอนเพื่อช่วยกันค้นหาข้อบกพร่อง และปรับปรุงให้เป็นรูปแบบของสถานศึกษาาร่วมกัน การประชุมระดมสมองที่ไม่ต้องมีการวิพากษ์วิจารณ์กันโดยตรง

4.3 การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการดำเนินการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ

4.4 การร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยถือเป็นปัญหาของสถานศึกษาโดยมีส่วนร่วม

5. การบริหารการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา

5.1 การวิเคราะห์ปัญหาร่วมกันเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถของบุคลากร

ในสถานศึกษา โดยรวบรวมอุปสรรค ข้อขัดแย้งจากการบริหารงานในทุก ๆ เรื่อง มาพิจารณา เพื่อหาข้อสรุปว่า ความรู้ความสามารถของบุคลากร ด้านใดที่สถานศึกษาสามารถช่วยแก้ปัญหาได้เองด้านใดที่คิดว่าต้องพึ่งพาคณาจารย์นอก

5.2 การกำหนดช่วงเวลาของการพัฒนาบุคลากรเป็นระยะ ๆ ซึ่งควรกระทำอย่างสม่ำเสมอ เพื่อส่งเสริมศักยภาพของบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกันได้ รวมทั้งการจัดส่งบุคลากรไปรับการอบรม ประชุมสัมมนา ปฏิบัติการที่หน่วยงานภายนอกเป็นผู้จัดการ

6. การบริหารการวิจัยและพัฒนา

6.1 การทำความเข้าใจและส่งเสริมให้มีการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอนแต่ละคนควรทำการวิจัยในชั้นเรียนของตน โดยเริ่มจากประเด็นปัญหาการเรียนการสอน ซึ่งครูผู้สอน เห็นว่าควรมีการทดลองรูปแบบการสอนที่คิดว่าจะได้ผลดีกว่าเดิม หรือทดลองสื่อการเรียนการสอนที่ดัดแปลง ปรับปรุงหรือคิดค้นใหม่ เพื่อตรวจสอบว่า สิ่งที่คุณคิดมานั้นสามารถใช้พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน จนทำให้คุณภาพการศึกษามิบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ได้จริงหรือไม่ อันเป็นการฝึกการทำงานเป็นระบบ โดยอาศัยกระบวนการวิจัย ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นวิจัยเต็มรูปแบบดังที่นักศึกษาระดับปริญญาโท หรือปริญญาเอกกระทำนั้น

6.2 การร่วมกันกำหนดประเด็นปัญหาที่เป็นข้อขัดข้องร่วมกัน ในโรงเรียนหรือเป็นประเด็นที่ควรพัฒนาร่วมกันในโรงเรียนเพื่อการวิจัยในภาพรวมของโรงเรียน

6.3 การควบคุมดูแลและส่งเสริมการดำเนินงานการวิจัยที่กำหนดไว้

7. การบริหารโครงการทางวิชาการต่าง ๆ

7.1 การกำหนดหัวข้อเรื่องทางวิชาการที่เป็นการสนับสนุนงานหลักที่กล่าวในหัวข้ออื่น และคาดว่าจะเป็นเรื่องที่ส่งผลให้งานหลักนี้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

7.2 การกำหนดวิธีการดำเนินการและระยะเวลา ที่จะดำเนินการให้เหมาะสมกับการพัฒนาผู้เรียน

7.3 การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามที่กำหนดในข้อ 7.1 และ 7.2

8. การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ

8.1 กำหนดข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการของงานบริหารทั้งหมดที่จะต้องจัดเก็บร่วมกันภาคเรียนและปีการศึกษา เพื่อมิให้เกิดการละเลยหรือละทิ้งข้อมูลและสารสนเทศที่มีความสำคัญต่อการพิจารณาและตัดสินใจในการดำเนินงานทางวิชาการ ระบบข้อมูลและสารสนเทศจะเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการตั้งแต่ 1-7 และข้อ 9

8.2 การกำหนดเวลาในการรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศตามช่วงการดำเนินงานแต่ละงานให้เหมาะสม

8.3 การควบคุมดูแลและส่งเสริมการจัดเก็บข้อมูล และสารสนเทศให้ตรงกับสิ่งที่กำหนดและช่วงชั้นตามข้อ 8.1 และข้อ 8.2

8.4 การนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ประกอบการดำเนินงานในข้ออื่น ๆ ใช้ของสถานศึกษาต่อไป

9. การบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา

9.1 การกำหนดหัวข้อประเมินผลงานจากงานที่กล่าวแล้วในข้อ 1-8 ข้างต้น โดยคำนึงถึงการประเมินก่อนการดำเนินงาน (ควรทำ) การประเมินระหว่างการทำงาน (ต้องทำ) และการประเมินผลหลังการทำงาน (ต้องทำ)

9.2 การกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการประเมินรวมทั้งการจัดเตรียมการในเรื่องดังกล่าวและการกำหนดช่วงเวลาเพื่อให้สามารถประเมินระหว่างการทำงานได้

9.3 การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการประเมินผลตามที่กำหนดในข้อ 9.1 และข้อ 9.2

9.4 การสรุปผลและการเขียนรายงานประจำปี เพื่อรายงานต่อสาธารณะและหน่วยงานต้นสังกัด

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545, หน้า 3-4) กล่าวว่า ขอบข่ายงานวิชาการจะครอบคลุมตั้งแต่การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผลทั้งการติดตามผล ได้เสนอขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ

1.1 แผนปฏิบัติงานวิชาการ

1.2 โครงการสอน

1.3 บันทึกการสอน

2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน

- 2.1 การจัดตารางสอน
- 2.2 การจัดชั้นเรียน
- 2.3 การจัดครูเข้าสอน
- 2.4 การจัดแบบเรียน
- 2.5 การปรับปรุงการเรียนการสอน
- 2.6 การฝึกงาน

3. การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน

- 3.1 การจัดสื่อการเรียนการสอน
- 3.2 การจัดห้องสมุด
- 3.3 การนิเทศการสอน
- 3.4 การวัดและประเมินผล

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2552, หน้า 30) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการตามกระบวนการปฏิบัติการเรียนรู้ ครอบคลุมใน 4 ด้าน คือ หลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัด/ประเมินผลและการรับเข้าศึกษาต่อ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ (ICT) พบว่า มีการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานปฏิรูปด้านการเรียนรู้ในแต่ละด้านเป็นอย่างมาก หลากหลายโครงการ เพื่อให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และแผนการศึกษาชาติ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

จากที่ได้กล่าวมาแล้ว ขอบข่ายของงานวิชาการส่วนใหญ่จะคล้ายคลึงกัน จะแตกต่างกันบ้างก็เล็กน้อย โดยงานวิชาการที่ผู้บริหาร โรงเรียนเกี่ยวข้องเป็นงานหลัก 4 งาน คือ

1. งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

หลักสูตรเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในระบบการศึกษา การจัดการศึกษาจะดีขึ้นหรือไม่ขึ้นอยู่กับเรื่องของหลักสูตร เพราะหลักสูตรเปรียบเสมือนเป็นหัวใจในการดำเนินงาน การจัดการศึกษาจะเป็นไปในทิศทางใดขึ้นอยู่กับหลักการของหลักสูตรเป็นสำคัญเพราะหลักสูตรเป็นที่รวมของโครงสร้าง อัตราเวลาเรียน เนื้อหาและกิจกรรมต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน ทั้งหมดเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียน การสอน ได้มีผู้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้คล้าย ๆ กัน ดังนี้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2544, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรสถานศึกษาว่าเป็นแผนหรือแนวทางหรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนรวมถึงลำดับขั้นของมวลประสบการณ์ที่ก่อเกิดการเรียนรู้สะสมซึ่งช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเองมีชีวิตอยู่ในสถานศึกษาชุมชนสังคมและโลกอย่างมีความสุข

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2545, หน้า 26) หลักสูตรเป็นเนื้อหาสาระสำคัญและกิจกรรมต่าง ๆ ที่สนองวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามที่พึงประสงค์

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545, หน้า 25) ได้กล่าวว่า หลักสูตร เป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎี หลักการและการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามที่มุ่งหมายไว้อย่างเป็นระบบในการจัดการศึกษา เป็นแผนการจัดการเรียนการสอน โดยมีปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ ครู นักเรียน วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ กระบวนการ (Process) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลผลิต (Output) ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสำเร็จทางการศึกษา ที่มุ่งฝึกฝนผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 1272) หลักสูตร หมายถึง ประมวลวิชาและกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในการศึกษาเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง

Doll (1996, p. 14) นิยามหลักสูตรสถานศึกษาว่าหลักสูตรสถานศึกษา คือ ประสบการณ์ทั้งหมดที่ผู้เรียนได้รับจากการดูแลของสถานศึกษาหรือหลักสูตรคือการมีส่วนร่วมนำการปฏิบัติของผู้เรียนจากการดูแลของสถานศึกษา

สรุปได้ว่า หลักสูตรประมวลเหตุการณ์ที่เป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน โดยครูเป็นผู้จัดทำขึ้นจากการวางแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ เป็นไปตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลสำคัญยิ่ง ในการที่จะนำหลักสูตรไปใช้ในเชิงปฏิบัติโดยตรง และจะมีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นอย่างมาก ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่ที่สร้างความเข้าใจกับครูในโรงเรียน เพราะความสำเร็จของการนำหลักสูตรไปใช้อยู่ที่การสอนของครูเป็นสำคัญ ผู้สอนจึงเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปใช้ กรมวิชาการ (2533, หน้า 7) ได้กล่าวถึงเรื่อง การนำหลักสูตรไปใช้ไว้ว่า การดำเนินการใช้หลักสูตรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติการที่สำคัญที่สุด ผู้บริหารจะต้องศึกษาหลักสูตรให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สามารถชี้แนะแนวทางในการปรับหลักสูตร การพัฒนาการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา การบริหารหลักสูตร การประเมินเพื่อยกมาตรฐานวิชาการของโรงเรียน ตลอดจนการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความรู้ความเข้าใจในแนวปฏิบัติ ในโรงเรียนจะต้องจัดให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของหลักสูตร เพื่อช่วยให้หลักสูตรบรรลุจุดมุ่งหมายนั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ 1) การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อการใช้หลักสูตร 2) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 3) การจัดทำกำหนดการสอนและตารางสอน 4) การจัดชั้นเรียน 5) การนิเทศติดตามประเมินการใช้หลักสูตร 6) การส่งเสริมงานทางด้านวิชาการ และ 7) แนวปฏิบัติในห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2535, หน้า 1) ที่ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้คือ หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทั้งมวลที่โรงเรียนจัดขึ้นให้นักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ มีทักษะเกิดความคิดและเจตคติที่ดี อันจำเป็นต่อการดำรงชีวิต

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ความรู้ต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาจนสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ความสำคัญของหลักสูตร

1. งานด้านหลักสูตรและการสอน ทำให้การศึกษาดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้
2. งานด้านหลักสูตร ทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเป้าหมาย
3. หลักสูตรเปรียบเหมือนแบบแปลนการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรบอกไว้ว่า วัตถุประสงค์ที่ต้องการมีอะไรบ้าง จะใช้อะไรเป็นวัสดุและอุปกรณ์ จะสอนอย่างไร จัดเตรียมการสอนอย่างไรบ้าง เพื่อช่วยในการเรียนการสอน หลักสูตรจึงมีความสำคัญเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการ เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครูที่จะจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ทักษะ ความประพฤตินีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ

การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้

การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ หมายถึง การที่ผู้บริหาร โรงเรียนและครูนำหลักสูตร ไปปฏิบัติให้บังเกิดผล รวมถึงการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียน เพื่อพัฒนาหลักสูตร ไปสู่การปฏิบัติให้บังเกิดผล รวมถึงการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียน เพื่อพัฒนาหลักสูตร ไปสู่การเรียนการสอนในห้องเรียน และอำนวยความสะดวกให้ครูสามารถสอน และนักเรียนเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การจัดเอกสารประกอบหลักสูตร การเตรียมบุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ สภาพแวดล้อม การบริหารและบริการหลักสูตร และการนิเทศการใช้หลักสูตร

สิ่งสำคัญในการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ ควรดำเนินการดังนี้

1. สร้างความรู้ ความเข้าใจ บุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรศึกษาวิเคราะห์ทำความเข้าใจ หลักสูตรที่จะนำไปใช้ให้มีความเข้าใจตรงกันเพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในทำนองเดียวกันและ สอดคล้องต่อเนื่องกัน
2. ประสานองค์คณะบุคคลทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การสนับสนุน ในการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ นับแต่การเตรียมหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในด้านวิธีการ สื่อ การประเมินผล การจัดการอบรมผู้จะไปพัฒนาครู การอบรมผู้ใช้หลักสูตรในท้องถิ่น การนำ หลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ และการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร
3. การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ จะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบเป็นไปตาม ขั้นตอนที่วางแผนและเตรียมการไว้ โดยคำนึงถึงปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การนำหลักสูตร สถานศึกษาไปใช้ประสบผลสำเร็จได้ คือ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เอกสารหลักสูตร ตลอดจน สถานที่ที่จะเป็นแหล่งให้ความรู้และประสบการณ์ สิ่งเหล่านี้จะต้องได้รับการจัดเตรียมไว้เป็นอย่างดี พร้อมทั้งจะให้การสนับสนุนเมื่อได้รับการร้องขอ
4. พัฒนาครูอย่างเต็มที่และจริงจัง ตั้งแต่การอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและ เจตคติเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรอย่างเข้มข้น การให้การสนับสนุนด้านปัจจัยต่าง ๆ การสนับสนุน การจัดทำแผน การจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา การติดตามประเมินผล การปฏิบัติการสอนของครูอย่างเป็นระบบ และการพัฒนาประสิทธิภาพในการสอนของครู อย่างหลากหลาย เช่น การจัดอบรมสัมมนาเป็นระยะ ๆ การเผยแพร่เอกสารที่เป็นประโยชน์ การพาไปทัศนศึกษา การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ และการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน
5. ประสานความร่วมมือ ผู้มีความรู้ ความชำนาญ เพื่อให้การสนับสนุนพัฒนาครู ให้สามารถใช้หลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนิเทศติดตามการปฏิบัติร่วมกับครู อย่างใกล้ชิด

6. การติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร ทุกฝ่าย ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะมีการติดตามและประเมินผลเป็นระยะ ๆ ซึ่งจะต้องกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ เพื่อจะได้นำข้อมูลต่าง ๆ มาประเมินวิเคราะห์ พัฒนา ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และการวางแผนทางในการนำหลักสูตรไปใช้ให้มีประสิทธิภาพขึ้น

2. งานการเรียนการสอน

งานการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดในการที่จะทำให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะตามที่หลักสูตรต้องการ เพราะเป็นกิจกรรมที่ใกล้ชิดกับเด็กและเด็กได้ปฏิบัติมากที่สุด การเรียนการสอนจึงเป็นกิจกรรมที่ครูและนักเรียนร่วมกันปฏิบัติแยกเป็น 2 ส่วน คือ การเรียนเป็นกิจกรรมที่นักเรียนทำ การสอนเป็นกิจกรรมที่ครูทำ ในทางปฏิบัติแล้วกิจกรรมทั้งสองอย่างได้ทำไปพร้อม ๆ กัน จึงเรียกรวมว่า การเรียนการสอน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2530, หน้า 1)

สมบูรณ์ สวงนญาติ (2534, หน้า 20) ได้สรุปความหมายของการเรียนการสอนไว้ว่า การเรียนการสอนเป็นกระบวนการให้เกิดความรู้และจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมเปลี่ยนไปตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2537, หน้า 88) กล่าวว่า งานการเรียนการสอนเป็นกระบวนการในการนำหลักสูตรไปใช้ หรือแปลงหลักสูตรไปสู่การเรียนการสอน ได้แก่ การจัดทำแผนการสอน คู่มือครู แบบเรียน และหนังสืออ่านประกอบ ตลอดจนการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น การจัดตารางเรียน การจัดห้องสมุด และการจัดวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอับความต้องการ

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2533, หน้า 25) กล่าวว่า การวางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบมี 7 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนไว้อย่างชัดเจน 2) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จและบรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน 3) การเลือกวิธีการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายด้านความรู้และรายละเอียด 4) การกำหนดบทบาทความรับผิดชอบ และกิจกรรมสำหรับบุคลากรทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน 5) การคำนึงถึงวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ ซึ่งต้องพิจารณาถึงความสามารถทางสติปัญญาและพื้นฐานความรู้เดิมของนักเรียน จำนวนความหลากหลายของจุดมุ่งหมายของการเรียนที่จะให้สัมฤทธิ์ผล ความเหมาะสมเกี่ยวกับประเภทของสื่อหรือกิจกรรมการผลิตสื่อ โดยเฉพาะประสบการณ์การเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่มีอยู่เดิม 6) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพ เพื่ออำนวยความสะดวกให้การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียน ดำเนินไปด้วยความราบรื่นได้ซึ่งจำเป็นต้องอาศัย การวางแผนที่ดี การทำงานเป็นทีม การจัดองค์กร

และการสนับสนุนทางการเงิน และ 7) การประเมินผลและการปรับปรุงแผนเป็นกระบวนการที่ใช้อย่างต่อเนื่องในวิธีการจัดระบบการศึกษา เมื่อการเรียนการสอนได้ เสร็จสมบูรณ์แล้ว การประเมินผลก็เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546, หน้า 4-5) ได้กำหนดบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในงานการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. จัดให้มีแผนการสอนให้ครบทุกชั้นและทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
 2. จัดห้องเรียนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับจำนวนนักเรียน
 3. จัดสถานที่ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้และห้องพิเศษ เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ตามสภาพความพร้อมของโรงเรียน
 4. ตรวจสอบและจัดตารางสอนให้เหมาะสมกับเวลา และสอดคล้องกับอัตราเวลาเรียนในหลักสูตรทุกกลุ่มประสบการณ์ ทุกชั้นเรียนและให้มีตารางสอนรวมของโรงเรียน
 5. จัดทำหรือจัดเอกสารประกอบหลักสูตร และแบบพิมพ์ต่าง ๆ ที่สนับสนุนการสอนแนวการสอน คู่มือครู และเอกสารที่เกี่ยวข้องสำหรับครูผู้สอนให้เพียงพอทุกระดับชั้นและทุกกลุ่มประสบการณ์ โดยสำรวจความขาดแคลนและความต้องการ
 6. จัดครูประจำชั้น ครูประจำวิชาให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถ ประสบการณ์และความถนัด
 7. ติดตามการจัดการเรียนการสอนของครู โดยตรวจแผนการสอน หรือบันทึกการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ
 8. เยี่ยมชั้นเรียน หรือสังเกตการสอน โดยกำหนดเป็นปฏิทินปฏิบัติงานไว้
 9. จัดครูเข้าสอนแทนครูที่ขาดหรือครูที่ไม่มาปฏิบัติงาน โดยมีการบันทึกมอบหมายงาน และบันทึกรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นลายลักษณ์อักษร
 10. ติดตามช่วยเหลือพิเศษ ช่วยแก้ปัญหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ให้แก่ครู ให้ขวัญกำลังใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร
 11. เป็นผู้แนะนำให้ครูปรับปรุงการเรียนการสอน ให้รู้จักใช้เทคนิค และวิธีการสอนแบบต่าง ๆ และเลือกกิจกรรมการสอน โดยคำนึงถึงสภาพความพร้อมของนักเรียน โรงเรียน ชุมชน และสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี
- ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า งานจัดการเรียนการสอนหรืองานบริหารกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่ครูนำหลักสูตร ไปใช้กับนักเรียนโดยตรง ซึ่งจะทำให้ นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากการที่ได้รับประสบการณ์จากกิจกรรมการเรียนการสอน และยังเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรด้วย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแสดง

พฤติกรรมเป็นผู้นำทางวิชาการในการบริหารกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษาเป็นไปอย่างราบรื่น

3. งานวัดผลและประเมินผล

การวัดและประเมินผลเป็นกระบวนการหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความสามารถของผู้เรียน และเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการดำเนินการตามแนวทางของหลักสูตร ผลจากการวัดจะเป็นข้อมูลที่ช่วยให้ครูผู้สอนได้นำไปพิจารณาหาวิธีแก้ไขข้อบกพร่องและจุดอ่อนในด้านต่าง ๆ ได้ ดังนั้น การวัดและประเมินผลจึงเป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสนใจและจัดดำเนินการภายในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ จันง พรายเข้มแข (2531, หน้า 5) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการวัดผลและการประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับ วิรัช วรรณรัตน์ โดยที่ จันง พรายเข้มแข ได้กล่าวไว้ว่า การวัดผล หมายถึง กระบวนการในการกำหนดหรือหาปริมาณแทนคุณลักษณะของสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือแทนพฤติกรรม หรือสมรรถภาพของบุคคลโดยใช้เครื่องมือช่วยในการวัด และผลของการวัดจะออกมาเป็นตัวเลขหรือคะแนน การประเมินผล หมายถึง กระบวนการในการตัดสินใจหรือวินิจฉัยเพื่อตีราคา หรือสรุปลักษณะของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือพฤติกรรมของคนใดคนหนึ่งอย่างมีหลักเกณฑ์ โดยอาศัยข้อมูลหรือรายละเอียดจากการสังเกต การตรวจงาน การสัมภาษณ์ หรือประกอบการพิจารณา และวิรัช วรรณรัตน์ (2539, หน้า 4) ที่กล่าวว่า การวัดผล หมายถึง กระบวนการในการกำหนดตัวเลข หรือสัญลักษณ์ที่มีความหมายแทนคุณภาพหรือคุณลักษณะของสิ่งที่จะวัดโดยใช้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพอย่างมีเกณฑ์ การประเมินผล หมายถึง กระบวนการในการตัดสินใจ ตีราคา วินิจฉัย ชี้ขาด หรือลงสรุปสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อย่างมีหลักเกณฑ์โดยอาศัยการวัดผลเป็นหลัก ในกระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลมีความสำคัญ และเกี่ยวพันกันเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ เมื่อมีการเรียนการสอนย่อมต้องมีการวัดผลและประเมินผล

จึงกล่าวสรุปได้ว่า การวัดผล หมายถึง กระบวนการในการกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์ที่มีความหมายแทนคุณภาพ หรือหาปริมาณแทนคุณลักษณะของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่จะวัด โดยใช้เครื่องมือช่วยในการวัดผล และผลของการวัดจะออกมาเป็นตัวเลขหรือคะแนน

การประเมินผล หมายถึง กระบวนการในการตัดสินใจ เพื่อตีราคา หรือลงสรุปคุณลักษณะสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อย่างมีหลักเกณฑ์โดยอาศัยการวัดเป็นหลัก

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 24-25) ได้ให้ความหมายของการวัดผลประเมินผล การเรียน ศึกษาเป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอนให้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพราะจะช่วยให้อาจารย์สามารถแสดงพัฒนาการความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพและการประเมินผลต้องมีเกณฑ์ที่ใช้สำหรับตัดสินและเป็นข้อมูล ให้ครูผู้สอนเห็นพัฒนาการทางการเรียนของผู้เรียนทำให้เกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

เป็นการตรวจสอบว่าหลังจากได้จัดการเรียนการสอนไปแล้วแล้วผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดังที่คาดไว้ในจุดมุ่งหมายหรือสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย การวัดผลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพิจารณาผล ต้องอาศัยเครื่องมือที่มีความเที่ยงตรงและเชื่อมั่น ส่วนการประเมินผลเป็นการพิจารณาผลที่ได้จากการวัด ซึ่งมีสาระสำคัญอยู่สองประการ (กรมวิชาการ, 2540, หน้า 147)

1. การประเมินผลนั้นต้องเป็นการประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียน เพราะสิ่งที่ต้องการศึกษา คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความรู้ เจตคติ และทักษะตามที่ได้กำหนดไว้
2. การประเมินผลต้องเกินกว่าครึ่งหนึ่งเพื่อดูว่ามีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด อาจมีความจำเป็นต้องประเมินก่อนและหลังอีกครั้งหนึ่ง ผู้สอนไม่ควรประเมินผลเพียงสิ้นสุดโปรแกรมการสอนเท่านั้นเพราะไม่ทราบว่าผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างไรบ้าง มีความก้าวหน้าอย่างไรหรือไม่

การวัดผลเป็นการแสดงผลที่ได้จากการทดสอบซึ่งแสดงออกมาเป็นตัวเลขหรือคะแนน แล้วนำคะแนนที่ได้นั้น ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นการตีค่าหรือประเมินผล บอกได้ว่าผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ในระดับใด ควรปรับปรุงหรือไม่อย่างไร การประเมินผลมักนิยมใช้เป็นค่าระดับ เป็นตัวเลขหรือตัวอักษร เช่น 4, 3, 2, 1 และ 0 โดยมีความหมายดังนี้

ระดับ 4 หรือ ก หรือ A	มีความหมายว่า มีผลเยี่ยมหรือมากที่สุด
ระดับ 3 หรือ ข หรือ B	มีความหมายว่า มีผลดีหรือมาก
ระดับ 2 หรือ ค หรือ C	มีความหมายว่า มีผลอยู่ในระดับปานกลาง
ระดับ 1 หรือ ง หรือ D	มีความหมายว่า มีผลควรปรับปรุงหรือน้อย
ระดับ 0 หรือ จ หรือ E	มีความหมายว่า มีผลต้องปรับปรุงหรือไม่มีผลเลย

สรุปการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงควรเป็นการประเมินตามสภาพจริง เป็นการประเมินทั้งผลการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในฐานะผู้ประเมินด้วย

กิติมา ปรีดีดิลก (2532, หน้า 73) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลเป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องติดตามดูผลการสอนโดยให้ครูดำเนินการเกี่ยวกับวิธีการที่จะทำการวัดผลให้ถูกต้องแม่นยำด้วยผู้บริหารโรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยดูแลส่งเสริมให้การวัดและประเมินผลให้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ โดยมีหน้าที่เกี่ยวกับการวัดผลการศึกษาของนักเรียน ดังนี้

1. กำหนดนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับการวัดผล เช่น ประเภทของข้อสอบ หรือเครื่องมืออื่น ระยะเวลาที่ใช้ในการสอน แบบฟอร์มสำหรับรายงานผลการสอบต่อผู้บังคับบัญชา
2. จัดหาเครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จำเป็น เช่น หมึกพิมพ์ กระดาษอัดสำเนา

3. ส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการจัดสร้างข้อทดสอบ และควรได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าข้อสอบ

4. เป็นผู้ทราบถึงระเบียบและควบคุมการสอนให้ปฏิบัติในแนวเดียวกันได้

5. เมื่อสอบเสร็จแล้ว ควรทำรายงานประเมินผลการ โดยให้มีการวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อหาทางแก้ไขในโอกาสต่อไป

สามารถสรุปได้ว่า การวัดผลจะทำให้ได้ตัวเลข ปริมาณ หรือรายละเอียดของคุณลักษณะหรือพฤติกรรมของบุคคล จากนั้นจะนำเอาผลการวัดนี้ไปพิจารณาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อตัดสิน หรือลงข้อสรุปเกี่ยวกับสิ่งนั้น ซึ่งเรียกว่าการประเมินผล

4. งานนิเทศการศึกษา

งานนิเทศการศึกษาก็คืองานสำคัญมากในการบริหารงานวิชาการ เพราะเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนภายในโรงเรียน ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพทำให้ครูได้รับการส่งเสริม ปรับปรุงและพัฒนางานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น อันจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการเรียนการสอนภายในโรงเรียน ตลอดจนการกระตุ้นให้ครูมีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ผู้ที่จะทำหน้าที่นิเทศการศึกษาในโรงเรียนได้ดีที่สุดก็คือ ผู้บริหารโรงเรียน ทั้งนี้เพราะผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้เข้าใจสภาพและปัญหาของการศึกษาภายในโรงเรียนเป็นอย่างดี และการที่ผู้บริหารจะทำหน้าที่นิเทศการศึกษาได้จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถวางแผนการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบอีกด้วย

การนิเทศเป็นการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของครู จุดประสงค์ของการนิเทศนั้น เพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของเด็ก และเพื่อลดความสูญเปล่าทางการศึกษา การนิเทศการสอนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในระบบการศึกษา ความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีทางด้านวิชาการก็จำเป็นต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกัน เช่น หลักสูตร วิธีสอน กิจกรรมการสอน และเพื่อเป็นการแก้ปัญหาต่าง ๆ จึงได้มีการให้จัดนิเทศตามผล ดังที่ Good (1973, p. 539) ได้อธิบายว่าการนิเทศการศึกษาเป็นความพยายามของเจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษา ในการที่จะส่งเสริมแนะนำครู การปรับปรุงวัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน

หน่วยศึกษานิเทศก์ (2543, หน้า 108) ได้เสนอแนะถึงหลักการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ไว้ดังนี้

1. การนิเทศนั้นจะต้องใช้วิธีทางวิทยาศาสตร์ และให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ เป็นไปอย่างมีระบบระเบียบและวิธีการ

2. การนิเทศควรถูกต้องตามหลักการทางวิทยาศาสตร์และทำงานอย่างเป็นระบบ

3. การนิเทศนั้นจะต้องเป็นประชาธิปไตย ต้องเคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นความร่วมมือ ร่วมใจในการทำงาน ใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน
4. การนิเทศนั้นจะต้องเป็นการสร้างสรรค์
5. การนิเทศงานต้องมุ่งช่วยให้ครูรู้สึกมั่นคง และมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงานของครูให้สูงขึ้น
6. การนิเทศนั้นจะต้องอยู่บนรากฐานของการพัฒนาวิชาชีพมากกว่าที่จะเน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
7. การนิเทศนั้นจะต้องสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ส่งเสริมและสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันในการช่วยเหลือครู

พนัส หันนาภินทร์ (2529, หน้า 208) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของผู้บริหารให้การนิเทศไว้ 3 ประการ คือ

1. ทำหน้าที่ตรวจสอบความเป็นไปเกี่ยวกับการเรียนการสอน ข้อเท็จจริงที่ต้องการทำการตรวจสอบก็คือ ความเข้าใจในการใช้หลักสูตรของครู การใช้กลวิธีการสอนต่าง ๆ
2. ทำหน้าที่ประเมินผลการสอน เช่น ดูผลการสอนของครู ว่าก่อให้เกิดความเจริญในด้านต่าง ๆ แก่นักเรียนมากน้อยเพียงใด เป็นต้น
3. ทำหน้าที่ช่วยส่งเสริมและปรับปรุง ได้แก่ ช่วยปรับปรุงความเข้าใจในเรื่องหลักสูตร ตลอดจนจุดมุ่งหมายของการสอนแต่ละรายวิชา ปรับปรุงหรือแนะนำในการทำโครงการสอน การจัดหาเครื่องมือประกอบการสอน

ซารี มณีสรี (2538, หน้า 54-56) ได้กล่าวถึงงานนิเทศการศึกษาทางด้านวิชาการ ที่ผู้บริหารโรงเรียนอาจทำได้ ดังนี้

1. ปฐมนิเทศครูใหม่ ผู้บริหารควรจะได้วางแผนการปฐมนิเทศครูใหม่ก่อน โรงเรียนเปิด เพื่อช่วยครูคุ้นเคยกับโรงเรียน และงานในหน้าที่ใหม่ที่จะทำ
2. การจัดประชุมก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อชี้แจงงานที่ต้องทำเมื่อเปิดภาคเรียนแล้ว ชี้แจงโครงการใหม่ ที่ครูยังไม่ทราบหรือไม่ชัดเจน
3. การสังเกตการณ์สอนในชั้น ผู้บริหารควรมีเวลาสังเกตการณ์สอนในชั้นต่าง ๆ เพื่อจะได้หาทางช่วยเหลือครูในด้านเนื้อหาวิชา วิธีสอน การใช้สื่อและการวัดผลประเมินผล การเยี่ยมชั้นเรียนอื่น ๆ ผู้บริหารควรจัดบริการให้ครูได้มีโอกาสไปเยี่ยมชั้นเรียนอื่น ๆ ซึ่งอาจเป็นโรงเรียนเดียวกัน หรือต่างโรงเรียนก็ได้
4. การสาธิตการสอน โดยเปิดโอกาสให้ครูได้มีโอกาสสาธิตการสอนตามสมควร หรือเชิญวิทยากรภายนอกโรงเรียนที่มีความสามารถในการสอนมาสาธิตการสอน

5. การนิเทศด้วยการให้คำปรึกษาหรือเป็นรายบุคคลหรือเป็นคณะ
 6. การนิเทศด้วยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการแบบต่าง ๆ เพื่อให้ครูได้ศึกษาหาความรู้ และปฏิบัติงานจริงในเรื่องเกี่ยวกับการเรียนการสอน
 7. การอบรมครู ควรเป็นเรื่องที่ครูต้องการ
 8. การจัดสัมมนาครูในปัญหาเกี่ยวกับวิธีการสอนหรืออื่น ๆ
 9. จัดหาหนังสือที่มีคุณค่าทางวิชาการมาไว้ และส่งเสริมให้ครูอ่าน
 10. ปรับปรุงห้องสมุดให้มีสภาพดี ทันสมัย และแนะนำครูให้รู้จักวิธีการใช้ห้องสมุด เพื่อครูจะได้แนะนำนักเรียนต่อไป
 11. ควรจัดบริการโสตทัศนศึกษาให้แก่ครู สนับสนุนให้ครูใช้อุปกรณ์
 12. แนะนำให้ครูเป็นสมาชิกของสมาคมทางวิชาการต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ทางการศึกษา
 13. สนับสนุนส่งเสริมให้ครูไปเรียนเพิ่มเติมในหลายรูปแบบ
- จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา คือ ความพยายามของผู้มีหน้าที่ในการนิเทศและส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมมือ ในการที่จะส่งเสริมสนับสนุนแนะนำครูและบุคลากรของโรงเรียนทั้งในทางตรงและทางอ้อม ปรับปรุงการเรียนการสอน อันได้แก่ การพัฒนาครู การปรับปรุงวัสดุประสงค์ เนื้อหา วิธีสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของนักเรียนให้ได้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียน

ความหมายของประสิทธิผลของโรงเรียน

ประสิทธิผล (Effectiveness) เป็นเครื่องมือหรือตัวบ่งชี้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารว่า การบริหารองค์การหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งสามารถดำเนินการจนบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้มากน้อยเพียงใดนั้น ประสิทธิผลจึงมีความแตกต่างกันตามความเข้าใจของนักวิชาการ หรือผลของแต่ละสถานศึกษา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะขององค์การและความสำเร็จของงาน ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของประสิทธิผลของโรงเรียน ไว้ดังนี้

วินัย คำประดิษฐ์ (2547, หน้า 23) ให้ความเห็นว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถของสถานศึกษาในการปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ รวมถึงพฤติกรรมในการวางตนในการทำงาน และบรรยากาศที่เอื้อต่อการปฏิบัติการกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้

สุพจน์ สุขสบาย (2547, หน้า 52) ให้ความหมายว่า ประสิทธิผลของโรงเรียน หมายถึง การที่โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สามารถพัฒนานักเรียนให้มี

เจตคติทางบวก สามารถกำหนดหน้าที่รับผิดชอบและเป้าหมายของโรงเรียน กำหนดความคาดหวังของโรงเรียนที่มีนักเรียน ตลอดจนสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายในภายนอก

วิรัตน์ มะโนวัฒนา (2548, หน้า 47) ได้กล่าวถึง ประสิทธิภาพขององค์กรหรือโรงเรียน คือการที่องค์กรหรือ โรงเรียนสามารถนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดมาใช้ดำเนินงานขององค์กรหรือโรงเรียนได้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยเฉพาะประสิทธิภาพของโรงเรียนที่จะต้องคำนึงถึงในด้านผลผลิตนักเรียน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีเจตคติที่ดี มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมภายใต้ความสามารถของโรงเรียนในการแก้ปัญหาต่าง ๆ จนทำให้เกิดความพึงพอใจ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

อรวรรณ อุ่ณวิเศษ (2549, หน้า 56) ได้ให้ความหมาย ประสิทธิภาพของโรงเรียนว่า หมายถึง ความสำเร็จในการทำงานของ โรงเรียน ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย การดำเนินงานด้านหลักสูตร ด้านการตัดสินใจ ด้านทรัพยากร ด้านภาวะผู้นำ ด้านบรรยากาศ และด้านผลลัพธ์

ปรีชา ทศน์ละไม (2549, หน้า 35) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึง การที่โรงเรียนมีความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และพัฒนา นักเรียนให้มีเจตคติทางบวก ตลอดจนสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งแก้ปัญหาโรงเรียน ซึ่งทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน โดยเป็นการมองประสิทธิภาพของทั้งระบบ

พิมพ์พรณ สุริโย (2552, หน้า 25) ได้นิยามความหมายว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ทำงานร่วมกันจนสามารถทำให้นักเรียนในผู้รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ความพึงพอใจในการทำงานของครู ความสามารถในการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู ความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่มากระทบภายในและภายนอก

ธนิต ทองอาจ (2553, หน้า 11) ได้ให้ความหมายว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึง การที่โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้สำเร็จด้วยดี โดยที่ผู้นำได้ใช้ความสามารถของใจ ผู้ได้บังคับบัญชาให้มาทำงานอย่างเสียสละ ขณะเดียวกันผู้นำก็ทำหน้าที่ประสานงานให้งานด้านการจัดการศึกษาให้สัมฤทธิ์ผลสูงสุด ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน และ 4) ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

เรียม สุขกล้า (2553, หน้า 28) ได้ให้แนวคิดว่า ประสิทธิภาพโรงเรียน คือ ความสำเร็จของโรงเรียนที่สามารถทำหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เกิดจากประสิทธิภาพของผู้บริหารครูที่สามารถใช้ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการจัดการ เพื่อแสดงให้เห็นว่ามีความสามารถในการปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คือ ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และความสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

Hoy and Furguson (1985, pp. 117-134) อธิบายว่า โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ อาจพิจารณาจาก 1) ความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ 2) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่กระทบทั้งภายในและภายนอก และ 3) ความพึงพอใจในการทำงานครู

Mott (1972, p. 188) ให้ความหมายประสิทธิภาพขององค์การในแง่ความสามารถในการผลิตความสามารถในการปรับตัวและความสามารถในการยืดหยุ่น

Hoy and Miskel (1991, p. 373) ได้รวบรวมความคิดของนักการศึกษาที่ให้ความหมายประสิทธิภาพของโรงเรียนว่า หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการหรือความพึงพอใจในการทำงานของครู หรือขวัญของสมาชิกที่ดี และได้สรุปว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนพิจารณาได้จากตัวบ่งชี้ 4 ประการ คือ ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

Dessler (1986, pp. 68-69) ได้ให้ความหมายของประสิทธิภาพโรงเรียน หมายถึง ความสามารถในการปรับตัวเปลี่ยนแปลง พัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอและความสามารถในการประสานสัมพันธ์ของสมาชิกในโรงเรียน เพื่อรวมพลังให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในการปฏิบัติการกิจของโรงเรียน

สรุป ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ทำงานร่วมกันจนสามารถทำให้นักเรียนมีความใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ความพึงพอใจในการทำงานของครู ความสามารถในการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู ความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่กระทบทั้งภายในและภายนอก

แนวคิดและทฤษฎีประสิทธิผลของโรงเรียน

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน มีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ มีนักทฤษฎีองค์การได้สรุปแนวคิดไว้ดังนี้

Bennis (1971 cited in Dessler, 1986, pp. 68-69) ได้กล่าวถึง ประสิทธิภาพขององค์การว่าเป็นความสามารถในการปรับตัวเปลี่ยนแปลงพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอและ ความสามารถในการผสมผสานสัมพันธ์ของสมาชิกในองค์การ เพื่อรวมพลังให้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวในการปฏิบัติภารกิจในองค์การ ดังนี้

1. ความสามารถในการปรับปรุงองค์การ ได้แก่ ความสามารถในการปรับตัว นวัตกรรม ความเจริญเติบโต และการพัฒนา

2. ความสามารถในการบูรณาการ (Integration) ได้แก่ ความพอใจ บรรยากาศ ความขัดแย้ง การสื่อความหมาย

Mott (1972 cited in Hoy and Miskel, 1991, pp. 305-306) ได้เสนอแนวคิดในการประเมินประสิทธิผลขององค์การ โดยพิจารณาจาก

1. ความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
2. ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก
3. ความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา
4. ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา

Gibson, Ivancevich and Donnelly (1982, p. 27) ได้ทำการศึกษาและกำหนดเกณฑ์ ในการประเมินประสิทธิผลขององค์การ โดยใช้หลายเกณฑ์ ดังนี้

1. ความสามารถในการผลิต
2. ประสิทธิภาพ
3. ความพึงพอใจ
4. ความสามารถในการปรับตัว
5. การพัฒนา
6. การอยู่รอด

Hoy and Ferguson (1985) ได้ศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน โดยศึกษาใน 5 องค์ประกอบ คือ

1. ความใฝ่รู้รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน
2. ความพึงพอใจในการทำงานของครู
3. ความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู

4. ความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่มากระทบทั้งภายในและภายนอก

Hoy and Miskel (1991, p. 373) ได้รวบรวมความคิดของนักการศึกษาที่ให้ความหมายประสิทธิผลของโรงเรียนว่า หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ หรือความพึงพอใจในการทำงานของครู หรือขวัญของสมาชิกโรงเรียนดี และได้สรุปว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนพิจารณาได้จากตัวบ่งชี้ 4 ประการ คือ ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมีทัศนคติทางบวกของนักเรียน ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน ไม่ได้หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพียงอย่างเดียว หรือความพึงพอใจในการทำงานเพียงอย่างเดียว แต่หมายรวมไปถึงโรงเรียนที่มีความสามารถในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง พัฒนา เพื่อให้มีการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมบูรณาการผสมผสานคงสภาพของโรงเรียนให้เกิดความพึงพอใจ และผลสำเร็จของการทำงานให้โรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยพิจารณาจากความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ตลอดจนสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายใน ภายนอก และรวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนจนทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน ซึ่งเป็นการมองประสิทธิผลในภาพทั้งระบบ

เครื่องมือวัดประสิทธิผลของโรงเรียน

แนวคิดในการประเมินประสิทธิผลดังกล่าวมาแล้วนั้น ทำให้เห็นว่า การประเมินประสิทธิผลของโรงเรียน ควรใช้เกณฑ์หลายอย่าง ทั้งนี้เพราะการประเมินโดยใช้เกณฑ์เดียว เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ไม่สามารถวัดได้ชัดว่าเป็นประสิทธิผลของโรงเรียนได้ทั้งหมดได้ (Hoy & Miskel, 1991, p. 381) และเครื่องมือวัดประสิทธิผลหลายอย่างเป็นการสร้างแบบจำลองทางทฤษฎี มีการตั้งสมมติฐานนำไปทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลักที่อาจมีต่อความสำเร็จ ผลจากการวิจัยจะมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลักที่อาจมีต่อความสำเร็จ ผลจากการวิจัยจะมีความน่าเชื่อถือได้มากกว่าเครื่องมือวัดประสิทธิผลเดียว ซึ่งเป็นการยากที่จะยอมรับว่าตัวแปรเกณฑ์เดียวจะครอบคลุมเพียงพอต่อการวัดประสิทธิผลขององค์กร (รุ่ง แก้วแดง และชัยณรงค์ สุวรรณสาร, 2536, หน้า 184) ซึ่ง Steers (1977, p. 154) กล่าวว่า ทั้งนี้เพราะองค์กรโดยทั่วไปมักมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์มากกว่า 1 ประการ

ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงใช้แนวคิดและเกณฑ์ในการประเมินประสิทธิผลของ Mott (1972 cited in Hoy & Miskel, 1991, p. 389) ซึ่งได้ผสมผสานแนวคิดทั้งในด้านเป้าหมายและระบบ

ทรัพยากรมาเป็นเกณฑ์หลายอย่างในการพิจารณาประสิทธิผลองค์กร โดยผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือวัดประสิทธิผลของโรงเรียนจากดัชนีการรับรู้ประสิทธิผลของโรงเรียนที่เรียกว่า IPOE (Index of perceived organizational effectiveness) ของ Miskel (1983, p. 55) ซึ่งสร้างเครื่องมือโดยพัฒนาจากเครื่องมือวัดประสิทธิผลของ Hoy and Ferguson (1985, pp. 127-131) ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามที่ครอบคลุมประสิทธิผลของโรงเรียน 4 ด้าน คือ 1) ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวกของนักเรียน 3) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน และ 4) ความสามารถในการแก้ปัญหาในโรงเรียน

การประเมินประสิทธิผลของโรงเรียน

โดยทั่วไปเป็นการวัดความแตกต่างระหว่างความคาดหวังและการปฏิบัติ ถ้ามีความแตกต่างกันน้อยก็จะมีประสิทธิผลมาก แต่ถ้ามีความแตกต่างกันมากจะมีประสิทธิผลน้อย หรืออาจจะดูความสอดคล้องระหว่างผลผลิต (Out put) กับเป้าหมายที่ได้ระบุไว้ สิ่งสำคัญที่ทำให้มีการประเมินประสิทธิผลเพิ่มขึ้นเป็นสิ่งสำคัญที่สุดและเพื่อใช้ข้อมูลในการบริหารของผู้บริหารในการบริหารโรงเรียน และเพื่อทราบว่าการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด

ในการศึกษารุ่นนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาโดยใช้แนวคิดการประเมินประสิทธิผลของโรงเรียน โดยใช้เกณฑ์หลายเกณฑ์ เนื่องจากสามารถเลือกใช้เกณฑ์ที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะและสภาพขององค์กรได้ และการประเมินโดยใช้เกณฑ์เดียว เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อาจไม่สามารถชี้วัดได้ว่าเป็นประสิทธิผลของโรงเรียนทั้งหมดได้ ทั้งนี้เพราะองค์กรโดยทั่วไปมักมี เป้าหมายและวัตถุประสงค์มากกว่า 1 ประการ โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพขององค์กรของ Mott (1972 cited in Hoy & Miskel, 1991, p. 373) ซึ่งได้กล่าวถึง ประสิทธิภาพของโรงเรียนในองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้

1. ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (Productivity)

หมายถึง ปริมาณและคุณภาพของนักเรียน ประสิทธิภาพของโรงเรียนที่สร้างความเชื่อมั่นได้สูง โดยวัดความนิยมจากชุมชน และผู้ปกครองนักเรียนหนึ่ง ได้แก่ โรงเรียนนั้นมีนักเรียนเข้าเรียนมีปริมาณมาก และคุณภาพการเรียนการสอนอยู่ในเกณฑ์สูง โดยดูจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ความสามารถในการศึกษาต่อในสถาบันชั้นสูงได้เป็นจำนวนมาก โรงเรียนที่มีทั้งปริมาณและคุณภาพสูงดังกล่าวนี้จะ ได้แก่ โรงเรียนในเมือง โรงเรียนระดับจังหวัดที่มีชื่อเสียง โรงเรียนที่มีความพร้อมทั้งด้านปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอ อาคารสถานที่ บรรยากาศสิ่งแวดล้อมเหมาะสม ปัจจัยด้านการเงินคล่องตัว สามารถจัดซื้อ จัดจ้าง และเบิกจ่ายได้อย่างสะดวก มีบุคลากร คือ ครูผู้สอน ตลอดจนการบริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพเรื่องคุณภาพของนักเรียนส่วนใหญ่จะดูที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเกณฑ์วัดเพียงประการเดียว

ซึ่งเป็นความเข้าใจผิด ควรจะพิจารณาถึงส่วนต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาทัศนคติ แรงจูงใจของนักเรียน ความคิดสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความปรารถนาและความคาดหวังต่าง ๆ รวมทั้ง การประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม มีจริยธรรม คุณธรรมและค่านิยมที่ดีงาม ซึ่งลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าว นับเป็นลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สังคมมีความคาดหวัง และมีเพียงความต้องการอย่างมาก

มนตรี บุญธรรม (2544, หน้า 33) ได้กล่าว ประสิทธิภาพ หมายถึงผลงานขององค์การ ที่สามารถดำเนินการบรรลุตามผลงานขององค์การนั้น ๆ ในทำนองเดียวกันประสิทธิภาพของ โรงเรียนจึงหมายถึง ความสามารถของโรงเรียนในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพด้าน การศึกษาและมีผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของโรงเรียนและตรงตามความต้องการของสังคมด้วย

อารี พันธุ์ณี (2546, หน้า 135) สรุปไว้ว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้หรือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีดังนี้

1. การเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพสูงสุด เมื่อจุดมุ่งหมายนั้นตอบสนองต่อความต้องการ เรียนของผู้เรียน ช่วงเวลาของการสอนหรือฝึกหัดที่นานหรือล่วงเลยเวลาที่กำหนด จะทำให้ การเรียนหรือการฝึกนั้น ๆ ไม่ได้ผลเท่าที่ควร เพราะผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายและเมื่อยล้า หมดความสนใจ
2. กระบวนการเรียนการสอนหรือการฝึกในแต่ละขั้นตอนต้องมีการเสริมแรง อย่างเหมาะสม
3. การถ่ายโยงการเรียนรู้ ครูควรเน้นให้ผู้เรียนได้เห็นความเชื่อมโยงของบทเรียนเก่ากับ บทเรียนใหม่อย่างต่อเนื่อง

Caroll (1971, p. 33) ได้เสนอแบบจำลองของการเรียนรู้ในระบบโรงเรียน (Model of school learning) ว่าประกอบด้วยองค์ประกอบภายนอก และองค์ประกอบภายใน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. องค์ประกอบภายใน มี 3 ประการ คือ
 - 1.1 ความถนัดทางการเรียน เป็นความสามารถเฉพาะของแต่ละบุคคลที่สามารถเรียน ได้ดีในบางวิชา
 - 1.2 ความสามารถที่จะเข้าใจคำสอน ซึ่งเป็นส่วนผสมกันระหว่างความรู้ปัญญาทั่วไป และความเข้าใจภาษา เป็นความสามารถที่จะเรียนรู้ได้เร็ว เข้าใจคำอธิบายของครู สามารถตอบ ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหานั้น ๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว
 - 1.3 การอุทิศเวลาให้กับการเรียน เป็นความพยายามของผู้เรียนที่จะทุ่มเทความเข้าใจ ความสนใจ และเวลาให้กับการเรียนอย่างจริงจัง

2. องค์ประกอบภายนอก มี 2 ประการคือ

2.1 ความเหมาะสมของระยะเวลาที่โรงเรียนจัดการศึกษาให้ตามความสามารถของแต่ละคน คือจัดระยะเวลาให้พอเหมาะกับการเรียนในวิชานั้น เช่น ไม่จัดเวลาเรียนคณิตศาสตร์ติดต่อกันเกินกว่าหนึ่งคาบ หรือ ไม่จัดเวลาเรียนให้นักเรียนมากเกินไปจนนักเรียนไม่สามารถที่จะรับได้ เป็นต้น

2.2 ประสิทธิภาพในการสอน เป็นประสิทธิผล ซึ่งผู้เรียนจะได้รับผลสำเร็จในการเรียนซึ่งเป็นผลจากครูผู้สอนและการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหาร

Klausmeir (1975, pp. 28-29) ได้ให้ความสำคัญของคุณลักษณะของผู้เรียนว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการอธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นอกเหนือจากองค์ประกอบด้านอื่น ๆ คือ คุณลักษณะของครู พฤติกรรมระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน คุณลักษณะของกลุ่มผู้เรียน สภาพแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวก และอธิบายเพิ่มเติมว่าองค์ประกอบด้านคุณลักษณะของผู้เรียนประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 6 ประการ ดังนี้

1. ความพร้อมทางสมองที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางสติปัญญา และความสามารถด้านความรู้ ความคิด รวมทั้งพื้นฐานความรู้เดิม
2. ความพร้อมทางกายภาพที่เกี่ยวกับความสามารถทางด้านทักษะรวมทั้งสุขภาพ
3. คุณลักษณะทางจิตใจที่รวมความสนใจ เจตคติ ค่านิยม และบุคลิกลักษณะ
4. เพศ
5. อายุ
6. ภูมิหลังทางครอบครัว

Gibson, Ivancevich and Donnelly (1982, p. 31) ได้สรุปจากการรวบรวมงานวิจัยว่า เครื่องบ่งชี้ความมีประสิทธิภาพขององค์กรประกอบด้วย ความสามารถในการผลิต (Productivity) ประสิทธิภาพ (Efficiency) ความพึงพอใจ (Satisfaction) การปรับตัว (Adaptiveness) การพัฒนา (Development) และการอยู่รอด

Mott (1972 cited in Hoy & Miskel, 1991, p. 373) กล่าวว่า คุณภาพที่เกิดกับผู้เรียนนอกจากจะเป็นผู้ที่มีความสนใจในการศึกษาเล่าเรียน มีความรู้ ความสามารถทางวิชาการอย่างยอดเยี่ยม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นที่น่าพอใจแล้ว ยังมีการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ ค่านิยม และคุณธรรมต่าง ๆ ที่พึงปรารถนาให้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข องค์ประกอบต่าง ๆ ในการสร้างเสริมประสิทธิผล ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพของนักเรียนนั้น นอกจากปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ อาคารสถานที่ที่เหมาะสม และเพียงพอต่อความต้องการของผู้บริหาร บรรยากาศสิ่งแวดล้อมร่มรื่น สะอาด สวยงาม วัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอ

และทันสมัยต่อการเรียนการสอนแล้ว บุคคลที่สำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารและครู เป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อประสิทธิผลของโรงเรียน หากผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ และมองเห็นถึงความสำคัญของงานวิชาการในโรงเรียนอย่างแท้จริง หาแนวทางการส่งเสริมและพัฒนางานทางวิชาการให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐานเป็นไปตามความคาดหวังของรัฐบาล ผู้ปกครอง และชุมชน สร้างบรรยากาศในการทำงานที่ก่อให้เกิดประสิทธิผล ครูผู้บทบาทหน้าที่ของตน พัฒนาความรู้ ความสามารถของตนอยู่เสมอ วางแผนพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม โดยยึดกระบวนการผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน ตลอดจนปรับปรุงพฤติกรรมการสอนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี เป็นที่เชื่อว่าโรงเรียนนั้น จะต้องบรรลุวัตถุประสงค์ เกิดประสิทธิผลในด้านปริมาณและคุณภาพของผู้เรียน

สรุปได้ว่า ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงเป็นความสามารถในการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งการบริหาร การจัดการเรียนการสอนจนสามารถทำให้นักเรียนในโรงเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ซึ่งพิจารณาได้จากเกรดเฉลี่ยโดยรวมของนักเรียน จำนวนร้อยละของนักเรียนที่สามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ความสามารถทางวิชาการ และความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู

2. ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติในทางบวก (Positive attitude)

หมายถึง มีความคิดเห็น ท่าที ความรู้สึกหรือพฤติกรรมของผู้ที่ได้รับการศึกษา แสดงออกในทางที่ดีงาม สมเหตุสมผลและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม การศึกษานอกจากจะเสริมสร้างความเจริญให้บุคคลทั้ง 4 ด้าน กล่าวคือ ด้านร่างกายให้สมบูรณ์แข็งแรง พัฒนาการส่วนต่าง ๆ อย่างเหมาะสมกับวัย ด้านสติปัญญามีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน รู้จักคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และคิดสร้างสรรค์ด้านสังคม สามารถนำความรู้ความสามารถทักษะอันจำเป็น เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ ได้อย่างมีความสุขและด้านจิตใจ รู้จักเหตุผล มีวินัย คุณธรรม จริยธรรมอย่างเหมาะสมและดีงามแล้ว ทัศนคติทางบวกจะเป็นผลที่เกิดจากผู้ได้รับการศึกษาครบทั้ง 4 ด้านดังกล่าวมาแล้ว ผู้ที่มีทัศนคติทางบวกจะเป็นผู้ที่มีความรู้สึกและแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ เป็นที่พึงประสงค์ของสังคมโดยส่วนรวม มีจิตใจกว้างขวาง ไม่ทำตนต่อต้านหรือถดถอยหนีสังคม

ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ (2543, หน้า 59) ได้กล่าวถึงแนวคิดของนักจิตวิทยาเกี่ยวกับองค์ประกอบของทัศนคติ มีแนวคิดแตกต่างอยู่ 3 กลุ่ม ดังนี้

1. เชื่อว่า ทัศนคติมียุทธศาสตร์ประกอบเดี่ยว คือ ความคิดและความเชื่อ ซึ่งพิจารณาจากนิยามทัศนคติ

2. เชื่อว่า ทักษะคิดมีสององค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความคิดความเข้าใจ (Cognitive) และด้านความรู้สึก (Affective)

3. เชื่อว่าทักษะคิดมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่

3.1 องค์ประกอบด้านปัญญา (Cognitive computer) ซึ่งเป็นเรื่องของการรับรู้ของบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจเป็นการรับรู้เกี่ยวกับวัตถุ สิ่งของ บุคคล หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ว่ารับรู้สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวนั้นได้อย่างไร รับรู้ในทางที่ดีหรือไม่ดี ซึ่งจะก่อให้เกิดทัศนคติขึ้น ถ้าบุคคลรู้และเข้าใจว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ดี บุคคลนั้นก็จะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลรู้และเข้าใจว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ดี บุคคลนั้นก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้นด้วย และถ้าบุคคลไม่รู้จักและไม่เข้าใจสิ่งนั้น ๆ เลย ทักษะคิดจะไม่เกิดขึ้น แต่เมื่อเกิดการรู้และเข้าใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว จึงทำให้เกิดองค์ประกอบที่สองตามมา

3.2 องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective computer) ซึ่งเป็นองค์ประกอบทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งถูกเร้าขึ้นจากการรู้สิ่งนั้นเอง กล่าวคือ เมื่อเราเกิดการรู้และเข้าใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว จะทำให้เราเกิดความรู้สึกต่อสิ่งนั้นในทางที่ดีหรือไม่ดี ถ้ารู้สึกดีก็จะชอบและพอใจในสิ่งนั้น ทำให้มีทัศนคติที่ดีตามมาแต่ถ้ารู้สึกไม่ดีก็จะไม่ชอบและไม่พอใจในสิ่งนั้น ทำให้มีทัศนคติที่ไม่ดีและไม่ดีตามมา

3.3 องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม (Behavioral computer) ที่เกิดขึ้นภายหลังการเรียนรู้ เข้าใจ และเกิดความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งทางใดทางหนึ่งแล้ว จึงทำให้บุคคลเตรียมความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งเรานั้น ๆ ในทางใดทางหนึ่ง กล่าวคือ ถ้าบุคคลมีทัศนคติที่ดี ก็จะแสดงพฤติกรรมความพร้อมต่าง ๆ ออกมา เช่น พร้อมที่จะสนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ แต่ถ้าบุคคลมีทัศนคติที่ไม่ดีก็จะแสดงพฤติกรรมความพร้อมต่าง ๆ ออกมาเช่นกัน แต่จะเป็นความพร้อมที่ตรงกันข้ามกับแบบแรก เช่น ความพร้อมในการทำลายขัดขวาง ต่อสู้เพื่อขัดขวาง เป็นต้น

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2547) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย ในอนาคต เพื่อนำมากำหนดกรอบและแนวทางของการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและตรงกับความเป็นจริงของสังคมในอนาคตอย่างแท้จริง โดยคุณลักษณะของคนไทยในอนาคตพึงมี 5 มิติ คือ มิติร่างกาย มิติจิตใจ มิติด้านความรู้ มิติด้านทักษะความสามารถ และมิติด้านลักษณะชีวิต โดยมีแนวคิด ดังนี้

1. มิติด้านร่างกาย คือ เป็นผู้ที่มีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง มีพัฒนาการในด้านร่างกายและสติปัญญาอย่างสมบูรณ์ตามเกณฑ์แต่ละช่วงวัย

2. มิติด้านจิตใจ คือ เป็นผู้ที่รู้จักและเข้าใจตนเอง เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น เข้าใจสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัวได้เป็นอย่างดี

3. มิติด้านความรู้ คือ เป็นผู้ที่สามารถรู้ลึกในแก่นสาระของวิชา สามารถรู้รอบตัวในเชิงสหวิทยาการ และเป็นผู้ที่สามารถรู้ได้ไกล โดยสามารถคาดเกี่ยวกับอนาคตที่จะมาถึงได้

4. มิติด้านทักษะความสามารถ คือ เป็นผู้ที่มีทักษะในด้านการคิด ทักษะในการสื่อสาร ทักษะภาษาต่างประเทศ รวมทั้งทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะทางสังคม ทักษะการอาชีพ ทักษะทางสุนทรียะ ทักษะการจัดการที่ดี

5. มิติด้านลักษณะชีวิต คือ เป็นผู้ที่มีลักษณะชีวิตแห่งความขยัน อดทน ทุ่มเททำงานหนัก มีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์ มีวิสัยทัศน์ทำทุกอย่างดีเลิศ มีจิตสำนึกประชาธิปไตย เห็นคุณค่าในเอกลักษณ์ความเป็นไทย มีจิตสำนึกต่อผู้อื่นและส่วนรวม รวมถึงการประหยัดอดออม

Zimbardo and Ebbesen (1970 อ้างถึงใน พรทิพย์ บุญนิพัทธ์, 2531) สามารถแยกองค์ประกอบของ ทักษะคิด ได้ 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (The cognitive component) คือ ส่วนที่เป็นความเชื่อของบุคคลที่เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ทั้งไปทั้งที่ชอบ และไม่ชอบ หากบุคคลมีความรู้หรือคิดว่าสิ่งใดดีมักจะมีความคิดที่ดีต่อสิ่งนั้น แต่หากมีความรู้มาก่อนว่าสิ่งใดไม่ดีก็จะมีความคิดที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (The affective component) คือ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีผลแตกต่างกันไปตามบุคลิกภาพ ของคนนั้นเป็นลักษณะที่เป็นค่านิยมของแต่ละบุคคล

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (The behavioral component) คือ การแสดงออกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่ง หรือบุคคลหนึ่งซึ่งเป็นผลมาจากองค์ประกอบด้านความรู้ ความคิดและความรู้สึก

Lickona and Davidson (2005, p. 23) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เข้มแข็ง 8 ประการที่จะนำเยาวชนไปสู่การทำงานที่เกิดผล การเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมและการเติมชีวิตให้สมบูรณ์ ซึ่งแต่ละข้อมีรายละเอียด ดังนี้

1. การเรียนรู้ตลอดชีวิตและการเป็นนักคิดเชิงวิพากษ์ คือ คุณลักษณะที่เกี่ยวกับความสนใจใฝ่รู้ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์วิพากษ์ สามารถคิดทางเลือกได้หลากหลาย

2. ความขยันและความสามารถในการปฏิบัติ คือ เป็นคนที่มุ่งมั่นในสิ่งที่ดีเลิศ ทุ่มเทมีการวางแผนเป้าหมายด้วยตนเอง และประเมินความก้าวหน้าได้ สามารถฟันฝ่าอุปสรรคความยากลำบากได้

3. ความสามารถทางสังคม และมีทักษะทางอารมณ์ คือ การมีความเชื่อในตนเอง มีความคิดเชิงบวก สุขภาพ สามารถสื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. เป็นนักคิดที่มีศีลธรรม คือ ความสามารถในการเข้าใจ และตัดสินใจอย่างมีคุณธรรม มีเหตุผลทางจริยธรรมและมีวิจารณญาณที่ดี มีจิตสำนึกในการทำสิ่งที่ดีงาม ถูกต้อง

5. เป็นบุคคลที่มีความเคารพยำเกรงต่อผู้อื่น มีความรับผิดชอบและมีความมุ่งมั่นปฏิบัติ ในทางศีลธรรมอย่างสม่ำเสมอ คือ เป็นคนที่เคารพในความถูกต้อง และความมีศักดิ์ศรีของทุกคน มีสำนึกอย่างแรงกล้าในการทำในสิ่งที่ถูกต้องและมีความรับผิดชอบต่อการกระทำที่ผิดพลาด พัฒนาและฝึกฝนที่จะเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม

6. เป็นผู้มีวินัยในตนเองและมีวิถีชีวิตที่ดี หรือ มีความสามารถในการควบคุมตนเอง ท่ามกลางสถานการณ์ต่าง ๆ มีสุขภาพกาย จิตที่ดี

7. การช่วยเหลือชุมชนและการเป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย คือ เป็นผู้ มีบทบาทในการช่วยเหลือครอบครัว ชั้นเรียน โรงเรียน และชุมชน การตระหนักในความสำคัญ ของการอยู่ร่วมกัน มีสำนึกต่อมวลมนุษยชาติ สิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนของชีวิต

8. มีสิ่งยึดเหนี่ยวด้านจิตใจที่นำไปสู่จุดมุ่งหมายด้านคุณธรรมในระดับสูง คือ เป็นผู้แสวงหาชีวิตที่เปี่ยมไปด้วยศีลธรรมจรรยา มีการกำหนดเป้าหมายและวิถีชีวิตของตนเอง แสวงหาความสุขแท้และมีสัมพันธภาพที่ดี มีคุณค่าต่อผู้อื่น

สรุปได้ว่า ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก เป็นความสามารถ ในการดำเนินงานในโรงเรียนทั้งในการบริหาร และการอบรมสั่งสอนนักเรียนให้เป็นคนที่มี คุณลักษณะที่ดีโดยมีความรู้สึก และการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ ที่พึงประสงค์ของสังคม โดยรวม มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม เห็นความสำคัญและคุณค่าของ การอยู่ร่วมกันในสังคม มีความสามารถในการควบคุมจิตใจตนเองได้ และมีทัศนคติที่ดีต่อ การศึกษา

3. ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน (Adaptability) ในองค์กรต่าง ๆ ประกอบด้วย “คน” และ “งาน” โรงเรียนซึ่งเป็นองค์กรทางการศึกษาก็เช่นเดียวกัน ย่อมมี ครอบคลุมด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครู อาจารย์ นักเรียน นักการภารโรง ทำให้เกิดการเรียนการสอน อย่างสมบูรณ์ การจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลนั้น โรงเรียนจะต้องมี ความสามารถในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม การกำหนดนโยบายของโรงเรียนจะต้องสอดคล้อง ทันสมัยกับความเจริญก้าวหน้า และความเปลี่ยนแปลงนโยบายของโรงเรียน ไม่ควรยึดตายตัว จนเปลี่ยนแปลงไม่ได้จะทำให้ล้าสมัย ในขณะที่เดียวกันจะต้องสามารถปรับตัวให้ทันสมัยทัน ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยเฉพาะในด้านการเรียนการสอน ควรมีนวัตกรรม มีสื่อการสอนใหม่ ๆ มีการค้นคว้าและพัฒนาสื่อ อุปกรณ์การสอนอย่างสม่ำเสมอ ปรับปรุงอาคารสถานที่และ สิ่งแวดล้อมให้สะดวก ร่มรื่น เพื่อให้เกิดบรรยากาศทางวิชาการและเกิดบรรยากาศการเรียนรู้

ผู้บริหารและครู จะต้องมีบทบาทสำคัญต่อการปรับตัวไม่หยุดนิ่ง ต้องพยายามปรับปรุง เปลี่ยนแปลงองค์การ รูปแบบการบริหารงาน และการดำเนินงานต่าง ๆ ให้มีความคล่องตัวต่อการปฏิบัติงาน ผู้บริหารและครูต้องเป็นนักพัฒนา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความรู้ เพื่อให้สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขนั้น จะต้องมีเทคนิค วิธีการที่เหมาะสม ครูต้องสร้างกระบวนการและวิธีการเรียนรู้ให้กับนักเรียนทั้งเนื้อหาวิชาและคุณธรรม จริยธรรม มากกว่าที่จะบอกความรู้หรือสอนหนังสือธรรมดา เพราะวิธีการเรียนรู้หรือกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนจะเป็นวิธีการที่ติดตัวนักเรียน สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ และพัฒนาตนเอง ให้เป็นคนที่มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

Edmonds (1979, p. 35) ได้ให้ความสำคัญกับองค์ประกอบในด้าน

1. ความมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร โดยเฉพาะในด้านการเรียนการสอน
2. เน้นการพัฒนาทักษะพื้นฐานของนักเรียน
3. ตั้งความหวังในความสำเร็จของนักเรียนไว้สูง
4. มีการประเมินผลนักเรียนอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ
5. มีสภาพแวดล้อมที่เป็นระเบียบเรียบร้อย

Rutter (1979, p. 52) เห็นว่าองค์ประกอบความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนควรมีดังนี้

1. มีการกำหนดค่านิยมความคาดหวังและมาตรฐานของโรงเรียน
2. มีการบริหารห้องเรียนที่ดี
3. มีการสอนของครูและกำหนดความคาดหวังที่สูง
4. มีครูที่เป็นแบบอย่างที่ดี
5. มีข้อมูลย้อนกลับในทางบวกต่อนักเรียน
6. มีสภาพแวดล้อมที่ดีสำหรับนักเรียนและครู
7. มีการมอบหมายความรับผิดชอบให้กับนักเรียน
8. มีนักเรียนประสบผลการสำเร็จ
9. มีกิจกรรมร่วมระหว่างครูกับนักเรียน

Hoy and Ferguson (1985, pp. 121-122) ได้เสนอแนวคิดในการวัดประสิทธิผลขององค์การ โดยพิจารณาจากการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม (Adaptation) การบรรลุเป้าหมาย (Goal attainment) การบูรณาการ (Integration) และการคงไว้ซึ่งระบบค่านิยม (Latency)

Mortimore (1988, pp. 45-48) ได้กล่าวถึง ปัจจัยสำคัญ 12 ตัว คือ

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร
2. การมีส่วนร่วมของหัวหน้าฝ่าย
3. การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนพัฒนาและการตัดสินใจ
4. ความสามัคคีของคณะครู
5. เน้นการเรียนรู้
6. มีการสอนที่ท้าทาย
7. สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการทำงาน
8. เน้นการเรียนการสอน
9. ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน
10. การบันทึกข้อมูลเพื่อการวางแผนและการประเมินผล
11. มีบรรยากาศทางบวก
12. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

Smith and Tomlinson (1989, pp. 52-54) ได้ศึกษาปัจจัยที่สำคัญของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จและพบว่า ประกอบด้วย

1. การมีภาวะผู้นำและการบริหาร
2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู (หลักสูตร วิธีการ การจัดองค์การ การใช้ทรัพยากร และนโยบายของโรงเรียน)
3. มีบรรยากาศยอมรับซึ่งกันและกัน (ครูกับครู นักเรียนกับนักเรียน ครูกับนักเรียน ครูกับผู้ปกครอง เป็นต้น)
4. มีการสอนและมีข้อมูลย้อนกลับในทางบวกต่อนักเรียน ซึ่งผลจากการศึกษาที่สนะของบุคคลหรือสถาบันต่าง ๆ ดังกล่าว

สรุปได้ว่า ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน เป็นความสามารถในการดำเนินงานในโรงเรียนทั้งในการบริหาร และการอบรมสั่งสอนนักเรียนให้เป็นคนที่มีคุณลักษณะที่ดีโดยมีความรู้ลึก และการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ ที่พึงประสงค์ของสังคมโดยรวม มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม เห็นความสำคัญและคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในสังคม มีความสามารถในการควบคุมจิตใจตนเองได้ และมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษา

4. ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน (Solving problems) องค์กรต่าง ๆ หรือโรงเรียนย่อมมีรูปแบบในการบริหารงาน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ การกำหนดรูปแบบการบริหารงานภายในโรงเรียนนั้น แต่ละโรงเรียนจะมีการกำหนดรูปแบบให้เหมาะสมกับขนาดและภารกิจของโรงเรียน แต่ไม่ว่าจะมีรูปแบบการบริหารงานแบบใดก็ตาม ในการทำงานของโรงเรียน ย่อมประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ เป้าหมาย คือ การมุ่งถึงความสำเร็จสูงสุดที่เกิดจากการทำงาน บทบาทหน้าที่เป็นส่วนประกอบรองลงมา เพื่อร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ การประสานงานเป็นแนวทางของความร่วมมือในการปฏิบัติงานให้ชัดเจนและเกิดความเรียบร้อย กิจกรรม คือ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมาย การจัดการศึกษาในโรงเรียน เป็นการสร้างคนให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของบุคคลตามแนวทางที่เหมาะสม การบริหารและการจัดการในโรงเรียนจึงควรมีความยืดหยุ่นพอควร นับตั้งแต่หลักสูตร ควรปรับให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น สภาพของบุคลากรและทรัพยากรที่มีอยู่ การจัดวิชาต่าง ๆ สำหรับการเรียนการสอน รวมทั้งการจัดกิจกรรมในหลักสูตรและเสริมหลักสูตร ควรจัดให้เพียงพอและหลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับสนใจ ความต้องการ ความถนัดของนักเรียนจะช่วยเป็นแนวทางพัฒนาการเรียนรู้ การปรับตัว บุคลิกภาพของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม กฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ บางเรื่องเป็นสิ่งที่ล้าสมัยไม่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ควรมีการปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น การบริหารและการจัดการนั้น ผู้บริหารเป็นผู้มีส่วนสำคัญยิ่งในการดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพ เกิดความราบรื่นเรียบร้อยและเจริญก้าวหน้า ผู้บริหารจึงควรปฏิบัติตนให้เหมาะสม ไม่ควรใช้อำนาจหน้าที่ในทางเผด็จการ ไม่สมควรยึดกฎระเบียบโดยเคร่งครัด สิ่งใดที่จะเป็นอุปสรรคต่อการทำงานควรมีการยืดหยุ่นบ้าง แต่ต้องไม่ทำให้เสียผลประโยชน์หรือเป้าหมายขององค์กร ผู้บริหารควรเป็นผู้สร้างความไว้วางใจให้กับผู้ร่วมงานให้มีการยอมรับและมีความเอื้ออาทรต่อเพื่อนร่วมงาน ไม่ควรวางตัวเป็นผู้บังคับบัญชา แต่ควรวางตัวเสมือนเป็นเพื่อนร่วมงาน เพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างซึ่งกันและกัน ควรมีการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การยกย่องชมเชย หรือการให้รางวัลในบางโอกาส พยายามสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้เกิดความเป็นมิตร ให้ความร่วมมือร่วมใจแก่บุคลากรทุกฝ่าย ย่อมก่อให้เกิดประสิทธิผลในโรงเรียนได้

Robertshaw, Mecca and Mecrick (1978, p. 4) กล่าวถึงหน้าที่เบื้องต้น 4 ประการของการแก้ปัญหา ได้แก่

1. การนิยามปัญหา
2. การกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา

3. การประเมินทางเลือกในการแก้ปัญหา

4. การปฏิบัติทางเลือกนั้น ๆ

Sayles (1979, pp. 22-23) ให้ความเห็นว่า ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นผลมาจากการที่ผู้บริหารตัดสินใจ การแก้ปัญหาเป็นกระบวนการของความคิดอย่างมีเหตุผลที่สามารถพัฒนาทักษะได้จากการฝึกอบรมการแก้ปัญหาในองค์กร มีขั้นตอนอย่างน้อย 3 ขั้นตอน คือ

1. การวิเคราะห์ปัญหา
2. การอบรมและการวิเคราะห์ข้อมูล
3. การตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาและการนำไปใช้

Glickman (1990, p. 308) กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน การที่โรงเรียนจะมีประสิทธิผลนั้น ปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาในโรงเรียน ทั้งนี้เพราะโรงเรียนประกอบด้วยคนหลายกลุ่มหลายฝ่ายในการทำงานร่วมกัน ความขัดแย้งทางความคิดอาจเกิดขึ้นได้

Dessler (1996, p. 68) กล่าวว่า ประสิทธิภาพขององค์กร คือ ความสามารถในการปรับตัวเพื่อการเปลี่ยนแปลงและการแก้ไขปัญหที่องค์กรกำลังเผชิญอยู่ คือ การอยู่รอด ดังนั้น ตัวแปรที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่ ความสามารถในการปรับตัวและความสามารถในการแก้ปัญหา

สรุปได้ว่า ความสามารถในการแก้ปัญหภายในโรงเรียน เป็นความสามารถของผู้บริหารและครูในโรงเรียนร่วมมือกันในการแก้ปัญหต่าง ๆ ทั้งด้านการเรียนการสอน การปกครองนักเรียน และงานรับผิดชอบอื่น ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้จนบรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียน

ดังนั้น การประเมินประสิทธิผลของโรงเรียน คือ การดำเนินการอย่างมีหลักการโดยวิธีการที่เชื่อถือได้ เป็นการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนทั้งระบบ เพื่อให้ทราบว่าการปฏิบัติการกิจของโรงเรียนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่ โดยประเมินประสิทธิผลใน 4 ด้าน คือ ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวก ด้านความสามารถในการปรับตัว และด้านความสามารถในการแก้ปัญหา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ชูศรี ถนอมกิจ (2550) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี จำนวน 360 คน ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของ

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ขนาดสถานศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษา โดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันในระดับมาก ยกเว้น ด้านงานพัฒนา แหล่งเรียนรู้สัมพันธ์กับโรงเรียนขนาดเล็กในระดับปานกลาง

อานูชิต แก้วท่า (2550) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ เป็นผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำนวน 156 คน ผลการศึกษาพบว่า 1) พฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) พฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กรรณา บุญแก้ว (2552) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอวังสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารงานวิชาการ จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์สอนของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการเมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์สอนของครูแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ประสิทธิผลของโรงเรียน เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์สอนของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก 4) ประสิทธิผลของโรงเรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการสอนของครูด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) 5) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

ดวงสมร สำราญเจริญ (2552, หน้า 134-136) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุบลราชธานี เขต 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการในระดับมาก และมีพฤติกรรมเป็นผู้นำทางการเปลี่ยนแปลงในระดับมากเช่นกัน ด้านประสิทธิผลของการจัดการศึกษา ด้านความสามารถด้านปรับตัวของสถานศึกษา ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา และความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากร ในทุกด้านมีประสิทธิผลในระดับมาก และผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุบลราชธานี เขต 3

มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันในระดับสูงมาก ซึ่งมีค่าเท่ากับ .89

วรรณเพ็ญ พิสุทธิพงษ์ (2553) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนใน อำเภอเขาค้อ จังหวัด พิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนใน อำเภอเขาค้อ จังหวัด พิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่การบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์การสอนมากและครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุประวีญ โปรงจันทิก (2553) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการบริหารของผู้บริหารกับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า 1) บทบาทการบริหารของผู้บริหารกับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรีอยู่ในระดับมาก ได้แก่ บทบาทในการเสริมสร้าง บทบาทในการดำเนินการ บทบาทในการหล่อหลอม และบทบาทในการเปลี่ยนแปลง พัฒนา ตามลำดับ 2) ประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรีอยู่ในระดับมากทุกด้าน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการบริหารของผู้บริหารกับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรีอยู่ในระดับปานกลาง และมีทิศทางเชิงบวก โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โสภา วงษ์นาคเพ็ชร (2553) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษา เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์โดยรวมในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อ่อนตา พรหมมะจิต (2553) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารการศึกษา กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดแผนกศึกษาธิการแขวงไซยบุรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดแผนกศึกษาธิการแขวงไซยบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิผลของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารการศึกษา กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดแผนกศึกษาธิการแขวงไซยบุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทุกด้าน 4) การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร

โรงเรียนสังกัดแผนกศึกษาธิการแขวงไซบุรี โดยรวม จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ขนาดของโรงเรียน และเขตพื้นที่การศึกษา พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5) การเปรียบเทียบประสิทธิผลของโรงเรียนโดยรวม จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ขนาดของโรงเรียน และเขตพื้นที่การศึกษา พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

น้อมจิตร แก้วประทีป (2554) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานกับประสิทธิผลของโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารงานของโรงเรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การสอนของครู โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การสอนของครู แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ประสิทธิภาพของโรงเรียน เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การสอนของครู โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 4) ประสิทธิภาพของโรงเรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การสอนของครูด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอวังน้ำเย็น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน โดยรวมมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กมล นามเทวี (2555) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตจอมทองสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ในภาพรวมพบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน พบว่าผู้บริหารที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี กับผู้บริหารและครูที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน ส่วนประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี กับผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไปมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ (2555) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารสถานศึกษากับ ประสิทธิภาพของโรงเรียน ในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารสถานศึกษา และ 2) ประสิทธิภาพของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของโรงเรียน ในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่าโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยต่างประเทศ

Piercy (1990) ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูปฏิบัติการในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในรัฐอิลลินอยส์ เกี่ยวกับกิจกรรมทางด้านวิชาการที่ทดลองใช้ในโรงเรียนในระหว่างปี ค.ศ. 1988-1989 จากการศึกษาเปรียบเทียบครูที่ให้ความสำคัญในกิจกรรมทางด้านวิชาการต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตร นักเรียน ชุมชน และผู้ร่วมงาน พบว่า ครูปฏิบัติการสอนที่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมเกี่ยวกับหลักสูตร นักเรียนและผู้ร่วมงาน มีความคิดเห็นว่าตนเองประสบผลสำเร็จมากกว่าครูปฏิบัติการสอนที่ไม่ได้เน้นความสำคัญในด้านนี้

Spirito (1990) ทำการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของครูใหญ่ในฐานะผู้บริหารงานทางด้านวิชาการของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในรัฐแคลิฟอร์เนียที่มีผลต่อความสำเร็จทางวิชาการของนักเรียน ได้ผลที่น่าสนใจอย่างหนึ่งว่าการพัฒนาบุคลากรของครูใหญ่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของนักเรียน

Goodhart (1991) ได้ศึกษาลักษณะของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐที่มีประสิทธิภาพในด้านวิชาการ ซึ่งทำการวิเคราะห์โดยศึกษาผลผลิตทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านผลสัมฤทธิ์ทางด้านวิชาการ ความสำเร็จของโรงเรียนและประสิทธิภาพของการวัดผล พบว่า ความเป็นผู้นำในด้านการจัดการของผู้บริหาร ความมีคุณธรรมจริยธรรมของครูปฏิบัติการสอน และความเป็นหนึ่งเดียวของสถานศึกษา มีความสำคัญต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนและส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพซึ่งกันและกัน

Bobbett (1992) ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบบรรยากาศทางด้านวิชาการ ในโรงเรียนที่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาที่ถือว่ามีความพออยู่ในเกณฑ์ดี จำนวน 9 โรงเรียน พบว่า ระบบการบริหารงานในโรงเรียนที่ชัดเจน มีส่วนสำคัญในการเพิ่มบรรยากาศที่ดีในโรงเรียน ครูปฏิบัติการสอนในโรงเรียนเหล่านี้มีความเป็นอิสระในการตัดสินใจสูง นักเรียนได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเต็มที่

Yamada (2000) ได้ทำการวิจัยถึงความรับผิดชอบ และสมรรถภาพการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เมืองเฟส โน รัฐแคลิฟอร์เนีย พบว่า ความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนขึ้นอยู่กับ 1) เตรียมการในด้านการศึกษา 2) ประสิทธิภาพในการบริหาร 3) เพศ 4) จำนวนครั้งในการนิเทศผู้ร่วมงาน และ 5) ขนาดของโรงเรียน ส่วนสมรรถภาพของผู้บริหารในการเป็นผู้นำทางวิชาการขึ้นอยู่กับ 1) เพศ 2) การเตรียมการในด้านการศึกษา 3) ประสิทธิภาพในการบริหาร

4) จำนวนครั้งในการนิเทศผู้ร่วมงาน และ 5) ขนาดของโรงเรียน ในการศึกษายังพบว่า มหาวิทยาลัย และโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาควรจะได้มีโปรแกรมการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา ในขอบข่ายของภาวะผู้นำวิชาการ ซึ่งสามารถตัดตติใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเป็นผู้นำทางวิชาการ แก่ครูผู้สอนได้ รวมทั้งสามารถประเมินผลเพื่อช่วยเหลือคณะครูในฐานะผู้นำทางวิชาการที่มี ประสิทธิภาพ

Person (1993) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วม กับการรับรู้ ประสิทธิภาพของสถาบันวิทยาลัยชุมชนในรัฐนอร์ทแคโรไลนา โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็น ผู้บริหาร คณะครู และเจ้าหน้าที่ในวิทยาลัย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์อย่างมี นัยสำคัญกับประสิทธิผล และพบว่าระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของผู้บริหาร ไม่มีผลต่อการรับรู้ ในประสิทธิผลของวิทยาลัย

ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของสถานศึกษา จำเป็นต้องมี ทักษะในการบริหารงานด้านวิชาการ ซึ่งถือเป็นหัวใจของการบริหารงานการศึกษา โดยต้องพัฒนา ตนเองให้เป็นผู้นำทางวิชาการ สามารถอำนวยความสะดวกด้านการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร ด้านวัดผลประเมินผล ด้านนิเทศการศึกษา เพื่อทำให้เกิดประสานทั้งการบริหาร และการสอน อย่างเป็นระบบ ซึ่งจะส่งผลทำให้โรงเรียนมีคุณภาพ ประสิทธิภาพสูงขึ้น และเกิดประสิทธิผล

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินตามขั้นตอนของระเบียบวิธีการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การหาคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูโรงเรียนในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ปีการศึกษา 2559 รวมทั้งสิ้น 242 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ปีการศึกษา 2559 ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607-609) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารวมทั้งสิ้น 148 คน จากนั้นจึงดำเนินการสุ่มตัวอย่างจากประชากรโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามขนาดโรงเรียนเทียบกับเกณฑ์ แล้วนำมาคำนวณหาสัดส่วน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างครูโรงเรียนในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ
อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด จำแนกตามโรงเรียน

โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. คลองใหญ่วิทยาคม	60	36
2. อนุบาลวัดคลองใหญ่	36	22
3. บ้านหนองม่วง	7	4
4. บ้านคลองจาก	26	17
5. บ้านโคกทราย	7	5
6. บ้านคลองมะขาม	28	17
7. บ้านคลองมะนาว	7	5
8. บ้านตาหนัก	7	5
9. บ้านเนินตาล	25	15
10. บ้านไม้รูด	21	12
11. บ้านหาดเล็ก	13	8
12. วัดห้วงโสม	4	2
รวม	242	148

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบ มาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยมีระดับการปฏิบัติแบ่งเป็น 5 ระดับ ประกอบด้วย มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามแนวคิดของ Likert แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยพัฒนาเครื่องมือมาจากแบบสอบถามของอานูชิต แก้วท่า (2550, หน้า 106) จำนวน 30 ข้อ แยกเป็น 4 ด้าน คือ

1. งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 7 ข้อ
2. งานการเรียนการสอน 8 ข้อ
3. งานวัดผลและประเมินผล 8 ข้อ
4. งานนิเทศการศึกษา 7 ข้อ

โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ดังนี้

ระดับการปฏิบัติมากที่สุด	มีค่าระดับคะแนน 5
ระดับการปฏิบัติมาก	มีค่าระดับคะแนน 4
ระดับการปฏิบัติปานกลาง	มีค่าระดับคะแนน 3
ระดับการปฏิบัติน้อย	มีค่าระดับคะแนน 2
ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด	มีค่าระดับคะแนน 1

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน โดยผู้วิจัยพัฒนาเครื่องมือวัดประสิทธิผลโรงเรียนที่มีชื่อว่า “Index of perceived organizational effectiveness” (IPOE) ของ Hoy and Miskel (1991, p. 400) และปรับปรุงเครื่องมือวัดประสิทธิผลโรงเรียนของหุมพล เปี่ยมศรี (2545, หน้า 95-107) จำนวน 25 ข้อ แยกเป็น 4 ด้าน คือ

1. ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 7 ข้อ
2. ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 7 ข้อ
3. ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน 5 ข้อ
4. ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน 6 ข้อ

โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ดังนี้

ประสิทธิผลโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด	มีค่าระดับคะแนน 5
ประสิทธิผลโรงเรียนอยู่ในระดับมาก	มีค่าระดับคะแนน 4
ประสิทธิผลโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง	มีค่าระดับคะแนน 3
ประสิทธิผลโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย	มีค่าระดับคะแนน 2
ประสิทธิผลโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด	มีค่าระดับคะแนน 1

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการเรียนการสอน ด้านวัดผลและประเมินผล และด้านนิเทศการศึกษา เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับ เนื้อหาที่จะนำมาสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาแนวคิด และทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียนตามแนวคิดของ Mott (1972, p. 389) ทั้ง 4 ด้าน คือ ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ความสามารถ

ในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับ เนื้อหาที่จะนำมาสร้างแบบสอบถาม

3. นำแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลต่าง ๆ มาสร้างแบบสอบถามเป็น 2 ตอน คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และแบบสอบถาม ประสิทธิภาพผลของโรงเรียน

4. ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการทำแบบสอบถาม เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิภาพผลของโรงเรียน เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ของ Likert (1967)

5. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอประธานที่ปรึกษางานนิพนธ์ พิจารณาและเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความชัดเจนของภาษาในข้อคำถาม และครอบคลุม เนื้อหา เพื่อพิจารณาหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามมา ปรับปรุงแก้ไขคำถามตามข้อเสนอแนะ แล้วนำเสนอประธานที่ปรึกษางานนิพนธ์เพื่อพิจารณา ความสมบูรณ์อีกครั้ง

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไข ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน พิจารณา ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง ข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item objective congruence: IOC) โดยใช้เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ .67 ขึ้นไป โดยมีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ให้ตรวจแบบสอบถาม มีดังนี้

6.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิมสวัสดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

6.2 ดร.สมชาย อรุณชัยญา รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และอาจารย์พิเศษภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

6.3 ดร.สุกิจ โพธิ์ศิริกุล ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านค่าย จังหวัดระยอง และอาจารย์พิเศษภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ นำเสนอต่อ และอาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเป็นขั้นตอนสุดท้ายก่อนนำไปทดลอง ใช้ต่อไป

7. การทดสอบค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ดำเนินการดังนี้

7.1 นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงสมบูรณ์แล้ว นำไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นครูโรงเรียนในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ อำเภอลองใหญ่

จังหวัดตราด จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบ Pearson (Pearson's product-moment correlation coefficient) โดยแบบสอบถามที่วัดการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .31-.86 ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้ และสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงได้ทั้งหมด 30 ข้อ สำหรับแบบสอบถามวัดประสิทธิผลของโรงเรียน มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .36-.72 ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้ และสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงได้ทั้งหมด 25 ข้อ

7.2 นำแบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้ ตามข้อ 7.1 มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของ Cronbach (1990, pp. 202-204) โดยแบบสอบถามที่วัดการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 และแบบสอบถามที่วัดประสิทธิผลของโรงเรียน ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95

7.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วเสนอคณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้าย และนำไปจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้เก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ คือ

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากภาควิชาการบริหารศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้บริหารโรงเรียนในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ อำเภอลองใหญ่ จังหวัดตราด เพื่อขออนุญาตใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย
2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการส่งและรับคืนด้วยตนเอง เป็นจำนวน 148 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนแล้ว ผู้วิจัยคัดเลือกแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์มาใช้วิเคราะห์ต่อไป จำนวน 148 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
2. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัสให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อ และบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมประยุกต์ทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์

3. นำผลการคำนวณมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาต่อไป
เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามและการแปลความหมายของคะแนนกำหนดได้ โดยแบ่ง
ออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)
5 ระดับ ของ Likert (1967, p. 247) โดยการแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์สำหรับ
วัดระบบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนน
เป็นตัวชี้วัด โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว, 2535, หน้า 23-24)

4.51-5.00 หมายถึง มีการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย

1.51-1.50 หมายถึง มีการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่
จังหวัดตราด โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) วิเคราะห์คะแนนโดยรวมและ
รายด้าน โดยวิธีการแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์สำหรับวัดประสิทธิผลของ
โรงเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนเป็นตัวชี้วัด โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด
และบุญส่ง นิลแก้ว, 2535, หน้า 23-24)

4.51-5.00 หมายถึง มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีประสิทธิผลอยู่ในระดับน้อย

1.51-1.50 หมายถึง มีประสิทธิผลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เกณฑ์การแปลความหมายของระดับความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปร (Cohen,
1988, p. 238 cited in Runyon, 1996, p. 238)

ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า	ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับ
อยู่ระหว่าง -.29 ถึง -.10 หรือ .10 ถึง .29	ระดับต่ำ
อยู่ระหว่าง -.49 ถึง -.30 หรือ .30 ถึง .49	ระดับปานกลาง
อยู่ระหว่าง -1.00 ถึง -.50 หรือ .50 ถึง 1.00	ระดับสูง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมประยุกต์ทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับคำถามในการวิจัย และการทดสอบสมมติฐาน ดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด เป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม โดยใช้สถิติค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ข้อมูลตอนที่ 1 วิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม โดยใช้สถิติค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ข้อมูลตอนที่ 2 วิเคราะห์ประสิทธิผลของโรงเรียน เป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม โดยใช้สถิติค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ข้อมูลตอนที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยใช้วิธีการของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับ ประสิทธิภาพของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ผู้วิจัยนำเสนอ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สัญลักษณ์ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการเสนอผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นอย่างมีนัยสำคัญ
r	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
df	แทน	ชั้นแห่งความอิสระ
X	แทน	การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
X_1	แทน	การบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
X_2	แทน	การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน
X_3	แทน	การบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผล
X_4	แทน	การบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษา
Y	แทน	ประสิทธิภาพของโรงเรียน
Y_1	แทน	ประสิทธิภาพของโรงเรียนด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
Y_2	แทน	ประสิทธิภาพของโรงเรียนด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก

- Y_3 แทน ประสิทธิภาพของโรงเรียนด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยน และพัฒนาโรงเรียน
- Y_4 แทน ประสิทธิภาพของโรงเรียนด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายใน โรงเรียน

ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด โดยรวม และรายด้าน

การบริหารงานวิชาการ	$n = 148$		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	SD		
1. ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	4.25	0.64	มาก	4
2. ด้านการเรียนการสอน	4.33	0.63	มาก	1
3. ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.29	0.66	มาก	2
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.28	0.71	มาก	3
รวม	4.29	0.66	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด โดยรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการเรียนการสอน ด้านการวัดผล และประเมินผล ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	<i>n</i> = 148		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. ผู้บริหารมีการจัดเอกสารหลักสูตรเพื่อแนะนำให้ครู ใช้หลักสูตรคู่มือครู และจัดกิจกรรมประกอบการเรียน การสอนให้ตรงตามจุดประสงค์ของหลักสูตร	4.26	0.71	มาก	4
2. ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้ครูจัดทำตารางวิเคราะห์ หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ย่อยเป็นรายสาระ การเรียนรู้	4.17	0.67	มาก	7
3. ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดหลักสูตรให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่น	4.33	0.78	มาก	1
4. ผู้บริหารมีการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็น แหล่งเรียนรู้เพื่อเป็นการเสริมกิจกรรมในหลักสูตร	4.27	0.78	มาก	3
5. ผู้บริหารมีการส่งเสริมการจัดประชุมแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร	4.23	0.80	มาก	5
6. ผู้บริหารมีการติดตามกำกับให้ครูในโรงเรียน ใช้หลักสูตรได้ตรงตามจุดมุ่งหมาย	4.22	0.79	มาก	6
7. ผู้บริหารมีการจัดให้มีการประเมินการนำหลักสูตร ไปใช้ในโรงเรียน	4.27	0.72	มาก	2
รวม	4.25	0.75	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้โดยรวมและรายข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดหลักสูตรให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่น ผู้บริหารมีการจัดให้มีการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน และผู้บริหารมีการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อเป็นการเสริมกิจกรรมในหลักสูตรตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้ครูจัดทำตารางวิเคราะห์หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ย่อยเป็นรายละเอียดรายสาระการเรียนรู้

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ด้านการเรียนการสอน

ด้านการเรียนการสอน	<i>n</i> = 148		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. ผู้บริหารมีการประชุมครูเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อมอบหมายงานวิชาการ	4.53	0.64	มากที่สุด	1
2. ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอน โดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ และฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม	4.34	0.77	มาก	3
3. ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ คิดค้น และผลิตสื่อ เพื่อนำไปประกอบการเรียนการสอน	4.28	0.76	มาก	7
4. ผู้บริหารมีการสนับสนุนการจัดสภาพห้องเรียน ให้เอื้อต่อการเรียนการสอน	4.34	0.77	มาก	3
5. ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ภายใน และภายนอกโรงเรียน เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน	4.24	0.76	มาก	8
6. ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูสอนซ่อมแก่นักเรียนที่เรียนช้า เพื่อพัฒนาการเรียน	4.34	0.76	มาก	2

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ด้านการเรียนการสอน	<i>n</i> = 148		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
7. ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูสอนเสริมนักเรียนที่เรียนเก่ง เพื่อพัฒนาการเรียน	4.31	0.70	มาก	5
8. ผู้บริหารมีการควบคุม ดูแล ติดตาม ให้ครูดำเนินการสอน ให้สอดคล้องกับหลักสูตรและเป็นไปตามตารางสอน	4.29	0.81	มาก	6
รวม	4.33	0.75	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอลองใหญ่ จังหวัดตราด ด้านงานการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ผู้บริหารมีการประชุมครูเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อมอบหมายงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการประชุมครูเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนเพื่อมอบหมายงานวิชาการ ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูสอนซ่อมนักเรียนที่เรียนช้าเพื่อพัฒนาการเรียน และผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอน โดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ และฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม และผู้บริหารมีการสนับสนุนการจัดสภาพ ห้องเรียน ให้เอื้อต่อการเรียนการสอน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดหาวัสดุอุปกรณ์ คิดค้น และผลิตสื่อ เพื่อนำไปประกอบการเรียนการสอน

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารงานวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอลองใหญ่
จังหวัดตราด ด้านงานการวัดผลและประเมินผล

ด้านงานการวัดผลและประเมินผล	<i>n</i> = 148		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. ผู้บริหารมีการวางแผนเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ร่วมกับครูและฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	4.24	0.78	มาก	7
2. ผู้บริหารมีการแนะนำครูให้ทำการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ให้เป็นไปตามแนวทางของหลักสูตร	4.26	0.78	มาก	6
3. ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้ครูจัดทำข้อสอบ ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.22	0.79	มาก	8
4. ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้ครูดำเนินการวัดผลและ ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ให้ครบทุกด้าน	4.27	0.73	มาก	5
5. ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูร่วมมือกันพัฒนา เครื่องมือวัดคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณภาพ	4.39	0.70	มาก	1
6. ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ของนักเรียนตามสภาพจริง	4.34	0.70	มาก	2
7. ผู้บริหารมีการกระตุ้นให้ครูวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ของนักเรียนให้เป็นไปตามปฏิทินปฏิบัติงาน	4.30	0.77	มาก	4
8. ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้ครูนำผลการประเมินของ นักเรียนมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอนของครู	4.32	0.78	มาก	3
รวม	4.29	0.75	มาก	

จากตารางที่ 5 พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน
ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอลองใหญ่ จังหวัดตราด ด้านงานการวัดผลและประเมินผล โดยรวม
และรายข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่
ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูร่วมมือกันพัฒนาเครื่องมือวัดคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณภาพ ผู้บริหาร
มีการส่งเสริมให้ครูวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามสภาพจริง และผู้บริหาร
มีการสนับสนุนให้ครูนำผลการประเมินของนักเรียนมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอน

ของครู ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้ครูจัดทำข้อสอบที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอลองใหญ่ จังหวัดตราด ด้านการนิเทศการศึกษา

ด้านการนิเทศการศึกษา	<i>n</i> = 148		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. ผู้บริหารมีการประชุมครูเพื่อให้ทราบจุดมุ่งหมายและแนวทางในการปฏิบัติงานนิเทศการสอนของโรงเรียน	4.38	0.75	มาก	1
2. ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศการสอนของโรงเรียน	4.33	0.78	มาก	2
3. ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศการสอนของโรงเรียน	4.28	0.82	มาก	3
4. ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูไปศึกษาดูงานการสอนของครูต้นแบบหรือครูที่เชี่ยวชาญการสอน	4.25	0.80	มาก	5
5. ผู้บริหารมีการร่วมมือกับศึกษานิเทศก์กำกับ ดูแลนิเทศครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อดำเนินการปรับปรุงการเรียนการสอน	4.24	0.86	มาก	7
6. ผู้บริหารมีการจัดหาเอกสารหรือความรู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการให้ครูได้พัฒนาตนเอง เพิ่มพูนความรู้ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	4.25	0.83	มาก	6
7. ผู้บริหารมีการยกย่อง ชมเชยให้กำลังใจครูในการปรับปรุงผลงาน หรือแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอน	4.27	0.82	มาก	4
รวม	4.29	0.80	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอลองใหญ่ จังหวัดตราด ด้านงานการนิเทศการศึกษา โดยรวมและรายข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่

ผู้บริหารมีการประชุมครูเพื่อให้ทราบจุดมุ่งหมายและแนวทางในการปฏิบัติงานนิเทศการสอนของโรงเรียน ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศการสอนของโรงเรียน และผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศการสอนของโรงเรียนตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการร่วมมือกับศึกษานิเทศก์กำกับ ดูแลนิเทศครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อดำเนินการปรับปรุงการเรียนการสอน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด โดยรวมและรายด้าน

ประสิทธิผลของโรงเรียน	n = 148		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	SD		
1. ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	4.18	0.64	มาก	4
2. ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก	4.23	0.67	มาก	3
3. ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน	4.29	0.66	มาก	2
4. ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน	4.36	0.68	มาก	1
รวม	4.27	0.66	มาก	

จากตารางที่ 7 พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด โดยรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้าน ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก และด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงตามลำดับ

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ประสิทธิภาพของโรงเรียน
ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ด้านความสามารถในการผลิต
นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนสูง	<i>n</i> = 148		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. นักเรียนระดับชั้นสูงสุดสามารถสอบเข้าเรียนต่อ ในสถานศึกษาอื่นได้เพิ่มจากปีที่ผ่านมา	4.14	0.74	มาก	5
2. นักเรียนชั้นสูงสุดของโรงเรียนเรียนจบตามหลักเกณฑ์ ของหลักสูตร	4.30	0.71	มาก	1
3. ผลของการส่งนักเรียนเข้าแข่งขันด้านวิชาการดีขึ้น จากรอบปีที่ผ่านมา	4.19	0.78	มาก	3
4. นักเรียนได้ปฏิบัติตามกิจกรรมตามความต้องการ ความสนใจ ความถนัด และความสามารถ	4.23	0.74	มาก	2
5. นักเรียนมีความรู้เท่าทันต่อเหตุการณ์และ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมตามสถานการณ์ปัจจุบัน	4.12	0.79	มาก	6
6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงกว่าเกณฑ์ ที่โรงเรียนกำหนด	4.11	0.76	มาก	7
7. โรงเรียนจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.16	0.77	มาก	4
รวม	4.18	0.75	มาก	

จากตารางที่ 8 พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่
จังหวัดตราด ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โดยรวมและ
รายข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่
นักเรียนชั้นสูงสุดของโรงเรียนเรียนจบตามหลักเกณฑ์ของหลักสูตร นักเรียนได้ปฏิบัติตามกิจกรรม
ตามความต้องการความสนใจ ความถนัด และความสามารถ และผลของการส่งนักเรียนเข้าแข่งขัน
ด้านวิชาการดีขึ้นจากรอบปีที่ผ่านมา ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนของผู้เรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ประสิทธิภาพของโรงเรียน
ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอกลองใหญ่ จังหวัดตราด ด้านความสามารถในการพัฒนา
นักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก

ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียน ให้มีทัศนคติทางบวก	<i>n</i> = 148		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเอง ในทุก ๆ ด้าน	4.16	0.85	มาก	6
2. นักเรียนอยู่ร่วมกันด้วยวิถีแห่งประชาธิปไตย	4.35	0.72	มาก	1
3. นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน	4.25	0.81	มาก	3
4. นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ ของโรงเรียน	4.29	0.69	มาก	2
5. นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง	4.11	0.84	มาก	7
6. โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรได้อย่างเพียงพอ ต่อความต้องการของผู้เรียน	4.22	0.68	มาก	4
7. นักเรียนให้ความสนใจใฝ่รู้และมีความกระตือรือร้น ต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน	4.20	0.76	มาก	5
รวม	4.23	0.76	มาก	

จากตารางที่ 9 พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอกลองใหญ่
จังหวัดตราด ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก โดยรวมและรายข้อ
มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ นักเรียน
อยู่ร่วมกันด้วยวิถีแห่งประชาธิปไตย นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ของโรงเรียน
และนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด
คือ นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ประสิทธิภาพของโรงเรียน
ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอกลองใหญ่ จังหวัดตราด ด้านความสามารถ
ในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน

ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน	<i>n</i> = 148		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. ครูพัฒนางานด้านต่าง ๆ ได้บรรลุผลตรงตามวิสัยทัศน์พันธกิจ และเป้าประสงค์ของโรงเรียน	4.31	0.76	มาก	2
2. ครูปรับปรุง พัฒนาวิธีการสอนหรือพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน	4.32	0.72	มาก	1
3. ครูนำผลจากการวัดผลและประเมินผลมาวางแผน พัฒนา เพื่อจัดกิจกรรมให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น	4.29	0.72	มาก	4
4. เรียนจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	4.30	0.77	มาก	3
5. โรงเรียนจัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	4.25	0.75	มาก	5
รวม	4.29	0.74	มาก	

จากตารางที่ 10 พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอกลองใหญ่ จังหวัดตราด ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน โดยรวมและรายข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ครูปรับปรุง พัฒนาวิธีการสอนหรือพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน ครูพัฒนางานด้านต่าง ๆ ได้บรรลุผลตรงตามวิสัยทัศน์พันธกิจ และเป้าประสงค์ของโรงเรียน และเรียนจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนจัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ประสิทธิภาพของโรงเรียน
ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอกลองใหญ่ จังหวัดตราด ด้านความสามารถ
ในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน	<i>n</i> = 148		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. ผู้บริหารเป็นผู้ประสานงานให้ภาระงานสำเร็จตามเป้าหมาย	4.36	0.73	มาก	3
2. ผู้บริหารมีความยืดหยุ่นเพื่อรักษาผลประโยชน์หรือเป้าหมายของโรงเรียน	4.35	0.75	มาก	5
3. ผู้บริหารให้การยอมรับและมีความเอื้ออาทรต่อผู้ร่วมงาน	4.36	0.74	มาก	4
4. ผู้บริหารพยายามสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ร่วมงานในโอกาสอันควร	4.30	0.77	มาก	6
5. ผู้บริหารและครูปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของโรงเรียนเป็นสำคัญ	4.39	0.74	มาก	2
6. ผู้บริหารใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน	4.43	0.75	มาก	1
รวม	4.36	0.75	มาก	

จากตารางที่ 11 พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอกลองใหญ่ จังหวัดตราด ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน โดยรวมและรายข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารและครูปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของโรงเรียนเป็นสำคัญและผู้บริหารเป็นผู้ประสานงานให้ภาระงานสำเร็จตามเป้าหมาย ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีความยืดหยุ่นเพื่อรักษาผลประโยชน์หรือเป้าหมายของโรงเรียน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด

ตารางที่ 12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด

การบริหารงานวิชาการ	ประสิทธิผลของโรงเรียน									
	Y_1		Y_2		Y_3		Y_4		Y	
	r	p	r	p	r	p	r	p	r	p
X_1	.72**	.00	.78**	.00	.77**	.00	.76**	.00	.82**	.00
X_2	.78**	.00	.82**	.00	.80**	.00	.85**	.00	.88**	.00
X_3	.81**	.00	.82**	.00	.83**	.00	.82**	.00	.88**	.00
X_4	.82**	.00	.85**	.00	.83**	.00	.84**	.00	.90**	.00
X	.83**	.00	.86**	.00	.85**	.00	.86**	.00	.92**	.00

** $p < .01$

จากตารางที่ 12 พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน ได้แก่ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน และด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ปีการศึกษา 2559 จำนวน 148 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบ่งออกเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .31-.86 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 และแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .36-.72 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาคำตอบในการศึกษาค้นคว้า และทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) แล้วทำการแปลผลและนำเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า สรุปสาระสำคัญของการศึกษาได้ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ โดยรวมและรายข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดหลักสูตรให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่น ผู้บริหารมีการจัดให้มีการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน และผู้บริหารมีการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อเป็นการเสริมกิจกรรมในหลักสูตร ตามลำดับ

ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้ครูจัดทำตารางวิเคราะห์หลักสูตร และแผนการจัดการเรียนรู้ย่อยเป็นรายละเอียดการเรียนรู้อย่างละเอียด

1.2 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ด้านงานการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ผู้บริหารมีการประชุมครูเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนเพื่อมอบหมายงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการประชุมครูเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนเพื่อมอบหมายงานวิชาการ ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูสอนซ่อมให้นักเรียนที่เรียนช้าเพื่อพัฒนาการเรียน และผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอน โดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ และฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม และผู้บริหารมีการสนับสนุนการจัดสภาพ ห้องเรียน ให้เอื้อต่อการเรียนการสอนตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดทำวัสดุอุปกรณ์ คิดค้น และผลิตสื่อเพื่อนำไปประกอบการเรียนการสอน

1.3 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ด้านงานการวัดผลและประเมินผล โดยรวมและรายข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูร่วมมือกันพัฒนาเครื่องมือวัดคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณภาพ ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูวัดผลและประเมินผลการเรียนของนักเรียนตามสภาพจริง และผู้บริหารมีการสนับสนุนให้ครูนำผลการประเมินของนักเรียนมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอนของครู ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้ครูจัดทำข้อสอบที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้อย่างละเอียด

1.4 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ด้านงานการนิเทศการศึกษา โดยรวมและรายข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการประชุมครูเพื่อให้ทราบจุดมุ่งหมายและแนวทางในการปฏิบัติงานนิเทศการสอนของโรงเรียน ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศการสอนของโรงเรียน และผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศการสอนของโรงเรียนตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการร่วมมือกับศึกษานิเทศก์กำกับ ดูแล นิเทศครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อดำเนินการปรับปรุงการเรียนการสอน

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความสามารถ

ในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก และด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ประสิทธิภาพผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โดยรวมและรายข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ นักเรียนชั้นสูงสุดของโรงเรียนเรียนจบตามหลักเกณฑ์ของหลักสูตร นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมตามความต้องการ ความสนใจ ความถนัด และความสามารถ และผลของการส่งนักเรียนเข้าแข่งขันด้านวิชาการดีขึ้นจากรอบปีที่ผ่านมา ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด

2.2 ประสิทธิภาพผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก โดยรวมและรายข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ นักเรียนอยู่ร่วมกันด้วยวิถีแห่งประชาธิปไตย นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ของโรงเรียน และนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

2.3 ประสิทธิภาพผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน โดยรวมและรายข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ครูปรับปรุง พัฒนาวิธีการสอนหรือพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน ครูพัฒนางานด้านต่าง ๆ ได้บรรลุผลตรงตามวิสัยทัศน์พันธกิจ และเป้าประสงค์ของโรงเรียน และเรียนจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนจัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

2.4 ประสิทธิภาพผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน โดยรวมและรายข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารและครูปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของโรงเรียนเป็นสำคัญ และผู้บริหารเป็นผู้ประสานงานให้ภาระงานสำเร็จตามเป้าหมาย ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีความยืดหยุ่นเพื่อรักษาผลประโยชน์หรือเป้าหมายของโรงเรียน

3. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน
ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

ในการอภิปรายผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยกล่าวถึงประเด็นสำคัญจากการศึกษา
ที่ค้นพบตามความมุ่งหมายและสมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลการศึกษการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในเขต
เศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ
ผู้บริหารโรงเรียนตระหนักดีว่า การบริหารงานวิชาการที่ดีย่อมมีผลทำให้การจัดการเรียนการสอน
เป็นไปอย่างมีคุณภาพ บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการบริหารโรงเรียน นั่นคือ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนดีขึ้น ที่สำคัญการบริหารงานวิชาการนับเป็นภารกิจหลักที่สำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียน
จะต้องดำเนินการเป็นอันดับแรก และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะการใช้กลยุทธ์และเทคนิค
วิธีการที่มารจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสามารถและความสำเร็จของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งหน่วยงาน
ต้นสังกัดจะต้องกำหนดนโยบายที่จะพัฒนาผู้บริหารทุกคนด้วยการอบรมก่อนเข้าสู่ตำแหน่ง
เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถปฏิบัติงานวิชาการในด้านการบริหารหลักสูตรและการนำ
หลักสูตรไปใช้ การจัดการเรียนการสอน การนิเทศติดตามการวัดและประเมินผลบุคลากร
ในโรงเรียนให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจ ในการปฏิบัติงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้อง
กับผลงานวิจัยของอานูชิต แก้วก่า (2550, หน้า 110) ที่พบว่า พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการ
ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก
กรรณา บุญแก้ว (2552, หน้า 77) พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
อำเภอวังสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
โสภา วงษ์นาคเพ็ชร (2553, หน้า 95) พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก กมล นามเทวี
(2555, หน้า 137) พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตจอมทอง
สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เพื่อให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยมีประเด็น
ที่จะอภิปรายเพิ่มเติม โดยจำแนกตามรายด้าน ดังนี้

1.1 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านหลักสูตรและการนำ
หลักสูตรไปใช้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารส่วนมากมีความกระตือรือร้น
ในเรื่องของการใช้หลักสูตร เพราะหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอน

ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารโรงเรียนทุกแห่งจึงให้ความสำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการอบรม ประชุม สัมมนา เตรียมความพร้อมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ตั้งแต่การเตรียมความพร้อมในการจัดทำโดยมีการอบรมโรงเรียนแกนนำ อบรมผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องให้ทราบวิธีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา, 2558) อีกทั้งผู้บริหารรวมทั้งบุคลากรสถานศึกษา ยังได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจากเอกสาร ตำรา และแหล่งความรู้ต่าง ๆ ทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับเกรียงศักดิ์ เฟ็งศรี โครต (2547, หน้า 71) กล่าวว่า การใช้หลักสูตรใหม่หรือการปรับปรุงหลักสูตร จำเป็นต้องเปลี่ยนความเชื่อ ทักษะและพฤติกรรมในการใช้หลักสูตร (2545, หน้า 18) กล่าวว่า ประเทศไทยเราต้องมีการปรับปรุงหลักสูตร เพื่อการดำเนินชีวิตของชาวไทยที่ต้องอยู่ร่วมกันกับสังคมอื่นในโลกที่เปลี่ยนแปลง ก้าวหน้าอย่างไม่หยุดนิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติ สุรวุฒิ (2551, หน้า 95) ที่พบว่า การบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถม สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตากสินและกลุ่มมหาสวัสดิ์ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก กรุณา บุญแก้ว (2552, หน้า 77) พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอวังสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก อ่อนตา พรหมมะจิต (2553, หน้า 59) พบว่า การบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดแผนกศึกษานิเทศก์ แขวงไชยบุรี ด้านงานศึกษาและการนำหลักสูตรไปใช้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านงานการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในปัจจุบันผู้บริหารได้ให้ความสนใจในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้นเพราะในปัจจุบันผู้บริหารได้ให้ความสนใจในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น เพราะตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษา โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2546, หน้า 19) กำหนดให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหาร ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการผลักดันให้ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้ง ส่งเสริมให้ครูมีรูปแบบการเรียนการสอนแบบใหม่ มีการกำกับให้ครูจัดทำแผนการสอน ให้สอดคล้องกับสาระวิชาและพัฒนาให้เป็นปัจจุบันอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้ครูจัดสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศ การเสริมแรงเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ สามารถพัฒนาตนเอง ทั้งการแสวงหาความรู้

ความเข้าใจ ทั้งการนำความรู้ไปสู่การดำเนินชีวิตได้อย่างดีในสังคม ทศนา แจมมณี (2545, หน้า 25) กล่าวว่า ผู้เรียนสำคัญที่สุด คือ หัวใจของการปฏิรูปการศึกษา เป็นการกระตุ้นให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและได้หันมาทบทวนตรวจสอบความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติตนพร้อมตระหนักถึงบทบาทหน้าที่และพันธกิจใหม่ในการจัดการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนสร้างเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามความมุ่งหวังของสังคม เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2537, หน้า 88) กล่าวว่า งานการเรียนการสอนเป็นกระบวนการในการนำหลักสูตรไปใช้ หรือแปลงหลักสูตรไปสู่การเรียนการสอน ได้แก่ การจัดทำแผนการสอน คู่มือครู แบบเรียน และหนังสืออ่านประกอบ ตลอดจนการจัดตั้งอำนาจความสะดวกต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น การจัดตารางเรียน การจัดห้องสมุด และการจัดวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอกับความต้องการ อุบลรัตน์ ศรีษะเกตุ (2547, หน้า 93) กล่าวว่า ครูผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบบูรณาการที่ครูต้องได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาในเรื่องของแผนการจัดการเรียนรู้ การสนับสนุนให้มีการจัดหา และผลิตสื่ออย่างเพียงพอ และส่งเสริมการบำรุงรักษาและจัดเก็บสื่อการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติ สุรวีทย์ (2551, หน้า 84) พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตากสิน และกลุ่มมหาสวัสดิ์ ด้านการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก อ่อนตา พรหมมะจิต (2553, หน้า 59) พบว่า การบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดแผนกศึกษาธิการ แขวงไชยบุรี ด้านงานการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านงานการวัดผลและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการให้ความสนใจในการรายงานผลการเรียนของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ มีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดให้มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการและยังจัดให้มีการศึกษาทำความเข้าใจ ระเบียบการวัดผลและการประเมินผล การควบคุมกำกับดูแลให้อาจารย์ตรวจงานนักเรียน และสนับสนุนการจัดวัสดุอุปกรณ์แบบฟอร์มเครื่องมือที่จำเป็นเพื่อการใช้ดำเนินงานวัดผลและประเมินผล ซึ่งผู้บริหาร โรงเรียนจำเป็นต้องให้ความสำคัญและให้ความสนใจในงานวัดผลและประเมินผลให้มาก เพื่อที่จะนำการวัดผลประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น กิติมา ปรีดีฉิลก (2532, หน้า 73) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลเป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหาร โรงเรียนที่จะต้องติดตามดูผลการสอน โดยให้ครูดำเนินการเกี่ยวกับวิธีการที่จะทำการวัดผลให้ถูกต้องแม่นยำด้วยผู้บริหาร โรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยเหลือส่งเสริมให้การวัดและประเมินผลให้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรี โต้ะเฮง (2546, หน้า 84) พบว่า พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ด้านการวัดผล

และประเมินผล พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก พงษ์ศักดิ์ ศิริเจริญ (2543, หน้า 43) พบว่า บทบาทที่คาดหวังในการบริหารงานวิชาการของผู้ช่วยผู้บริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว ด้านการวัดผลประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก วรรณเพ็ญ พิสุทธิพงษ์ (2553, หน้า 49) พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านการวัดผลประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านงานการนิเทศการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกระแสแห่งการปฏิรูปการศึกษา ถือว่าเปลี่ยนแปลงแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นใหม่ โดยมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 คอยกำกับเป็นเรื่อง que ผู้บริหารโรงเรียนมีอาจหลีกเลี่ยงได้ จะต้องคอยเอาใจใส่ ส่งเสริมสนับสนุนทั้งด้วยตนเองและมอบหมายให้ผู้อื่นดำเนินการอย่างจริงจัง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 21) สอดคล้องกับงานวิจัยของวัฒนาพร ระงับทุกข์ (2544, หน้า 38) ที่ได้เสนอว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรตั้งคณะกรรมการเพื่อคอยให้คำปรึกษา อำนวยความสะดวกให้การช่วยเหลือให้กำลังใจแก่ครู เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญประสบความสำเร็จ การนิเทศภายใน กำกับติดตามผลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนต้องหันกลับมาทบทวนตนเอง เพราะการนิเทศ กำกับ ติดตามผลการเรียนการสอนเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารโรงเรียน ที่จะต้องดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน สอดคล้องกับ Good (1973, p. 539) ได้อธิบายว่า การนิเทศการศึกษาเป็นความพยายามของเจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษา ในการที่จะส่งเสริมแนะนำครู การปรับปรุงวัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติ สุรวีทย์ (2551, หน้า 84) ที่พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถม สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตาดินและกลุ่มมหาสวัสดิ์ ด้านนิเทศการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก กรุณา บุญแก้ว (2552, หน้า 77) พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอวังสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านงานนิเทศการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก วรรณเพ็ญ พิสุทธิพงษ์ (2553, หน้า 49) พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านงานนิเทศการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนได้มีการพัฒนาในทุกด้าน เพื่อนำไปสู่ประสิทธิผลในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง โคนพยายามสร้างความรู้

ความเข้าใจให้แก่บุคลากรทุกฝ่ายเกี่ยวกับโครงสร้างของการบริหารโรงเรียน นโยบายในการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ต้องการจัดทำโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ตลอดจนพัฒนาความรู้ความสามารถของตนในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ถ้ามองในด้านประสิทธิผลของการจัดการศึกษา การที่โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถ มีจริยธรรม คุณธรรม ที่เหมาะสม สามารถอยู่ร่วมในสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างชาญฉลาด สามารถแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ ถือว่าโรงเรียนได้จัดการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์แล้ว นอกจากนั้นนโยบายปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสู่มาตรฐานการศึกษาระดับสากลมากขึ้น เป็นเหตุให้โรงเรียนได้รับการพัฒนาทั้งระบบ เช่น การปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการ ปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา กระบวนการเรียนรู้ และการประกันคุณภาพทางการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียน จึงได้มีการปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียน โดยปรับระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ มีการจัดทำแผนกลยุทธ์ เพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียน มีการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลการพัฒนาโรงเรียน การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครูและชุมชน โดยให้ทุกคนดำเนินการตามนโยบาย เพื่อประกันคุณภาพการศึกษา ด้วยการสร้างความตระหนักแก่ผู้บริหารและครูในสังกัด เพื่อให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ ตลอดจนพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองในด้านการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยผู้บริหาร กระตุ้น จูงใจให้ครูพัฒนา จัดทำผลงานทางวิชาการ งานเพื่อความก้าวหน้าในตำแหน่ง เสริมสร้างความพึงพอใจให้ครูทุ่มเทงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรรณา บุญแก้ว (2552, หน้า 94) ที่พบว่าขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอวังสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสรรเสริญ โปร่งจันทิก (2553, หน้า 89) พบว่า ประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยจำแนกตามรายด้าน และอ่อนตาพรหมมะจิต (2553) พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดแผนกศึกษาธิการ แขวงไชยบุรี ด้านงานการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เพื่อให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยมีประเด็นที่จะอภิปรายเพิ่มเติม ดังนี้

2.1 ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการเรียนการสอน ทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนานักเรียน และส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนอย่างเต็มที่ ประกอบกับผู้บริหารมีความสามารถทางวิชาการ สามารถส่งเสริมพัฒนา

เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ทางวิชาการให้เป็นไปตามที่คาดหวัง และมีมาตรฐานด้วยการจัดส่งนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมด้านวิชาการกับหน่วยงานต่าง ๆ อยู่เสมอ มีการประเมินความพร้อมของนักเรียนก่อนทำการสอนและผลการเรียนของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรุณา บุญแก้ว (2552, หน้า 63) ที่ได้วิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอวังสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระงั่ว เขต 1 ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง อยู่ในระดับมาก ดวงสมร สำราญเจริญ (2552, หน้า 134-136) ที่ได้วิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอบุลาราชธานี เขต 3 ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง อยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของน้อมจิตร แก้วประทีป (2554, หน้า 85) ที่ได้วิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอวังน้ำเย็น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระงั่ว เขต 1 ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง อยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเน้นในส่วนที่เกี่ยวกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนเป็นพิเศษ สอนให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สนับสนุนการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างระเบียบวินัย คุณธรรม และจริยธรรมแก่นักเรียน มีการประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง เพื่อให้ให้นักเรียนได้พัฒนาตามศักยภาพ เพื่อเป็นการพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติทางบวกมากขึ้น สอดคล้องกับการกล่าวของประเวศ วะสี (2540, หน้า 61) ที่ว่า การปฏิรูปการเรียนรู้ให้มีกระบวนการที่ง่าย สนุก และพัฒนาคนได้ตามศักยภาพของความเป็นมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมบูรณ์ เพ็ญพิจิตร (2548, หน้า 44) พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะงิงเทรา เขต 1 ด้านความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวกของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก กรุณา บุญแก้ว (2552, หน้า 63) ที่ได้วิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอวังสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระงั่ว เขต 1 ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก และน้อมจิตร แก้วประทีป (2554, หน้า 88) ที่ได้วิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอวังน้ำเย็น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระงั่ว เขต 1 ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก อยู่ในระดับมาก

2.3 ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารและครู มีเป้าหมายในการบริหารงาน และมุ่งมั่นที่จะพัฒนาปรับปรุง

ในทุก ๆ ด้านอยู่เสมอให้ทันกับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนไป รวมทั้งครูมีความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการสอน ขอมรับการเปลี่ยนแปลงโดยการนำนวัตกรรม หรือเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ปรับปรุงการสอน ทำให้ผู้บริหารและครูสามารถพัฒนาสถานศึกษาได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรรณา บุญแก้ว (2552, หน้า 65) ที่ได้วิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอวังสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ดวงสมร สำราญเจริญ (2552, หน้า 134-136) ที่ได้วิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ด้านความสามารถด้านปรับตัวของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของน้อมจิตร แก้วประทีป (2554, หน้า 90) ที่ได้วิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอวังน้ำเย็น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศระแก้ว เขต 1 ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ปัจจุบันข้าราชการครูส่วนมาก ได้รับการเพิ่มพูนความรู้ พัฒนาทักษะในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ทนต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม และดำเนินงานตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยส่งเสริมให้ครูแสวงหาความรู้และพัฒนาความก้าวหน้าในอาชีพ โดยจัดอบรม สัมมนา และดำเนินการด้านการนิเทศการศึกษาเชิงรุก เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ครูได้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ และเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน นำความรู้ที่ได้รับมาแก้ปัญหา และพัฒนางานในโรงเรียนซึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรรณา บุญแก้ว (2552, หน้า 65) ที่ได้วิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอวังสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ดวงสมร สำราญเจริญ (2552, หน้า 134-136) ได้วิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของน้อมจิตร แก้วประทีป (2554, หน้า 85) ที่ได้วิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอวังน้ำเย็น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศระแก้ว เขต 1 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี อยู่ในระดับมาก

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด จากการศึกษา พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพของโรงเรียน ทั้งโดยรวมและ

รายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนต้องเร่งพัฒนาด้านการบริหารงานวิชาการเพื่อให้งานภายใต้การบริหารนั้นดำเนินไปสู่ความสำเร็จ ทำให้โรงเรียนมีความเจริญก้าวหน้า ประสิทธิภาพของโรงเรียนย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพ และสมรรถภาพของผู้บริหารเป็นสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูศรี ถนอมกิจ (2550, หน้า 64) พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อานุชิต แก้วเก่า (2550, หน้า 73) พบว่า พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และโสภา วงษ์นาคเพ็ชร (2553, หน้า 67) พบว่า การบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 ความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

เพื่อให้การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอลองใหญ่ จังหวัดตราด มีประสิทธิภาพ และเพิ่มประสิทธิผลของโรงเรียนให้สูงขึ้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอลองใหญ่ จังหวัดตราด

1.1 ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารสถานศึกษามีการสนับสนุนให้ครูจัดทำตารางวิเคราะห์หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ย่อยเป็นรายสาระการเรียนรู้ จัดตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น มีการประชุมอบรม เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปใช้ในการจัดทำหลักสูตร แก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ปกครอง ชุมชน นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา

1.2 ด้านงานการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูจัดทำวัสดุอุปกรณ์ คิดค้น และผลิตสื่อ เพื่อนำไปประกอบการเรียนการสอน โดยส่งเสริม และจัดหางบประมาณในการผลิตสื่อและนวัตกรรมการสอนที่ทันสมัย ด้วยความคิดสร้างสรรค์ของครู ให้มีความสอดคล้องกับแต่ละสาระการเรียนรู้ เหมาะสมกับช่วงวัย และความต้องการของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีความสนใจและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

1.3 ด้านงานการวัดผลและประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีการจัดทำแบบทดสอบ มาตรฐาน สร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวัดผลอย่างหลากหลาย สร้างข้อสอบที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และมีการเทียบโอนความรู้ และมีการจัดเครื่องมือการวัดผลประเมินผลอย่างเป็นระบบ

1.4 ด้านงานการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบาย ตั้งคณะกรรมการตรวจเยี่ยมห้องเรียนขณะที่มีการเรียนการสอน เพื่อแนะนำและพัฒนาการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ และประสานกับหน่วยงานอื่น และเขตพื้นที่การศึกษา และร่วมมือกับศึกษานิเทศก์กำกับ ดูแล นิเทศครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อดำเนินการปรับปรุงการเรียนการสอน

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด

2.1 ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมวิชาการให้กับนักเรียนที่เรียนดีเพื่อพัฒนาศักยภาพให้สามารถแข่งขันทักษะทางด้านวิชาการกับโรงเรียนอื่น และมีการพัฒนาการสอนของครูที่ส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด

2.2 ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนให้สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ได้ด้วยตนเอง และจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนให้สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

2.3 ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมการอบรม สัมมนา ทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาด้านการเรียนการสอน ให้ครูสามารถปรับเปลี่ยนพัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่นให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน และ โรงเรียนจัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

2.4 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความยืดหยุ่นเพื่อรักษาผลประโยชน์หรือเป้าหมายของโรงเรียน และครูควรใช้วิธีประนีประนอมในการบังคับบัญชาในโรงเรียน พัฒนาดตนเองมีความรู้ความสามารถในการแก้ปัญหาการบริหารงาน เมื่อเกิดปัญหาภายในโรงเรียนผู้บริหารควรใช้การระดมจากทุกฝ่ายเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างผู้บริหารและคณะครูได้แก้ปัญหาค้างๆร่วมกัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด เช่น ความร่วมมือของบุคลากรในองค์กร บรรยากาศองค์กร เป็นต้น
2. ควรศึกษาตัวแปรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับ
ประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด เช่น เพศ
วุฒิการศึกษา ขนาดของโรงเรียน ประสบการณ์ในการบริหาร เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. (2545). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: เมธีทริปลั.
- กมล นามทวี. (2555). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- กรมวิชาการ. (2533). *หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2535). *ความคิดสร้างสรรค์หลักการ ทฤษฎีการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กรมวิชาการ. (2540). *แนวทางการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2549). *คู่มือแนวทางการจัดการศึกษาขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *แนวทางปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: ที.เอส.บี. โปรดักส์.
- กรุณา บุญแก้ว. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอวังสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา. (2537, ตุลาคม-ธันวาคม). บทบาทของกรมวิชาการกับการพัฒนา คุณภาพการศึกษา. *สารพัฒนาหลักสูตร*, 14(9), 3.
- กิตติ สุรวีทย์. (2551). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตากสินและกลุ่มมหาสวัสดิ์*. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กิตติมา ปริดีลิตก. (2532). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: อักษรการพิมพ์.

- เกรียงไกร ปรีธรรมมัง. (2551). ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาลมิตรสัมพันธ์วิทยา จังหวัดสระแก้ว ตามทัศนะของนักเรียน. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2547). รายงานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทยตามแต่ละช่วงวัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การค่าของคุรุสภาลาดพร้าว.
- เกรียงศักดิ์ เฟิงศรีโคตร. (2547). ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เกษร ใจชื่น. (2551). ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จันทรานี สงานนาม. (2545). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: บั๊กพอยท์.
- จ่านง พรายเข้มแข. (2531). เทคนิควิธีการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้กับการสอนซ่อมเสริม (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2533). วิทยากรย์: การวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ชารี มณีศรี. (2538). การนิเทศการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โสภณการพิมพ์.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2545). การบริหารงานวิชาการ. ปัตตานี: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ชูศรี ถนอนกิจ. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดวงสมร สำราญเจริญ. (2552). พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุบลราชธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ดำรง แสงกวีเลิศ และนันทิกา ทังสุพานิช. (2545). เขตเศรษฐกิจพิเศษ: แนวคิดใหม่ในการพัฒนาพื้นที่เฉพาะ. วารสารเศรษฐกิจและสังคม, 39(2) 42-43.

- ถาวร ศรีเกตุ. (2551). การศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทัศนีย์ วงศ์ยืน. (2547). การบริหารงานวิชาการ ในประมวลสาระชุดวิชาการจัดการสถานศึกษา.
นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ทิสนา แยมมณี. (2545). รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2535). พฤติกรรมองค์กร: การศึกษาการบริหารพฤติกรรมองค์กรเชิงบริหาร.
กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ชนิด ทองอาจ. (2553). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชร สุนทรยuth. (2537). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- นพรัตน์ ตรีชัยญา. (2553). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นันทพร สุกะพันธุ์. (2551). การศึกษาสมรรถนะการบริหารด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน
เอกชนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 2.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิคม แก้วสา. (2548). การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนบ้านเพชรละคร
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- น้อมจิตร แก้วประทีป. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานกับประสิทธิผลของโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอวังน้ำเย็น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สระแก้ว เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บรรเทา กิตติศักดิ์. (2538). คำบรรยายวิชาการการบริหารและการจัดโรงเรียน. กรุงเทพฯ:
ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- บุญจันทร์ จันท์เจียม. (2548). การบริหารสถานศึกษาแบบกระจายอำนาจของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. (2535). การอ้างอิงประชากรเมื่อใช้เครื่องมือแบบ
มาตราส่วนประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 3(1), 22-25.
- ประพันธ์ เม้าเวียงแก. (2548). การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาเลย เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ปราณี บัวสูง. (2548). ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนอำเภอ
วัฒนานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปรีชา ทศน์ละไม. (2549). ความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนและ
ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1-3.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2545). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2552). การบริหารงานวิชาการ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปิยนุช ทองพรม. (2550). ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียน
ในเขตอำเภอหนองใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1. งานนิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พงษ์ศักดิ์ ศิริเจริญ. (2543). บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการบริหารงานวิชาการ
ของผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว.
งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พนัส หันนาคินทร์. (2529). หลักการบริหาร โรงเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วัฒนาการพิมพ์.
- พรทิพย์ บุญนิพัทธ์. (2531). ทศนคติ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2550. (2551, 8 มกราคม).
ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 125 ตอนที่ 4 ก, หน้า 1-8.
- พัชรี ไต้เฮง. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอลำปาง จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
- พิมพ์พรรณ สุริโย. (2552). ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผล โรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 9 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- เพียงเพ็ญ เพียรสันเทียะ. (2553). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอยะยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไพโรจน์ โตเทศ. (2545). หลักพื้นฐานกับการบริหารงานโรงเรียน. วารสารการศึกษารุงเทพฯ, 25(01), 16-20.
- มนตรี บุญธรรม. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มนทิพย์ ทรงกิตติพิศาล. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ยุกตนันท์ หวานน้ำ. (2555). การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน ในอำเภอลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: นามมีบุคส์พับลิชชั่น.
- โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม. (2559). รายงานผลการปฏิบัติงาน โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม. ตราด: โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม.

- รุ่ง แก้วแดง และชัยณรงค์ สุวรรณสาร. (2536). แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลและประสิทธิภาพ
ในองค์กร. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา*
หน่วยที่ 11. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2552). *การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน* (พิมพ์ครั้งที่ 3).
สงขลา: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ.
- เรียม สุขกล้า. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูกับ
ประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1. งานนิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. (2543). *การวัดด้านจิตพิสัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สุวีริยาสาส์น.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2544). *การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พรทิทวานกราฟฟิก.
- วันชัย มีชาติ. (2548). *พฤติกรรมกรรมการบริหารองค์การสาธารณะ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แอคทีฟ พรินท์.
- วินัย คำประดิษฐ์. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 1-2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏ
กำแพงเพชร.*
- วิรัตน์ มะโนวัฒนา. (2548). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของ
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.*
- วิรัช วรรณรัตน์. (2539, กันยายน-ธันวาคม). สถิติที่ใช้ในการวัดผลและการวิจัย. *วารสารการวัดผล
การศึกษา*, 39, 34-47.
- วรรณเพ็ญ พิสุทธิพงษ์. (2553). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนใน อำเภอเขาฉกรรจ์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยปทุมธานี.*
- วิไลพร อภิบาลศรี. (2551). *ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
กลุ่มเครือข่ายนครินทร์ อำเภอพัฒนานครสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว
เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*

- สมใจ ไชยโกฏี. (2553). *ปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน*
ในเขตอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2. งานนิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมบุญ พิเชียรพิจิตร. (2548). *การศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่*
การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมบุญ สงวนญาคู. (2534). *เทคโนโลยีทางการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.*
- สมพร จำปานิล. (2548). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับ*
การบริหารงานวิชาการใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
สถาบันราชภัฏเลย.
- สรเสริญ โปร่งจันทิก. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารกับ*
ประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สายชล พลานนท์. (2553). *ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามทัศนะ*
ของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนชุมชนวัดหนองค้อ สังกัดองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2530). *การนิเทศภายใน โรงเรียน. กรุงเทพฯ:*
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2546). *เอกสารประกอบการฝึกอบรม*
หลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษา คู่มือปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียน. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). *คู่มือการปฏิบัติงานสำนักงานเขตพื้นที่*
การศึกษา. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. (2558). *สารสนเทศและข้อมูลพื้นฐาน*
ทางการศึกษา ปีการศึกษา 2558. ตราด: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง* (พ.ศ. 2552-2561). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สิทธิพงษ์ เกรอด. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการณ์เทศของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุนีย์ เหมะประสิทธิ์. (2551). *การบริหารงานวิชาการ*. เข้าถึงได้จาก <http://www.nubkk.nu.ac.th/acad/M.Education/m.ed51>
- สุพจน์ สุขสบาย. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานของครูผู้สอนกับประสิทธิผลของโรงเรียน* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สุมาลี วงษ์วิจิตร. (2550). *รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่อง โครงการศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน*. กรุงเทพฯ: สถาบันปริกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- โสภา วงษ์นาคเพ็ชร. (2553). *การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- หน่วยการศึกษานิเทศก์. (2543). *การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: หน่วยการศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.
- อรรวรรณ อุ่นพิเศษ. (2549). *คุณภาพชีวิตการทำงานของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อ่อนดา พรหมมะจิต. (2553). *การศึกษาการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารการศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน* สังกัดแผนกศึกษาธิการแขวงไชยบุรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพัฒนาครุศาสตร์, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อานุกิต แก้วท่า. (2550). *ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- อารี พันธุ์มณี. (2546). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไยไยม.
- อารีวรรณ อ่วมธานี. (2546). *การวิจัยเชิงคุณภาพ*. เข้าถึงได้จาก <http://www.swu.ac.th/president/QA/les1.doc>
- อิทธิเดช สิทธิจันทร์. (2553). *การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเขตตำบลท่ากระดาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาละโวทัย เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2540). *หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ เอส เอส ดี เพรส.
- อุบลรัตน์ ศรียะเกตุ. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับผลการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2537). *หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ อองศ์ศิลป์การพิมพ์.
- Bartol, K. M., & Martin, D. C. (1997). *Management* (2nd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Bobbett, G. C. (1992). *Evaluating climate in nine "good" high schools in Tennessee*. New York: McGraw-Hill.
- Carroll, J. B. (1971). *A model of school learning In learning theory and practice*. New York: Thomas Y. Cowell.
- Collins, C. (1989). *Essential English dictionary*. London: Collins.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Daft, R. L. (1991). *Fundamental of management* (8th ed.). Orlando: The Dryden press.
- Dessler, G. (1986). *Organization theory integrating structure and behavior* (2nd ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Doll, R. (1996). *Curriculum Improvement*. Boston: Allyn & Bacon.
- Drucker, P. F. (1980). *The practice of management*. New York: Harper & Row.
- Edmonds, R. (1979). Effective schools for the urban poor. *Educational Leadership*, 37(12), 15-24.
- Fesler, J. W., & Kettl, D. F. (1991). *The politics of the administrative process*. New Jersey: Chatham House.

- Gibson, J. L., Ivancevich, J. M., & Donnelly, J. H. (1982). *Organization: Behavior structure and process* (4th ed.). Texas: Business Publication.
- Glickman, C. D. (1990). *Supervision of instruction a developmental approach* (2nd ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of education* (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Goodhart, W. H. (1991). The instrument and expressive characteristics of public secondary schools and effectiveness. *Dissertation Abstracts International*, 18(8), 1941-A
- Holt, D. H. (1993). *Management: Principles and Practices*. (3rd ed.). Eaglewood Cliff, NJ: Prentice-Hall.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (1991). *Educational administration: Theory, research and practice* (4th ed.). Singapore: McGraw-Hill.
- Hoy, W. K., & Ferguson, J. (1985). Theoretical framework and exploration organization effectiveness of schools. *Educational Administration Quarterly*, 21(2), 117-134.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Klausmeir, H. J. (1975). *Learning and human abilities, educational psychology*. New York: Harper Brothers.
- Lickano, T., & Davidson, M. (2005). *Smart & good high school: Integrating excellence and ethics for success in school, work and beyond*. Washington, D.C.: Character Education Partnership.
- Likert, R. (1967). *The human organization: its management and values*. New York: McGraw-Hill.
- Miskel, G. C. (1983). *Educational administration: Theory, research and practice* (4th ed.). Singapore: McGraw-Hill.
- Mott, P. E. (1972). *The characteristic of effective organization*. New York: Harper and Row.
- Mortimore, P. (1988). School matters-the junior year: Open book. In D. Woods & S. Orlik (Eds.), *School review and inspection*. London: Biddles Ltd. Guildford and King's Lynn.
- Person, J. L. (1993, March). An examination of the relationship between participative management and perceived institutional effectiveness in north Carolina community colleges. *Dissertation Abstracts International*, 53(9), 3071-A.

- Piercy, G. E. (1990). Illinois secondary school teachers perceptions of 1988-1999 induction year activities. *Dissertation Abstracts International*, 51(8), 2950-2951.
- Robertshaw, J. E., Mecca, S. T., & Rerick, M. N. (1978). *Problem solving: A system approach* (2nd ed.). New York: Petrocelli Books.
- Robbins, S. (1982). *Personnel: The management of human resources* (2nd ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Rutter, M. (1979). *Fifteen thousand hours, secondary school and their effects on children*. London: Biddles. Guildford and King' Lynn.
- Sayles, L. R. (1979). *Leadership* (2nd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Smith, D. J., & Tomlinson, S. (1989). *The school effect: A study of multi-racial comprehensives*. London: Policy Studies Institute.
- Spirito, J. P. (1990, June). The instructional leadership behaviors of principals in middle school in California and the impact of their implementation on academic achievement. *Dissertation Abstracts International*, 51(12), 3986-A.
- Steers, R. M. (1977). *Organization effectiveness: A behavioral view*. Santa Monica, CL: Goodyear.
- Yamada, A. T. (2000). *Elementary school principle's perception of responsibilities and competencies for instructional leadership*. Doctoral dissertation, Faculty of the graduated school, University of the Pacific.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

(สำเนา)

ที่ ศธ 6218.8/ ว.121

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

27 มกราคม พ.ศ. 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย
เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. คำโครงการวิจัย
2. เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้มีความเห็นชอบ
ให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
บูรพา ทำงานนิพนธ์ ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ดังรายนามต่อไปนี้

นางสาวจุฑาวดี ศรีเชียงสา รหัส 58950117

งานนิพนธ์เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
กับประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอลองใหญ่ จังหวัดตราด

โดยมี **ดร.ธนวิน ทองแพง** เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในเรื่องดังกล่าว
เป็นอย่างยิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือของนิสิต
ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-581

(สำเนา)

ที่ ศธ 6218.8/ ว.122

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

30 มกราคม พ.ศ. 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ

เรียน

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้มีความเห็นชอบ ให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ทำงานนิพนธ์
ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ ดังรายนามต่อไปนี้

นางสาวจุฑาทวี ศรีเชียงสา รหัส 58950117

งานนิพนธ์เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
กับประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอกลองใหญ่ จังหวัดตราด

โดยมี ดร.ชนวิน ทองแพง เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-581

(สำเนา)

ที่ ศธ 6218.8/ ว.123

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

30 มกราคม พ.ศ. 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้มีความเห็นชอบ ให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ทำงานนิพนธ์
ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ดังรายนามต่อไปนี้

นางสาวจุฑาวดี ศรีเชียงสา รหัส 58950117

งานนิพนธ์เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
กับประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด

โดยมี ดร.ชนวิน ทองแพง เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-581

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามสำหรับการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผล
ของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด โดยให้โดยใช้เกณฑ์การวัด 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมาก
- 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อย
- 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด โดยให้โดยใช้เกณฑ์การวัด 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมาก
- 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อย
- 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

2. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ครูของโรงเรียน ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่
จังหวัดตราด

3. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการ
ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่
จังหวัดตราด ซึ่งคำตอบของท่านมีค่ายิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้ เพื่อที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา
การศึกษา ของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด และขอรับรองว่า
จะไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานของท่านแต่อย่างใด ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์
จากท่านเป็นอย่างดีและขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

จุฑาวดี ศรีเชียงสา

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด มีองค์ประกอบแยกเป็น 4 ด้าน คือ

1. ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 7 ข้อ
2. ด้านการเรียนการสอน 8 ข้อ
3. ด้านวัดผลและประเมินผล 8 ข้อ
4. ด้านนิเทศการศึกษา 7 ข้อ

คำชี้แจง

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียน
ตามความเป็นจริงและตรงกับความคิดเห็นของท่านให้มากที่สุด

ข้อ	การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้						
1	ผู้บริหารมีการจัดเอกสารหลักสูตรเพื่อแนะนำให้ครูใช้หลักสูตรคู่มือครู และจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนให้ตรงตามจุดประสงค์ของหลักสูตร					
2	ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้ครูจัดทำตารางวิเคราะห์หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ย่อยเป็นรายสาระการเรียนรู้					
3	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดหลักสูตรให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ และสังคมในท้องถิ่น					
4	ผู้บริหารมีการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อเป็นการเสริมกิจกรรมในหลักสูตร					
5	ผู้บริหารมีการส่งเสริมการจัดประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร					
6	ผู้บริหารมีการติดตามกำกับ ให้ครูในโรงเรียนใช้หลักสูตรได้ตรงตามจุดมุ่งหมาย					

ข้อ	การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
7	ผู้บริหารมีการจัดให้มีการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน					
ด้านการเรียนการสอน						
8	ผู้บริหารมีการประชุมครูเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อมอบหมายงานวิชาการ					
9	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอน โดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ และฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม					
10	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดหาวัสดุอุปกรณ์ กิดค้น และผลิตสื่อ เพื่อนำไปประกอบการเรียนการสอน					
11	ผู้บริหารมีการสนับสนุนการจัดสภาพห้องเรียน ให้เอื้อต่อการเรียนการสอน					
12	ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน					
13	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูสอนซ่อมนักเรียนที่เรียนช้า เพื่อพัฒนาการเรียน					
14	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูสอนเสริมนักเรียนที่เรียนเก่ง เพื่อพัฒนาการเรียน					
15	ผู้บริหารมีการควบคุม ดูแล ติดตาม ให้ครูดำเนินการสอน ให้สอดคล้องกับหลักสูตร และเป็นไปตามตารางสอน					
ด้านวัดผลและประเมินผล						
16	ผู้บริหารมีการวางแผนเกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผล ร่วมกับครูและฝ่ายวิชาการของโรงเรียน					
17	ผู้บริหารมีการแนะนำครูให้ทำการวัดผลและประเมินผล การเรียนให้เป็นไปตามแนวทางของหลักสูตร					
18	ผู้บริหารมีการวางแผนเกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผล ร่วมกับครูและฝ่ายวิชาการของโรงเรียน					

ข้อ	การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
19	ผู้บริหารมีการแนะนำครูให้ทำการวัดผลและประเมินผล การเรียนให้เป็นไปตามแนวทางของหลักสูตร					
20	ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้ครูจัดทำข้อสอบที่สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้					
21	ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้ครูดำเนินการวัดผลและ ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ให้ครบทุกด้าน					
22	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูร่วมมือกันพัฒนาเครื่องมือ วัดคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณภาพ					
23	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูวัดผลและประเมินผลการเรียน ของนักเรียนตามสภาพจริง					
ด้านการนิเทศการศึกษา						
24	ผู้บริหารมีการประชุมครูเพื่อให้ทราบจุดมุ่งหมายและ แนวทางในการปฏิบัติงานนิเทศการสอนของโรงเรียน					
25	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน การนิเทศการสอนของโรงเรียน					
26	ผู้บริหารมีการจัดให้มีการเยี่ยมชั้นเรียนเป็นระยะ เพื่อทราบ ปัญหาและให้คำแนะนำด้านการเรียนการสอน					
27	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูไปศึกษาดูงานการสอนของครู ต้นแบบหรือครูที่เชี่ยวชาญการสอน					
28	ผู้บริหารมีการร่วมมือกับศึกษานิเทศก์กำกับ ดูแล นิเทศครู อย่างต่อเนื่อง เพื่อดำเนินการปรับปรุงการเรียนการสอน					
29	ผู้บริหารมีการจัดหาเอกสารหรือความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ งานวิชาการให้ครูได้พัฒนาตนเอง เพิ่มพูนความรู้ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน					
30	ผู้บริหารมีการยกย่อง ชมเชยให้กำลังใจครูในการปรับปรุง ผลงาน หรือแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอน					

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด จำนวน 25 ข้อ มีองค์ประกอบแยกเป็น 4 ด้าน คือ

1. ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 7 ข้อ
2. ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 7 ข้อ
3. ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน 5 ข้อ
4. ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน 6 ข้อ

คำชี้แจง

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับประสิทธิผลของโรงเรียนตามความเป็นจริงและตรงกับความคิดเห็นของท่านให้มากที่สุด

ข้อ	ประสิทธิผลของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง						
1	นักเรียนระดับชั้นสูงสุดสามารถสอบเข้าเรียนต่อในสถานศึกษาอื่นได้เพิ่มจากปีที่ผ่านมา					
2	นักเรียนชั้นสูงสุดของโรงเรียนเรียนจบตามหลักเกณฑ์ของหลักสูตร					
3	ผลของการส่งนักเรียนเข้าแข่งขันด้านวิชาการดีขึ้นจากรอบปีที่ผ่านมา					
4	นักเรียนได้ปฏิบัติตามกิจกรรมตามความต้องการ ความสนใจ ความถนัด และความสามารถ					
5	นักเรียนมีความรู้เท่าทันต่อเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมตามสถานการณ์ปัจจุบัน					
6	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด					
7	โรงเรียนจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน					

ข้อ	ประสิทธิผลของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก						
8	นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน					
9	นักเรียนอยู่ร่วมกันด้วยวิถีแห่งประชาธิปไตย					
10	นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน					
11	นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ของโรงเรียน					
12	นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง					
13	โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ได้อย่างได้อย่างเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน					
14	นักเรียนให้ความสนใจใฝ่รู้และมีความกระตือรือร้นต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน					
ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน						
15	ครูพัฒนางานด้านต่างๆ ได้บรรลุผลตรงตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของโรงเรียน					
16	ครูปรับปรุง พัฒนาวิธีการสอนหรือพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน					
17	ครูนำผลจากการวัดผลและประเมินผลมาวางแผน พัฒนา เพื่อจัดกิจกรรมให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น					
18	โรงเรียนจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน					
19	โรงเรียนจัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา					
ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน						
20	ผู้บริหารเป็นผู้ประสานงานให้ภาระงานสำเร็จตามเป้าหมาย					
21	ผู้บริหารมีความยืดหยุ่นเพื่อรักษาผลประโยชน์หรือเป้าหมายของโรงเรียน					

ข้อ	ประสิทธิผลของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
22	ผู้บริหารให้การยอมรับและมีความเอื้ออาทรต่อผู้ร่วมงาน					
23	ผู้บริหารพยายามสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ร่วมงาน ในโอกาสอันควร					
24	ผู้บริหารและครูปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ ของโรงเรียนเป็นสำคัญ					
25	ผู้บริหารใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน					

ขอขอบพระคุณที่กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถาม

นางสาวจุฑาทวี ศรีเชียงสา

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี

ภาคผนวก ค

ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางที่ 13 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	.70	16	.52
2	.61	17	.73
3	.43	18	.86
4	.60	19	.81
5	.60	20	.43
6	.69	21	.64
7	.73	22	.71
8	.46	23	.74
9	.46	24	.64
10	.46	25	.72
11	.66	26	.73
12	.31	27	.73
13	.52	28	.73
14	.56	29	.81
15	.64	30	.69

หมายเหตุ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96

ตารางที่ 14 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพ
ของโรงเรียน ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	.55	15	.36
2	.59	16	.44
3	.53	17	.53
4	.49	18	.30
5	.53	19	.56
6	.61	20	.67
7	.60	21	.67
8	.36	22	.69
9	.63	23	.63
10	.61	24	.57
11	.57	25	.72
12	.45		
13	.47		
14	.56		

หมายเหตุ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวจุฑาทวี ศรีเชียงสา
วัน เดือน ปีเกิด	17 ตุลาคม พ.ศ. 2532
สถานที่เกิด	อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	226 หมู่ 3 ตำบลศรีสุข อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น 40220
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2558-ปัจจุบัน	ครูผู้ช่วย โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2555	ครุศาสตรบัณฑิต (วิทยาศาสตร์ทั่วไป) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
พ.ศ. 2560	การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา